

ບົວແກ້ວ ຈະເລີນລ້ຽງສີ

ການປະຕິວັດລາງ

ແລະ

ວັນນະຄະດີປະຕິວັດ

ບົວແກ້ວ ຈະເລີນລ້ຽສີ

ບຸນສິ່ງ ແກ້ວບົວສາຍ  
ສ. ສາຍບຸນມີ

ການປະຕິວັດລາວ

ແລະ

ວັນນະຄະດີປະຕິວັດ

22 MAR. 2010

ພິມເທື່ອທີ 2

---

ສຳນັກແລະຈຳໜ່າຍປຶ້ມແຫ່ງລັດ ສ.ປ.ປ.ລາວ

ວຽງຈັນ 1993

ຄະນະຈັດທຳເທີອທີ 2 ໑

ບຸນອຸ ຜັນຫະວີໄຊ

ຜົນດິດ ນາງ ວິລາວັນ

ດັດແກ້ນາແກ້ດແລະຈັດໝ້າ ບຸນນອງ

ແຕ້ມໝ້າປົກ ໂດຍ: ຄຳເພັດ

ອ.ພ. .026 ./ ສ.ພ.ປ

ຫ.ບ. .526. ./ ກ.ພ.ປ

ຜົນທີ່ໂຮງຜົມສຶກສາ

ຈຳນວນ 2000 ຫົວ

ຂະໜາດ 13×19 ຊ.ມ

ຄໍາເຫັນຜູ້ຮຽບຮຽງ

ຊາວກວ່າປ່າຜ່ານນາ, ປະເທດລາວອັນແສນຮັກແລະສວຍງາມ ຂອງພວກເຮົາຖືກຫລົ້ມຈົມໃນແຟວໄຟຂອງສົງຄາມໂດຍແມ່ນພວກຈັກກະພັດຮຸກຮານ ແລະ ພວກຫຸ່ນຂາຍຊາດກໍ່ຂຶ້ນ ແລະ ໃນຊາວກວ່າປ່າຜ່ານນາກໍ່ເປັນເວລາຍາວພໍຄວນ, ປະຊາຊົນລາວພາຍໃຕ້ການນຳພາຂອງແນວລາວຮັກຊາດແຕ່ກ່ອນແມ່ນແນວລາວອິດສະຫລະໄດ້ດຳເນີນການຕໍ່ສູ້ກູ້ຊາດ, ຕ້ານການຮຸກຮານຂອງຈັກກະພັດອາເມລິກາ ແລະ ພວກຫຸ່ນຂາຍຊາດຢ່າງອົງອາດກ້າຫານ ແລະ ກຳລັງຍາດໄດ້ໄຊຊະນະຢ່າງລຽນຕິດ, ໃຫຍ່ຫລວງຢູ່ທຸກສະໜາມຮົບແລະທຸກໜ້າທີ່ວຽກງານ.

ບັນພັນຖານແນວທາງເສີມຂະຫຍາຍສິລະປະວັນນະຄະດີອັນຖືກຕ້ອງສອດຄ່ອງຂອງສູນກາງແນວລາວຮັກຊາດ; ໃນໄລຍະຊາວກວ່າປ່າຜ່ານນາ, ວັນນະຄະດີປະຕິວັດລາວໄດ້ກຳເນີດແລະເຕີບໃຫຍ່ຢ່າງໄວວາ-ວັນນະຄະດີປະຕິວັດລາວຫາກໍ່ເກີດຂຶ້ນໃໝ່, ເພາະສະນັ້ນມັນໜຸ່ມນ້ອຍຫລືສຸດ, ອຸດົມສົມບູນເຕັມໄປດ້ວຍລັກສະນະສູ້ຮົບ, ລັກສະນະຊາດ ແລະ ກາວໜ້າຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍວັນນະຄະດີຫລາຍປະເພດທີ່ໄດ້ສ້ອງແສງເຖິງການປະຕິວັດຊາດ, ປະຊາທິປະໄຕຂອງລາວເຮົາດ້ວຍຮູບປະພັນວັນນະຄະດີ, ບັນດານັກປະພັນລາວໄດ້ສ້ອງແສງຢ່າງມຸ່ງເຖິງຊວາ ແລະ ຖືກຕ້ານຕົວຈິງຂອງການຕໍ່ສູ້ອັນທຸກຍາກລຳບາກແຕ່ພິລະອາດຫານເຕັມໄປດ້ວຍຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຂອງປະຊາຊົນລາວຕໍ່ໄຊຊະນະໃນຂັ້ນສູດທ້າຍຂອງການປະຕິວັດ.

ຄືນຄວາວັນນະຄະດີປະຕິວັດລາວ, ພວກເຮົາອາດເຂົ້າໃຈໄດ້ ສະ  
ພາບການທາງດ້ານການເມືອງທີ່ສັບສົນແລະຫຍຸ້ງຍາກຢູ່ລາວ ເຮົາ  
ພວກເຮົາຈະເຫັນແຈ້ງກຳລັງອັນແຮງຂອງປະຊາຊົນລາວຊຶ່ງ ເປັນ  
ຊາດໜຶ່ງທີ່ຮັກຫອມສັນຕິພາບ, ເປັນຊາດໜຶ່ງທີ່ດີດີນັກປະພັນຝະ ລັງ  
ຄົນໜຶ່ງ ໄດ້ເວົ້າວ່າ: "ຊາດລາວເປັນຊາດໜຶ່ງທີ່ສຸພາບເຄົາລົບ ນັບ  
ຖືແຂກແລະຮັກຊີວິດ" ເປັນຊາດໜຶ່ງທີ່ມັກຮອງລຳທຳເພັງ, ນັກຊີ ວິດ  
ອັນສິດຊັບແລະແບບຟ້ອນລຳລັງໜັ້ນນວນເບິ່ງບານແຕ່ໃນເມື່ອ ເວົ້າ  
ເຖິງປະເທດຊາດ, ເອກະລາດ, ປະຊາທິປະ ໄຕ, ອິດສະຫລະ ພາບ  
ແມ່ນເຂົ້າຮູ້ຈັກໝູນໃຊ້ກຳລັງ ແຮງກ້າຂອງສິນທຳ ປະຕິວັດ ເພື່ອ  
ຕ້ານຢືນກັບເຫລັກກ້າ ແລະ ຄວາມໂຫດຮ້າຍສາມານ, ໄຮ່ສິນ ທຳ  
ຂອງການຮຸກຮານດ້ວຍການກະທຳຕົວຈິງ, ປະຊາຊົນລາວເຮົາ ໄດ້ອະ  
ທິບາຍໃຫ້ຊາວ ໂລກເຫັນແຈ້ງຄວາມເກັ່ງກ້າຂອງຕົນ ແລະ ໄດ້ຢືນຢັນ  
ແນ່ວແນ່ວວ່າ: ບໍ່ມີກຳລັງອັນແຮງກ້າອັນໃດຂອງພວກລຳເນືອງຂຶ້ນ ຝະ  
ລັງໃນສະ ໄໝກ່ອນ ແລະ ຄວາມຮຸນແຮງຂອງພວກຮຸກຮານທີ່ ຮ້າຍ  
ກາດກ່ວາໝູ່ໃນປະຫວັດສາດຂອງມະນຸດຄືພວກຈັກກະພັດອາເມລິກາ  
ໃນເວລານັ້ນຈະ ເອົາຊະນະ ໄດ້ ຊາດລາວເຮົາທີ່ເປັນຊາດໜຶ່ງມີພົນ  
ລະເມືອງໜ້ອຍແລະບໍ່ມີອາວຸດທຳນສະ ໄໝ.

ຄືນຄວາວັນນະຄະດີຂອງຊາດນິບົດບາດອັນສຳຄັນເພື່ອຊຸກຍູ້ໃຫ້ວັນ  
ນະຄະດີຂອງຊາດນັບມື້ເຕີບໃຫຍ່ ອຸດົມສົມບູນ ແລະ ຈະເລີນ ກ້າວ  
ໜ້າ. ແຕ່ຄືນຄວາວັນນະຄະດີຂອງຊາດໜຶ່ງ ໃນໄລຍະໜຶ່ງ ເປັນ  
ວຽກງານທີ່ໃຫຍ່ຫລວງໜັ້ນໜ່ວງແລະຫຍຸ້ງຍາກ, ຮຽກຮອງໃຫ້ ຈຳ  
ຕ້ອງມີເວລາຍາວພິສິນຄວນແລະ ຈະຕ້ອງມີພະນັກງານທີ່ຄົນຄວາທ ມີ

ລະດັບຫລາຍພໍສົມຄວນຈົງສາມາດຄົ້ນຄວ້າ ໄດ້ຢ່າງລະອຽດ .

ຍ້ອນເຫັນແຈ້ງຕໍ່ບົດບາດອັນສຳຄັນໃນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຕີ ລາ  
ຄາຄົ້ນກ່ຽວກັບວັນນະຄະດີຂອງຊາດ , ອີກດ້ານໜຶ່ງກໍເພື່ອຫວັງ ປະ  
ກອບສ່ວນຊຸກຍູ້ໃຫ້ວັນນະຄະດີຂອງຊາດເຕີບໃຫຍ່ແລະແຜ່ຂະ ຫຍາຍ  
ສະນັ້ນພວກເຮົາ ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຮຽບຮຽງປຸງແຫຼ້ນຂຶ້ນ .

ແຕ່ຍ້ອນລະດັບຄວາມສາມາດແລະ ເວລາຄົ້ນຄວ້າຈຳກັດ , ສະ ນັ້ນ  
ໃນປຸງແຫຼ້ນພວກເຮົາບໍ່ສາມາດລົງເລິກເພື່ອຄົ້ນຄວ້າທຸກດ້ານ , ທຸກ  
ບັນຫາໃນວັນນະຄະດີປະຕິວັດລາວ ໄດ້ຢ່າງລະອຽດ ແລະ ເລິກເຊິ່ງ  
ໃນປຸງແຫຼ້ນພວກເຮົາພຽງແຕ່ຫມູນໃຈຊື່ຫດສະດີເບື້ອງຕົ້ນເພື່ອຄົ້ນ  
ຄວ້າວັນນະຄະດີປະຕິວັດລາວ ໂດຍຜ່ານບົດເລື່ອງສັ້ນ , ບົດບັນທຶກແລະ  
ນາວະນິຍາຍຈຳນວນໜຶ່ງ .

ໃນປຸງແຫຼ້ນພວກເຮົາ ໄດ້ແບ່ງເປັນສອງພາກໃຫຍ່ຄື :

ກ. ກ່າວສັງເຂບກ່ຽວກັບປະ ເຫດລາວ .

ຂ. ວັນນະຄະດີປະຕິວັດລາວມີເນື້ອໃນສ່ອງແສງຄວາມເປັນ ຈົງ  
ຢູ່ລາວ .

ຍ້ອນສະພາບຂອງປະ ເຫດເຮົາກຳລັງຕົກຢູ່ໃນແຜ່ນ ໄຟສົງຄາມຮຸກ  
ຮານຂອງຈັກກະພັດອາເມລິກາແລະພວກຫຸ່ນຊາຍຊາດກໍ່ຂຶ້ນ ແລະ ອີກ  
ດ້ານໜຶ່ງຍ້ອນປຸງແຫຼ້ນເປັນປຸງແຫຼ້ນຫຳອິດທີ່ໃຊ້ຫດສະດີ ເພື່ອ  
ຄົ້ນຄວ້າວັນນະຄະດີ , ດັ່ງນັ້ນໃນເວລາຄົ້ນຄວ້າແລະສັບຊ້ອນເອກ ກະ  
ສານ , ພວກເຮົາພົບຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກແລະອຸປະສັກຫລາຍຢ່າງ , ຈຸດ ຫນັກ  
ແມ່ນເອກກະສານໃຊ້ຄົ້ນຄວ້າຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍພວກເຮົາເຊື່ອ ແນ່ ວ່າ  
ຄວາມຂາດ ຕົກບົກພ່ອງຄົງຈະມີຫລາຍ ; ດັ່ງນັ້ນພວກເຮົາຂໍເຊີນຊວນ

ອາຍເອອຍໜອງແລະບັນດາສະຫາຍທຸກຄົນຫອ່ານໝາຍເຫລື້ອນນີ້ຈົງພ້ອມ  
ກັນຄົ້ນຄວາແລະຊ່ວຍປະກອບຄໍາຄິດຄໍາເຫັນ, ເພື່ອພ້ອມກັນຄົ້ນ ຄື້ວ່າ  
ແລະຊຸກຍູ້ໃຫ້ວັນນະຄະດີຂອງຊາດນີ້ບໍ່ມີບໍ່ເຕີບໃຫຍ່, ກ້າວໜ້າແລະ  
ອຸດົມສົມບູນກ່ວາເກົ່າ.

ພວກເຮົາຂໍຂອບໃຈ ຕໍ່ຫອງໂຄສະນາອົບຮົມຂອງສູນກາງຕໍ່ ທ່ານ  
ສີຊະນະ ສີສານ, ທ່ານນະຫາຄໍາພັນ ວິລະຈິດ, ທ່ານຄໍາມາ ພິມກອງ  
ທ່ານພະນອນ ທ່ານສິມສີ ເດຊາ ທີ່ໄດ້ຊ່ວຍເຫລືອຄໍາຄິດຄໍາ ເຫັນ  
ໃຫ້ຄວາມສະດວກແກ່ພວກເຮົາໃນເວລາທີ່ພວກເຮົາດໍາເນີນ ວຽກ  
ງານ.

ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈລ່ວງໜ້າ, ຄວາມສາມັກຄີແລະຄວາມຮັກ  
ແພງຕໍ່ບັນດາເພື່ອນນັກອ່ານຢ່າງສູງ.

ຊໍາເຫນືອ 12 ຕຸລາ 1972

# ພາກ I

## ກ່າວສັງເຂບກ່ຽວກັບປະເທດລາວ

ກ) ບາງຈຸດກ່ຽວກັບພູມິສາດ:

ປະເທດລາວຕັ້ງຢູ່ທິດຕາເວັນຕົກ ຂອງແຫລມອິນດູຈີນ, ຊຶ່ງ ທັງສີ່ທິດ ຕິດກັບຫ້າປະເທດ ທີ່ມລະບອບການເມືອງ ແລະ ລະບອບ ສິ່ງຄົມແຕກຕ່າງກັນ, ຫາງທິດຕາເວັນອອກຕິດກັບປະເທດສາທາລະນະລັດສິ່ງຄົມນິຍົມໜວຽນນາມ, ທິດເໜືອຕິດກັບປະເທດສາທາລະນະລັດປະຊາຊົນຈີນ, ທິດໃຕ້ຕິດກັບປະເທດ ກຳພູຊາແລະ ໄທ, ທິດຕາ ເວັນຕົກຕິດກັບປະເທດ ໄທ ແລະ ພະມ້າ. ຫຳມະຊາດ, ພູມິປະເທດ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ປະເທດລາວເຮົາມີບົດບາດອັນສຳຄັນ ຫາງດ້ານຍຸດທະສາດ ການທະຫານ.

ທີ່ຕັ້ງຍຸດທະສາດ ອັນສຳຄັນ ແລະ ຄວາມຮັ່ງມີຂອງປະເທດ ລາວ ເຮົາ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ ພວກລ່າເມືອງຂຶ້ນຝະລັ່ງ, ພວກຟາດສິດຍີ່ປຸ່ນ ຄາວກ່ອນ ແລະ ພວກຈັກກະພັດອາເມລິກາ ເວລານັ້ນມີຄວາມພໍໃຈຢາກ ຢຶດເອົາ ເປັນທີ່ຕັ້ງ ຖານທັບເພື່ອຄອບຄຸມບັນດາປະເທດ ທີ່ເປັນຫົວເມືອງຂຶ້ນ ຂອງພວກມັນໃນພາກພື້ນອາຊີອາຄະເນ ແລະ ກໍ່ເພື່ອຕ້ານກັບຄ້າຍສິ່ງຄົມນິຍົມ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນປະເທດສາທາລະນະລັດສິ່ງຄົມ ນິຍົມໜວຽນນາມແລະປະເທດສາທາລະນະລັດປະຊາຊົນຈີນ, ບັກຟ.ດາ ແລດ ລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງຕ່າງປະເທດ ຂອງອາເມລິກາ ໄດ້ສົມມຸດປະເທດລາວ "ເປັນຂໍ້ກະແຈ ທີ່ຕັ້ງຍຸດທະສາດຫົວໂລກ" ຂອງອາເມ

ລິກາໃນພາກພື້ນອາຊີອາຄະເນ. ພວກມັນຢາກປິດເວົ້າລາວເປັນແບບ  
ປັນ ເພື່ອປະຕິບັດອັນທີ່ພວກມັນເອີ້ນວ່າ "ສະກັດກັ້ນການແຊກ ແຊງ  
ຂອງຄອນມູຍນິດ" ເພື່ອບຸກໂຈມຕີປະເທດສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະ  
ໄຕຫວຽດນາມແລະປະເທດສາທາລະນະລັດປະຊາຊົນຈີນ. ທັບ ມ້າງ  
ຂະບວນ ການປະຕິວັດຢູ່ພາກໃຕ້ຫວຽດນາມ, ປະເທດກຳພູຊາ, ປະ  
ເທດ ໄທ; ປາບປາມຂະບວນການຕໍ່ສູ້ປົດປ່ອຍຊາດຂອງບັນດາປະເທດ  
ຢູ່ພາກພື້ນອາຊີອາຄະເນສະນັ້ນສວຍໂອກາດ ທີ່ພວກລ່າເນືອງຂຶ້ນຝະ  
ລັງຖືກປະລາໄຊຢູ່ອິນດູຈີນ ແລະ ອ່ອນໂຊສຸດໂຊມລິງ, ຈັກກະພັດອາ  
ເມລິກາ ໄດ້ໂດດເຂົ້າມາແຊກແຊງ ແລະຮຸກຮານປະເທດລາວ ແລະ  
ບັນດາປະເທດຢູ່ແຫລມອິນດູຈີນ.

ປະເທດລາວເຮົາ ເປັນປະເທດໜ້າພູຜາປ່າດົງ ໃບໜາ ແລະ  
ກວາງໃຫຍ່ຮູບພູມິປະເທດສັບສົນ. ອາດສາມາດແບ່ງອອກເປັນ ສາມ  
ພາກຕ່າງກັນຄື :

ທາງພາກເໜືອລາວ, ສ່ວນຫລາຍແມ່ນພູຜາປ່າດົງ. ຢູ່ລະ ຫວ່າງ  
ກາງຂອງພາກເໜືອມີຮ່ອນພູນ້ຳອູ, ພູພຽງຫົວພັນແລະຊຽງ ຂວາງ  
(ສູງປະມານ 1.000 ແມັດ). ອາກາດອຸ່ນເປັນດີ. ມີທັງຫຍ້າ ກ້ວາງ  
ຂວາງ, ຂຽວງາມ, ສຳລັບໃນການລ້ຽງສັດ ໄດ້ສະດວກດີ, ທາງ ພາກ  
ກາງມີສາຍພູຫລວງ ຊຶ່ງເປັນຊາຍແດນຫຳມະຊາດລະຫວ່າງປະເທດ  
ລາວ ກັບປະເທດຫວຽດນາມ. ລຽບຕາມແຄມແມ່ນ້ຳຂອງມີທັງ ພຽງ  
ໜ້າກວາງຂວາງ ແລະ ອຸດົມສົມບູນ. ທາງພາກໃຕ້ມີພູພຽງຕະ ໂອຍ  
ແລະບົວລະເວນ, ຫມຸ່ນຄຳໃນການປູກຝັງແລະລ້ຽງສັດ.

ແມ່ນ້ຳລ່າເຊຢູ່ປະເທດລາວເຮົາສະຫລັບສັບຊ້ອນແລະແບບອອກ ຄື

ກັນກັບວິ ແມ່ນ ກໍ່ຂອງເປັນແມ່ນ ກໍ່ທີ່ໃຫ້ຜ່າງາຫນູ່ໄຫລແຕ່ເຫນືອ ແລະ  
ຫລອດໃຕ້, ປຽບ ເຫນືອນສາຍເລືອດອັນ ສຳຄັນຂອງປະເທດ ລາວ  
ເຮົາ. ສ່ວນສາຍນ້ຳລຳເຊລ້ວນແລ້ວ ໄຫລແຕ່ທາງພາກຕາເວັນ ອອກ  
ສ່ຽງເຫນືອລົງ ທາງພາກຕາເວັນຕົກສ່ຽງໃຕ້. ປ່ອງໃສ່ແມ່ນ ກໍ່ ຂອງ  
ຍອນຮູບພູມິປະເທດສ່ວນຫລາຍແມ່ນພູຜາປ່າດົງ, ເພາະສະນັ້ນ ຕາມ  
ແມ່ນ ກໍ່ລຳເຊນີແກງແລະຕາດຫລາຍແຫ່ງທີ່ມີຄຸນຄ່າໃນການສ້າງ ສາ  
ໂຮງຈັກ ໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ. ແມ່ນ ກໍ່ຂອງ, ນ້ຳຂຽວ, ສິດໃສ, ເຫນືອນ ດັ່ງ  
ນາງສາວລາວໜ້າໝວນ ແລະໃຈດີ, ແມ່ນ ກໍ່ຂອງຍັງເປັນບ່ອນທີ່ ໃຫ້  
ການດຳເນີນແລະແຜ່ຂະຫຍາຍສິລະປະວັນນະກຳແຫ່ງຊາດ, ຕົວ  
ເມືອງໃຫຍ່ຫລາຍເມືອງຄື: ຫລວງພະບາງ, ວຽງຈັນ, ທ່າແຂກ, ສະ  
ຫວັນນະເຂດ, ປາກເຊ... ລ້ວນແລ້ວແຕ່ຕັ້ງລຽບແຄມຂອງ.

ດິນຟ້າອາກາດຢູ່ປະເທດລາວອາດແບ່ງເປັນສອງລະດູຢ່າງ ຈະ  
ແຈ້ງຄື: ລະດູຝົນ ແຕ່ເດືອນຫົກເຖິງເດືອນສິບເອັດຊຶ່ງເປັນລະດູເຮັດ  
ນາຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາ. ແມ່ນ ກໍ່ລຳເຊແລະຫຼັງນາເຕັມໄປ ດ້ວຍ  
ນ້ຳ. ແຕ່ແລ້ວພັດຖິກຕາກແຫ່ງແຕ່ເດືອນສິບເອັດເຖິງເດືອນສີ່, ຊຶ່ງ  
ເປັນລະດູແລ້ງ, ລະດູເກັບກ່ຽວຂອງປະຊາຊົນ, ພິເສດແມ່ນພູ ພຽງ  
ຊຽງຂວາງແລະພູພຽງບົວລະເວນ, ຊຶ່ງຄົນທັງຫລາຍເຄີຍຍ່ອງວ່າອາ  
ກາດເຍືອກເປັນ, ສິດໃສແລະຫລອດປີ, ປ່າ ໄມ້ລາວມີຕົ້ນ ໄມ້ຫລາຍ ຊະ  
ນິດທີ່ມີຄຸນຄ່າສູງຄື: ໄມ້ສັກ, ໄມ້ຍຸງ, ໄມ້ຍາງ, ໄມ້ດູ່, ໄມ້ແກ່ນລນ, ໄມ້  
ແປກ ແລະອື່ນໆ... ມີຕົ້ນ ໄມ້ເຮັດຮາກຢາພັນເມືອງຫລາຍຊະນິດ ພິ  
ເສດແມ່ນຂົງ, ມີປະມານ 70% ປະລິມານການຜະລິດຂົງຢູ່ ຫົວ  
ໂລກ. ປະຊາຊົນລາວຍັງ ໄດ້ປູກຕົ້ນ ໄມ້ອຸດສາຫະກຳຫລາຍຊະນິດ ຄື:

ຕົ້ນຢາຝິ່ນ, ແຕ່ລະປີສາມາດພະລິດ ໄດ້ຫລາຍສິບໂຕນ, ຕົ້ນ ຢາສູບ,  
ຝ້າຍ, ກາຝ, ໝາກພິກ ໄຫ, ຕົ້ນນອນ ແລະອື່ນໆ... ການລ້ຽງ ສັດ  
ກໍ່ ໄດ້ແຜ່ຂະຫຍາຍພິສິນຄວນ.

ປະເທດລາວເຮົາມີບໍ່ໂລຫະທາດຢ່າງຫລວງຫລາຍຫຼາຍຕ່ອງການໃນ  
ການສ້າງສາປະເທດຊາດ. ເປັນຕົ້ນແມ່ນທາງດ້ານອຸດສາຫະກຳ. ບໍ່  
ໂລຫະທາດຕ່າງໆຄື: ບໍ່ຖ່ານຫີນ (ຢູ່ຜູ້ງສາລີ, ຊຽງຂວາງ, ຊຳເຫນືອ  
ວຽງຈັນ); ບໍ່ກ້ວບໍ່ຊິນ (ມີຢູ່ຊຽງຂວາງ, ຄຳມ່ວນ); ບໍ່ຄຳ (ມີຢູ່ ຫລວງ  
ພະບາງ, ຊຽງຂວາງ, ວຽງຈັນ, ຄຳມ່ວນ, ອັດຕະປື), ແລະອື່ນໆ...  
ບໍ່ໂລຫະທາດຕ່າງໆເຫລົ່ານີ້, ສ່ວນຫລວງຫລາຍແມ່ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ ອຸດ  
ຄົ້ນ, ເບິ່ງມາແລ້ວ ປະເທດລາວເຮົາແມ່ນຮົ່ງມຫສຸດແລະມີຄວາມສາ  
ມາດສ້າງສາເສດຖະກິດ ໄດ້ຢ່າງເຂັ້ມແຂງ, ແຕ່ຍ້ອນຕົກຢູ່ໃນການປົກ  
ຄອງພວກຈັກກະພັດພາຍນອກ, ດັ່ງນັ້ນເສດຖະກິດຂອງລາວເຮົາບໍ່ ໄດ້  
ສ້າງສາ, ປະຊາຊົນລາວເຮົາມີເຖິງ 99% ແມ່ນຊາວ ໄຮ່ນາ.

ພົນລະເມືອງລາວມີຢູ່ປະມານ ສາມລ້ານຄົນ ແລະແບ່ງ ເປັນ  
ຫລາຍຊົນເຜົ່າ, ໃນນັ້ນມີສາມຊົນຊາດເປັນຕົ້ນຕໍຄື: ລາວລຸ່ມ, ລາວສູງ  
ແລະລາວເທິງ ປະຊາຊົນລາວສ່ວນຫລາຍແມ່ນຖືສາສະໜາພຸດ ສາ  
ສະພຸດ ໄດ້ກາຍເປັນສາສະໜາປະຈຳຊາດແລະມີບົດບາດອັນສຳ ຄັນ  
ໃນຊີວິດແຫ່ງຊີວິດແລະແນວຄິດຂອງປະຊາຊົນທົ່ວປະເທດ. ບ່ອນໃດກໍ່ມີ  
ວັດວາອາຮາມແລະທາດຕ່າງໆ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນຍອດສີ ໄມ້ລາຍມີ ສີລະ  
ປະກໍ່ສ້າງລວມສູນ, ໂດຍແມ່ນປະຊາຊົນລາວຜູ້ອອກແຮງງານເປັນ ຜູ້  
ປະດິດຄິດສ້າງຂຶ້ນ, ບັນດາຮ່ອງຮອຍວັດຖຸບູຮານຫລືຊຸມຄື: ໄຫຫີນ ( ຢູ່  
ທົ່ງ ໄຫຫີນ-ຊຽງຂວາງ), ວັດພູ ຈຳປາສັກ, ທາດຈອມສີ (ຫລວງ ພະ

ບາງ) ຫາດຫລວງວຽງຈັນ, ຫາດອົງຮັງ (ຢູ່ສະຫວັນນະເຂດ) ແລະບັນ  
ດາວັດຄື: ວັດສີສະເກດ, ວັດອົງຕື້, ວັດພະແກ້ວແລະອື່ນໆ... ບັນ ດາ  
ຫາດ ແລະວັດວາອາຮາມ ໄດ້ກາຍເປັນໃຈກາງຂອງວັດທະນະ ຫຳ  
ລາວ. ເປັນບ່ອນຫປະຊາຊົນລາວ ຈັດຕັ້ງວັນບຸນນະໂຫລານຕ່າງໆແຕ່  
ຄາວກ່ອນກໍຄືໃນປັດຈຸບັນ, ວັດຍັງເປັນໂຮງຮຽນສອນວັດທະນະຫຳ.

ຂ. ປະຫວັດສາດການຕໍ່ສູ້ຂອງປະຊາຊົນລາວ:

ປະເທດລາວ ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນແຕ່ບູຮານນະການ, ນາເຖິງໃນສັດຕະວັດ  
ທີ x//, ເຈົ້າຟ້າງຸ່ມ ໄດ້ເຕົ້າຮວມປະເທດລາວ, ໂດຍໃສ່ຊື່ວ່າ ປະ  
ເທດລ້ານຊ້າງ, ແຕ່ນັ້ນນາເຖິງ ປະຈຸບັນ, ປະເທດລາວ ໄດ້ຕົກ ຢູ່ໃນ  
ຫລາຍບຸກສະໄຫມ ທີ່ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ຊຸດໂຊນຕ່າງກັນ. ຈຸດພິ ເສດ  
ຂອງປະເທດລາວ ເຮົາໃນຫຼັກຮອຍກ່ວາປັດຜ່ານມາ, ປະເທດ ລາວ  
ເຮົາຖືກຕົກຢູ່ໃຕ້ການປົກຄອງຂອງສັກດີນາແລະຈັກກະພັດຮຸກ ຮານ  
ໃນຫຼັກຮອຍກ່ວາປັດຜ່ານມາກໍແມ່ນຫຼັກຮອຍກ່ວາປັດປະຊາຊົນລາວ ໄດ້  
ລຸກຂຶ້ນຕໍ່ສູ້ຢ່າງບໍ່ຢຸດຢັ້ງ. ຕາມການຮຸກຮານຂອງຕ່າງປະເທດເພື່ອປົກ  
ປັກຮັກສາປະເທດຊາດບ້ານເມືອງ. ໃນຂະບວນການຕໍ່ສູ້ຂອງປະ ຊາ  
ຊົນລາວພວກເຮົາອາດຈະແບ່ງອອກເປັນສາມ ໄລຍະຕົ້ນຕໍຄື:

ແຕ່ສັດຕະວັດທີ x// ເຖິງສັດຕະວັດທີ x// ປະຊາຊົນລາວ  
ພາຍໃຕ້ການນຳພາຂອງຊົນຊັ້ນສັກດີນາພາຍໃນປະເທດ ໄດ້ດຳ ເນີນ  
ການຕໍ່ສູ້ຕາມການແຊກແຊງຂອງພວກສັກດີນາພາຍນອກ. ຕົ້ນຕໍ ແມ່ນ  
ສັກດີນາ ໄທ.

ແຕ່ວັດຕະວັດທີ x/x ຈົນເຖິງປີ 1945, ພວກລ່າເມືອງຂຶ້ນ ຝະ  
ລັ່ງ ໄດ້ແຊກແຊງ, ຮຸກຮານລາວ ແລະ ພວກສັກດີນາລາວກຳລັງ ຖືກ

ຊຸດໂຊນແລະຍອມຈຳນົນ ໃຫ້ແກ່ພວກລ່າເມືອງຂຶ້ນຝະລັ່ງປະຊາ ຊົນ  
ລາວພາຍໃຕ້ການນຳພາຂອງບັນດາເຈົ້າກົກເຈົ້າເຫລົ່າ, ວິລະບູລຸດຫ  
ຮັກຊາດ ໄດ້ລຸກຂຶ້ນຕໍ່ສູ່ຕາມພວກລ່າເມືອງຂຶ້ນຝະລັ່ງ. ເປັນຕົ້ນຢູ່ ພາກ  
ໃຕ້ແມ່ນຂະບວນການຕໍ່ສູ້ພາຍໃຕ້ການນຳພາຂອງພໍ່ກະດວດ, ອົງແກ້ວ  
ອົງກົມມະດາແລະຢູ່ພາກເໜືອນຳໂດຍເຈົ້າຟ້າປັດໃຈ, ບັນດາ ຂະ  
ບວນການຕໍ່ສູ້ເຫລົ່ານີ້ເປັນການຕໍ່ສູ້ທັບການນຳອັນຖືກຕ້ອງແລະມີແຕ່  
ເກີດຂຶ້ນຢູ່ທ້ອງຖິ່ນໃດຫ້ອງຖິ່ນໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ.

ໃນລະຫວ່າງປີ 1929 ເຖິງ 1933, ເມື່ອເສດຖະກິດຖືກ ເສດ  
ເຫ ໄພທົ່ວໂລກ, ພວກລ່າເມືອງຂຶ້ນຝະລັ່ງ ໄດ້ເພີ່ມເຕີມການກົດຂີ່ ຊຸດ  
ຮົດປະຊາຊົນຂອງບັນດາປະເທດທີ່ເປັນຫົວເມືອງຂຶ້ນ, ຂະບວນ ການ  
ຕໍ່ສູ້ພາຍໃນປະເທດ ແລະຕ່າງປະເທດນັບມື້ນັບຂຶ້ນສູງ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນ  
ພັກຄອມມູນິດ ອິນດູຈີນກຳເນີດປີ 1930, ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຂະບວນການ  
ຕໍ່ສູ້ປະຕິວັດຢູ່ອິນດູຈີນກ້າວເຂົ້າສູ່ລະດັບໃໝ່, ຂະບວນການຕໍ່ສູ້ ຂອງ  
ປະຊາຊົນລາວເຮົາ ໄດ້ເປີດກວາງແລະມີການຈັດຕັ້ງຢ່າງຄັກ ແນ້.  
ເຖິງວ່າຈະຖືກພວກລ່າເມືອງຂຶ້ນຝະລັ່ງປາບປາມຢ່າງຮ້າຍແຮງປານ  
ໃດກໍຕາມ. ແຕ່ຂະບວນການຕໍ່ສູ້ປະຕິວັດຂອງປະຊາຊົນລາວກໍຍັງ ຂຶ້ນ  
ສູ່ລະດັບສູງ. ໃນລະຫວ່າງທ້າຍສົງຄາມໂລກຄັ້ງທີສອງ, ຂະບວນການ  
ຕໍ່ສູ້ປະຕິວັດຂອງປະຊາຊົນລາວຍັງຂຶ້ນສູ່ລະດັບສູງ, ອົງການຈັດ ຕັ້ງ  
"ລາວອິດສະຫລະ" ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ. ຂ້າລາຊະການລາວຈຳພວກໜຶ່ງ  
ກໍ ໄດ້ຈັດຕັ້ງກຸ່ມ "ລາວເປັນລາວ" ຂຶ້ນ. ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງເຫລົ່ານີ້  
ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນກໍ່ສ້າງກຳລັງປະກອບອາວຸດຢ່າງປັດລັບເພື່ອກຽມການລຸກ  
ຮຸນຢຸດສິດອຳນາດການປົກຄອງ.

ວັນທີ 13 ເດືອນ 8 ປີ 1945, ພາດສິດຍີ່ປຸ່ນ ໄດ້ຍອມຈຳນົນກຸນ  
ສຳພັນທະມິດ; ປະຊາຊົນລາວຢູ່ລຽບແຄມແມ່ນ້ຳຂອງ ໄດ້ຈັບອາວຸດລຸກ  
ຮູ້ຂຶ້ນຕໍ່ສູ້ແລະປິດສິດອຳນາດການປົກຄອງວັນທີ 12 ຕຸລາປີ 1945 ລັດ  
ຖະບານປະສົມຊົ່ວຄາວຢູ່ລາວ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໂດຍແມ່ນສະເດັດ ເຈົ້າ  
ເພັດຊະລາດເປັນປະມຸກແຫ່ງຊາດ ແລະ ສະເດັດເຈົ້າສຸພານຸ ວົງ  
ເປັນລັດຖະມົນຕີກະຊວງປ້ອງກັນຊາດພ້ອມກັນນັ້ນລັດຖະບານປະສົມ  
ຊົ່ວຄາວແຫ່ງຊາດ ໄດ້ປະກາດຖະແຫລງການເອກະລາດແຫ່ງຊາດວັນ  
ທີ 10 ເດືອນ 11 ປີ 1945, ເຈົ້າຊົງດຳລິສະໜາວ່າງວົງຈຳຕ້ອງປະ  
ກາດລາຊະສົມບັດ.

ພາຍຫລັງທີ່ກຳລັງສືບກວ່າປາກົດພວກລ່າເມືອງຂຶ້ນຝະລັ່ງປົກຄອງແລະ  
ໃນທີ່ກຳລັງສືບກວ່າປາກົດຜ່ານມາກໍ່ເປັນ ໄລຍະຊຶ່ງປະຊາຊົນລາວ ໄດ້ພ້ອມກັນ  
ກັບປະຊາຊົນຫວຽດນາມ, ປະຊາຊົນກຳພູຊາອາຍັນອງສາມັກຄີຕໍ່ ສູ້  
ເພື່ອຍາດເອົາເອກະລາດແລະສ້າງສາຊົງໃໝ່ ວັນທີ 12 ຕຸລາ ປີ  
1945 ເປັນວັນປະຫວັດສາດແຫ່ງການຕໍ່ສູ້ຂອງປະຊາຊົນລາວ.

ໄລຍະທີ່ສາມ ນັບແຕ່ປີ 1945 ມາເຖິງປັດຈຸບັນເປັນ ໄລຍະ ຕໍ່ສູ້  
ເພື່ອປົກປັກຮັກສາຄວາມເປັນເອກະລາດແຫ່ງຊາດ

ພາຍຫລັງທີ່ປະເທດລາວຍາດ ໄດ້ເອກະລາດບໍ່ດົນປານໃດ, ພວກ  
ລ່າເມືອງຂຶ້ນຝະລັ່ງ ຊຶ່ງ ໄດ້ຮັບຄວາມຊ່ວຍເຫລືອຈາກພວກຈັກກະພັດ  
ອັງກິດ; ຝະລັ່ງ ໄດ້ກັບຄືນມາຮຸກຮານປະເທດລາວເປັນຄັ້ງທີສອງ  
ອີກ, ກອງທະຫານລາວໃຕ້ການນຳພາຂອງລັດຖະບານປະສົມຊົ່ວຄາວ  
ໄດ້ສູ້ຮົບຢ່າງພິລະອາດຫານ, ປົກປັກຮັກສາບັນດາຕົວເມືອງຕ່າງໆ .  
ແຕ່ຍອມກຳລັງຂອງພວກຝະລັ່ງແຮງກວ່າ, ດັ່ງນັ້ນ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ປະຊາ

ຊົນລາວ ເສຍຫາຍຢ່າງຫລວງຫລາຍ ເປັນຕົ້ນແມ່ນບັນຮົບທຳແຂກໃນ  
ວັນທີ 21 ມີນາ ປີ 1946 ເດືອນ 4 ປີ 1946, ພວກລ່າ ເມືອງ  
ຂຶ້ນຝະລັ່ງ ໄດ້ຍຶດຄອງທົ່ວປະເທດລາວ; ລັດຖະບານປະສົມຊົ່ວຄາວຈຳ  
ຕ້ອງຍົກຍ້າຍໄປຢູ່ປະເທດໄທ ແລະ ຫລັງຈາກນັ້ນນາຍຍົກລັດຖະມົນ  
ຕີ, ລັດຖະມົນຕີກະຊວງຕ່າງໆ ໄດ້ຄ່ອຍກັບຄືນມາຍອມຈຳນົນພວກ ລ່າ  
ເມືອງຂຶ້ນຝະລັ່ງ, ຍັງແຕ່ສະເດັດເຈົ້າສຸພານຸວົງ ແລະ ບັນດາເພື່ອນ  
ສະຫາຍຂອງສະເດັດ ໄດ້ນຳພາໜ່ວຍອິດສະຫລະ ເດັດດ່ຽວສືບຕໍ່ການ  
ຕໍ່ສູ້. ມາເຖິງເດືອນ 3 ປີ 1947 ສຽງປັນຕໍ່ຕ້ານຂອງປະຊາ ຊົນ  
ລາວຊື່ໝັ້ນກອງສະໜັບສະໜູນ ໄຫວຂຶ້ນ-ຄະນະກຳມະການຕໍ່ຕ້ານ ໄດ້  
ຈັດຕັ້ງຂຶ້ນ. ຕໍ່ຈາກນັ້ນອຳນາດການປົກຄອງຕໍ່ຕ້ານເຂດ, ແຂວງ ຕ່າງ  
ຕ່າງກໍ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ; ກຳລັງຕໍ່ຕ້ານ ໄດ້ປັບປຸງແລະແຜ່ຂະ ຫຍາຍ  
ເດືອນ 8 ປີ 1950, ກອງປະຊຸມໃຫຍ່ທົ່ວປະເທດຄັ້ງທີໜຶ່ງ ໄດ້ ໄຂ  
ຂຶ້ນ, ຫ້ອງປະຊຸມ ໄດ້ລົງມະຕິຈັດຕັ້ງລັດຖະບານຕໍ່ຕ້ານ, ສະເດັດເຈົ້າ  
ສຸພານຸວົງ ໄດ້ຮັບຕຳແໜ່ງເປັນນາຍຍົກລັດຖະມົນຕີແລະ ໄດ້ສ້າງ ຕັ້ງ  
ແນວໂຮມອິດສະຫລະຂຶ້ນໂດຍແມ່ນສະເດັດເຈົ້າສຸພານຸວົງເປັນ ປະ  
ທານແນວໂຮມ, ກອງປະຊຸມໃຫຍ່ທົ່ວປະເທດປີ 1950 ເປັນ ເຫດ  
ການໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນຂອງຂະບວນການຕໍ່ຕ້ານປະຕິວັດຢູ່ລາວ. ມັນໄດ້ສະ  
ແດງເຖິງຄວາມເຕັຍໃຫຍ່ແລະບາດກ້າວໃຫ່ນຂອງການປະຕິວັດລາວ  
ເຖິງປີ 1954, ສົມທົບກັບກອງອາສາສະໜັກຂອງຫວຽດນາມ, ກອງ  
ທັບປະເທດລາວ ໄດ້ເປີດບັນຮົບໃຫຍ່ຂຶ້ນຫລາຍແຫ່ງ, ປົດປ່ອຍໄດ້ເຄິ່ງ  
ໜຶ່ງຂອງດິນແດນທົ່ວປະເທດແລະ 1/3 ຂອງຜົນລະເມືອງ, ບັນຮົບ  
ດຽນບຽນຟູຊິງ ເປັນປະຫວັດສາດອັນຍິ່ງໃຫຍ່ ໄດ້ນຳ ໄຊຊະນະມາ ສູ່

ກອງທັບແລະປະຊາຊົນຫວຽດນາມ. ກຳລັງຕໍ່ຕ້ານຂອງລາວພ້ອມ ກັບ  
ກຳລັງຕໍ່ຕ້ານຂອງຫວຽດນາມແລະກຳພູຊາ ໄດ້ກາວຂຶ້ນເຮັດໃຫ້ ພວກ  
ລ່າເມືອງຂຶ້ນຝະລັ່ງຈຳຕ້ອງຢຸດຕິການຮຸກຮານ ແລະຮັບຮູ້ຄວາມເປັນ  
ເອກະລາດ, ສິດປະຊາທິປະ ໄຕຂອງປະຊາຊົນສາມຊາດຢູ່ອິນດູຈີນ ທີ່  
ກອງປະຊຸມເຊື່ອມພັນປີ 1954 ເຫດການເຊັ່ນສັນຍາເຊື່ອມພັນປີ 1954  
ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຫົວໂລກຮັບຮູ້ຕໍ່ຂະບວນການຕໍ່ສູ້ປົດປ່ອຍຊາດແລະນັ້ນ ໃຈ  
ຕໍ່ສູ້ຢ່າງພິລະອາດຫາມຂອງປະຊາຊົນສາມຊາດໃນອິນດູຈີນ. ມັນ ບໍ່  
ພຽງແຕ່ສະແດງເຖິງການປະລາ ໄຊຢ່າງຮາບຄາບກ່ຽວກັບລັດທີ່ ລ່າ  
ເມືອງຂຶ້ນແບບເກົ່າຂອງຝະລັ່ງຢູ່ອິນດູຈີນເທົ່ານັ້ນ, ມັນຍັງສະແດງໃຫ້  
ເຫັນຄວາມປະລາ ໄຊໃນເບື້ອງຕົ້ນຂອງການແຊກແຊງແລະຮຸກ ຮານ  
ຂອງຈັກກະພັດອາເມລິກາຢູ່ໃນຂົງເຂດນອກ.

ສັນຕິພາບ ໄດ້ກັບມາສູ່ອິນດູຈີນ: ການປະຕິວັດລາວ ໄດ້ກາວເຂົ້າ ສູ່  
ລະດັບໃໝ່, ມັນເປັນ ໄລຍະຕໍ່ສູ້ເພື່ອປົກປັກຮັກສາສັນຕິພາບເປັນກາງ  
ລະບອບປົກຄອງ ຂອງພວກລ່າເມືອງຂຶ້ນຝະລັ່ງຫາກໍ່ຖືກໂຄ່ນລົ້ມ. ແຕ່  
ປະຊາຊົນລາວຍັງຈະຕ້ອງຕໍ່ສູ້ກັບສັດຕູໂຕຣາຍາດ. ໂຫດຫຼຽນ ນັ້ນ  
ແມ່ນຈັກກະພັດອາເມລິກາ, ຄວາມຈິງແລ້ວບໍ່ແມ່ນມາຮອດປີ 1954 ,  
ຈັກກະພັດອາເມລິກາຈຶ່ງເຂົ້າມາແຊກແຊງປະເທດລາວ ພວກ ເຮົາ  
ຍັງຄົງຈຳໄດ້ວ່າໃນເວລາສົງຄາມໂລກຄັ້ງທີສອງໃກ້ຈະສິ້ນສຸດ ລົງ  
ຈັກກະພັດອາເມລິກາ ໄດ້ມີແຜນການຮຸກຮານອິນດູຈີນ, ນັບແຕ່ນັ້ນ ມາ  
ດ້ານໜຶ່ງຈັກກະພັດອາເມລິກາ ໄດ້ຊ່ວຍເຫລືອພວກລ່າເມືອງຂຶ້ນ ຝະ  
ລັ່ງເຂົ້າຮຸກຮານອິນດູຈີນເປັນຄັ້ງທີສອງ, ອີກດ້ານໜຶ່ງ ຈັກກະພັດອາ  
ເມລິກາ ໄດ້ຊ່ວຍຫາຫຸກວິທີເພື່ອປັດເຂົ້າພວກລ່າເມືອງຂຶ້ນຝະລັ່ງອອກ

ຈາກອິນດູຈີນ, ພາຍຫລັງມີການເຊັນສັນຍາໜອງປະຊຸມເຊີແນວພວກ  
ລ່າເມືອງຂັ້ນຝະລັ່ງຈຳຕ້ອງ ໄດ້ປົບຫນີອອກຈາກອິນດູຈີນ, ແຕ່ພວກຈັກ  
ກະພັດອາເມລິກາຊື້ພັດເຂົ້າມາແຊກແຊງ ແລະຮຸກຮານໂດຍ ກົງ  
ເພື່ອຫຳຮາຍພາລະກິດປະຕິວັດຢູ່ອິນດູຈີນ.

ຕໍ່ກັບຝ່າຍປະເທດລາວ, ໂດຍປະຕິບັດຕາມສັນຍາເຊີແນວພວກອາ  
ສາສະໜັກຂອງຫວຽດນາມ ໄດ້ຖອຍກັບຄືນປະເທດແລະກຳລັງ ຂອງ  
ຝ່າຍປະເທດລາວ ໄດ້ຂຶ້ນເຕົ້າໂຮມຢູ່ສອງແຂວງຜັງສາລີ ແລະ ຊຳ  
ເຫນືອ ເພື່ອລີ້ຖ້າການ ເຈລະຈາລະຫວ່າງກຳລັງຝ່າຍປະເທດລາວ  
ກັບລັດຖະບານລາຊະອານາຈັກ. ສັນຕິພາບຫາກັບຄືນສູ່ອິນດູຈີນບໍ່ ພໍ  
ເທົ່າໃດຢູ່ລາວຈັກກະພັດອາເມລິກາ ໄດ້ໂຄ່ນລົ້ມລັດຖະບານສະ ເດັດ  
ເຈົ້າສຸວັນນະພິມນາເອົາກະຕ່າຍຂຶ້ນ ກຳລັງອຳນາດການປົກຄອງຫຳ  
ຮາຍພັນຖານການປະຕິວັດ, ປາບປາມປະຊາຊົນຢູ່ສີບແຂວງແລະພ້ອມ  
ກັນນັ້ນພວກມັນ ໄດ້ສົ່ງກອງຫະຫານຫລາຍສິບກອງພັນຂຶ້ນບຸກໂຈມ ຕີ  
ສອງແຂວງເຕົ້າໂຮມຂອງຝ່າຍປະເທດລາວແຕ່ພວກມັນຖືກກຳລັງປະ  
ກອບອາວຸດຂອງຝ່າຍປະເທດລາວແລະປະຊາຊົນຢູ່ສອງແຂວງຜັງສາ  
ລີຊຳເຫນືອຕ້ານຢັ້ງຄືນຢ່າງແຮງກ້າ; ກະແສຟອງຕໍ່ສູ້ເພື່ອສັນຕິ ພາບ  
ເປັນກາງຕ້ານການຮຸກຮານຂອງຈັກກະພັດອາເມລິກາ, ໂດຍ ແມ່ນ  
ແນວລາວຮັກຊາດວາງອອກ ໄດ້ແຜ່ຂະຫຍາຍຢ່າງຮຸນແຮງໃນໜູ່ປະ  
ຊາຊົນ ຈົນກະທັ້ງເຖິງພະສົງ, ພວກເຈົ້ານາຍຂ້າລາຊະການ, ນາຍ  
ແລະພົນຫະຫານ ຜູ້ແທນລາຊະດອນຝ່າຍອານາຈັກກໍ ໄດ້ເຫັນດີ, ສະ  
ຫນັບສະຫນູນ, ແຜນການ ບຸກໂຈມຕີສອງແຂວງເຕົ້າໂຮມຊຳ ເຫນືອ  
ແລະຜັງສາລີຂອງຈັກກະພັດອາເມລິກາແລະພວກປະຕິການຖືກປະລາ

ໄຊລົງ ແລະ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ລັດຖະບານກະຕ່າຍຖືກລ້ຽມທະລາຍລົງ.

ສະເດັດເຈົ້າສຸວັນນະພູມາພັດຂຶ້ນເປັນນາຍຍົກລັດຖະມົນຕີ, ການ  
ເຈລະຈາລະຫວ່າງລັດຖະບານອານາຈັກກັບຝ່າຍປະເທດລາວ ໄດ້ສືບ  
ຕໍ່ແລະ ໄດ້ເຊັນສັນຍາວຽງຈັນ, ທົ່ງ ໄຫຫັນ, ລັດຖະບານປະສົມ ໄດ້ສ້າງ  
ຕັ້ງຂຶ້ນ, ຕໍ່ໜ້າ ໄຊຊະນະອັນໃຫຍ່ຫລວງທີ່ປະຊາຊົນລາວຍາດມາ ໄດ້  
ນັ້ນ; ພວກຈັກກະພັດອາເມລິກາແລະລູກມືພັດຊອກຫາທຸກວິທີການເພື່ອ  
ທຳຮ້າຍ; ພວກມັນຕັ້ງໃຈໂຄ່ນລ້ຽມລັດຖະບານປະສົມ ແລະຊອກຫາທຸກ  
ວິທີການເພື່ອທຳຮ້າຍກຳລັງປະຕິວັດເພື່ອປະຕິບັດເລກັນເຫລົ່າ ນັ້ນ  
ຈັກກະພັດອາເມລິກາ ໄດ້ໃຊ້ເສດຖະກິດ ເພື່ອຮັດໜີບເຮັດໃຫ້ ເງິນ  
ກີບຖືກເສຍຄ່າ, ຈັກກະພັດອາເມລິກາຂຶ້ນຊຸ່ວ້າຈະຕັດການ ຊ່ວຍ  
ເຫລືອເສດຖະກິດໃຫ້ແກ່ອານາຈັກລາວ, ຜົນສຸດທ້າຍພວກມັນ ໄດ້ໂຄ່ນ  
ລ້ຽມລັດຖະບານ ສະເດັດເຈົ້າສຸວັນນະພູມາ ແລະເອົາຜູ້ຍຸຍະນະ ນີ  
ກອນ, ຕົນມີບໍລິສຸດຂອງອາເມລິກາຂຶ້ນກຳອຳນາດການປົກຄອງ.

ລັດຖະບານຜູ້ຍຸຍະນະນີກອນ ໄດ້ປະຕິບັດຕາມເລກັນຂອງຈັກກະພັດ  
ອາເມລິກາຢ່າງບໍລິສຸດ, ພວກມັນ ໄດ້ມາງເພສັນຍາເຊແນວ, ສັນ ຍາ  
ວຽງຈັນແລະສັນຍາທົ່ງ ໄຫຫັນ, ທຳຮ້າຍແນວທາງສັນຕິພາບເປັນກາງ  
ແລະຄວາມປອງດອງແຫ່ງຊາດ. ດຳເນີນການປາບປາມຄົນແນວລາວ  
ຮັກຊາດ ແລະຄົນທີ່ໄປຕໍ່ຕ້ານແຕ່ຄາວກ່ອນ, ປ່ຽນແປງລັດຖະທຳ ມະ  
ນຸນແລະຫລັກການເລືອກຕັ້ງຜູ້ແທນລາຊະດອນ; ເພື່ອປັດເຂັຍ ແນວ  
ລາວຮັກຊາດອອກຈາກສະພາຜູ້ແທນລາຊະດອນ.

ແຕ່ໃນເມື່ອກອງກຳລັງປະກອບອາວຸດຂອງປະເທດລາວຍັງຍືນຍົງ  
ຄົງຕົວຢູ່ ແລະ ສະເດັດເຈົ້າສຸພານຸວົງພ້ອມດ້ວຍບັນດາທ່ານຜູ້ ແທນ

ແນວລາວຮັກຊາດຍັງຢູ່ໃນຕົວເມືອງວຽງຈັນແລ້ວ, ມັນເປັນການ ຂັດ  
ຂວາງໃນການພວກມັນຢາກປະຕິບັດເລກັນອຸບາຍອັນໂຫດຫຼຽມຂອງ  
ພວກມັນ, ເພາະສະນັ້ນມາເຖິງເດືອນ 5 ປີ 1959, ຜູ້ໄດ້ໃຊ້ ເລີ່  
ກິນເພື່ອຍົກອາວຸດແລະ ໄປເຖິງບ່ອນດັບສູນ ສອງກອງພັນຂອງກຳລັງ  
ຝ່າຍປະເທດລາວ. ກອງພັນທີ່ສອງຂອງຝ່າຍປະເທດລາວຕັ້ງຢູ່ທັງ ໄຫ  
ໜີ້ໄດ້ຫັບມ້າງເລກັນຜູ້ຍຸດນະນະນິກອນ, ທັງມ້າງວົງປົດລ້ອມຂອງ ທະ  
ຫານລາຊະອານາຈັກຫລາຍກອງພັນແລະ ໄດ້ຖອນກັບຄືນສູ່ເຂດ ທີ່  
ຫມັ້ນດ້ວຍຄວາມປອດ ໄພຢ່າງຫນ້າອັດສະຈັນທີ່ສຸດ.

ຮອດວັນທີ 27 ເດືອນ 7 ປີ 1959, ຈັກກະພັດອາເມລິກາ ໄດ້  
ໃຫ້ຜູ້ຍຸດນະນະນິກອນ ແລະ ພວກປະຕິການຂວາຈັດໃນພັກ"ກຳ ມະ  
ການປ້ອງກັນປະໂຫຍດຂອງຊາດ" ໄດ້ສ່ຽງ ໄພຢ່າງເປັນແບບຈັບແລະ  
ກັກຂັງສະເດັດເຈົ້າສຸພານຸວົງພ້ອມກັບບັນດາຜູ້ນຳອື່ນໆຈຳນວນ ຫນຶ່ງ  
ຂອງແນວລາວຮັກຊາດ, ລວມທັງຫມົດສິບຫ້າທ່ານ ໄປກັກຂັງ. ເປັນສິ່ງ  
ຄາມພາຍໃນປະເທດ ແລະ ປະກາດຈະໃຊ້ກຳລັງອາວຸດເພື່ອດັບ ສູນ  
ກຳລັງຂອງຝ່າຍປະເທດລາວ. ພວກນາຍທະຫານອາເມລິກາ ຫລາຍ  
ພັນຄົນໄດ້ປອມຕົວນຸ່ງເພື່ອງ"ພິນລະເຣືອນ" ຫລັງໄຫລເຂົ້າມາ ດິນ  
ລາວ. ແປວ່າ ໄຟແຫ່ງສິ່ງຄາມພາຍໃນປະເທດ ໂດຍແມ່ນພວກ ຜູ້ຍຸດ  
ນະນະນິກອນກໍ່ຂຶ້ນ ໄດ້ຖືກ ໄຫມລາມ ໄປທົ່ວປະເທດ. ສະເດັດເຈົ້າສຸພາ  
ນຸ  
ວົງ ແລະ ບັນດາທ່ານຜູ້ນຳຂອງແນວລາວຮັກຊາດ ໄດ້ໂຕນອອກ ຈາກ  
ຄູກັບຄືນມາຫາເຂດທະຫມັ້ນ ນຳພາປະຊາຊົນທົ່ວປະເທດຕໍ່ສູ້ກູ້ ຊາດ  
ຂະບວນການຕໍ່ສູ້ກູ້ຊາດຕ້ານຈັກກະພັດອາເມລິກາ ຮຸກຮານແລະພວກ  
ປະຕິການຂາຍຊາດ ໄດ້ສືບຕໍ່ແຜ່ຂະຫຍາຍໄປທົ່ວປະເທດຢ່າງ ໄວ ວາ

ເຫມືອນດັ່ງນັ້ນກໍລັກລັ່ງໃນລະດູຝົນ.

ແນວທາງນະໂຍບາຍສັນຕິພາບ ເປັນກາງແລະຄວາມ ປອງດອງ ຊາດຂອງແນວລາວຮັກຊາດນັບມື້ນັບເຊື່ອມຊື່ມເຂົ້າໃນຫມູ່ນະຫາ ຊົນ ນັບທັງພວກຂ້າລາຊະການ, ຜູ້ແທນລາຊະດອນ, ນາຍແລະພົນທະຫານ ນັກຮຽນຮູ້, ນັກສຶກສາ, ພະສົງອົງຄະເຈົ້າແລະໃນວົງເຊື່ອເຈົ້າ ອົກ ກົງກັນຂ້າມໃບຫນ້າຂາຍຊາດຂອງພວກລູກມືອາເມລິການັບມື້ນັບ ຖືກ ເຜີຍແຜ່ອອກ, ເບື້ອຫນ້າຍຕໍ່ຊົດເປັນທະຫານຮັບຈ້າງໃຫ້ແກ່ອາ ເມ ລິກາເພື່ອ ໄປຂ້າຝັນລັ່ນແທງປະຊາຊົນ, ວັນທີ 9 ເດືອນ 8 ປີ 1960 ນາຍ ແລະພົນທະຫານໃນກອງທັບລາຊະອານາຈັກຈຳພວກຫນຶ່ງ ໄດ້ເຮັດລັດ ຖະປະຫານຂຶ້ນທະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ໂຄ່ນລັ່ນລັດຖະບານພູມີເຈົ້າ ສິມສະນິດ, ສ້າງຕັ້ງລັດຖະບານຊົ່ວຄາວໃຫມ່ຂຶ້ນໂດຍແມ່ນສະ ເດັດ ເຈົ້າສຸວັນນະພູມາເປັນນາຍຍົກໃນເວລາດຽວກັນນັ້ນ ຢູ່ສະຫວັນ ນະ ເຂດ; ຈັກກະພັດອາເມລິກາຟ້າວປັ້ນແຕ່ງລັດຖະບານຂະບົດຊາດພູ ມີ ບຸນອຸ່ນຂຶ້ນ; ແກ້ດົງເອົາບັນດາປະເທດບໍລິວານຄື: ໄທ, ຫວຽດນາມໃຕ້ ຟິລິບປິນ... ເຕົ້າໂຮມກຳລັງຢ່າງຫລວງຫລາຍແລະປະກອບອາ ຈຸດ ທີ່ທັນສະ ໄຫມ, ສວຍໃຊ້ດິນ ໄທເພື່ອບຸກໂຈມຕີບຽດຍົດເອົານະ ຄອນ ຫລວງວຽງຈັນ. ສ່ວນກຳລັງຮັກຊາດທີ່ເຂົ້າຮັກສາລັດຖະບານຊົ່ວຄາວ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດຫມາຍຢູ່ວຽງຈັນຈຳຕ້ອງ ໄດ້ຖອນອອກຈາກນະຄອນ ຫລວງວຽງຈັນ, ເພື່ອຮັກສາກຳລັງສືບຕໍ່ການຕໍ່ຕ້ານຍາວນານແລະໄດ້ ກ້າວຂຶ້ນມາປົດປ່ອຍທັງ ໄທຫນຸຊຽງຂວາງ.

ເຖິງເດືອນ 6 ປີ 1962, ຍ້ອນຖືກປະລາ ໄຊຢ່າງຫນັກຫນ້າ "ບັນຮົບ ພາກເຫນືອ", "ບັນຮົບລະດູແລ້ງ" ແລະເປັນຕົ້ນຖືກປະລາ ໄຊຢູ່ບັນຮົບ

ຫລວງນໍ້າທາ; ຈັກກະພັດອາເມລິກາ ແລະ ພວກປະຕິການຂາຍຊາດ  
ຈຳຕ້ອງຍອມເຊັນສັນຍາເຊື່ອແນວເປັນເທື່ອຫລືສອງ. ບົນພື້ນຖານສັນຍາ  
ອຸບລິກສັນຍາ ທັງ ໄຫຫນ ແລະ ສັນຍາວຽງຈັນ, ລັດຖະບານປະ ສົມ  
ສາມຝ່າຍໄດ້ຈັດຕັ້ງຂຶ້ນ. ແຕ່ວ່າຮອຍນໍ້າເນີກເຊັນສັນຍາຍັງບໍ່ທັນແຫ້ງ  
ເຖິງເດືອນ 5 ປີ 1964 ຈັກກະພັດອາເມລິກາ ໄດ້ໃຊ້ພວກຂຸນເສິກ  
ຂວາຈັດເຮັດລັດຖະປະຫານໂຄ່ນລົ້ມລັດຖະບານປະສົມສາມຝ່າຍແລະ  
ຫມູນໃຊ້ກົນອຸບາຍ" ແກ້ວເກົ້າເຫລັກໃໝ່ "; ຈັກກະພັດອາເມລິ ກາ  
ໄດ້ຈັດຕັ້ງລັດຖະບານທຸ່ນວຽງຈັນຂຶ້ນ ແລະ ຫລັງຈາກນັ້ນໜຶ່ງເດືອນ  
ຈັກກະພັດອາເມລິກາ ໄດ້ບັງອາດ, ຈອງຫອງໃຊ້ກອງທັບອາກາດ ອາ  
ເມລິກາເຂົ້າມາຍິງທຳຮ້າຍເຂດປົກປ່ອຍ, ຊຸກຍູ້" ສົງຄາມພິເສດ" ຢູ່  
ລາວຂຶ້ນສູ່ລະດັບສູງ.

ຕໍ່ໜ້າສະພາບການທີ່ຈັກກະພັດອາເມລິການັບມືນັບຮຸກຮານ ແຮງ  
ເຂົ້າລາວແລະ ໃບໜ້າຂາຍຊາດຂອງພວກປະຕິການຂາຍຊາດນັບ ມີ  
ນັບຖກເຜີຍແປນ. ໃຕ້ການນຳພາຂອງສູນກາງແນວລາວຮັກຊາດ ປະ  
ຊາຊົນລາວຍອມຕາຍດກວ່າຍອມເປັນຂອບຂ້າຂອງຊາດອື່ນ, ດັ່ງ ນັ້ນ  
ເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ພ້ອມກັນລຸກຮຸ້ນຕໍ່ສູ້ຢ່າງບໍ່ຢຸດຢັ້ງ, ເດັດດ່ຽວຕິເອົາ ຊະ  
ນະຈັກກະພັດອາເມລິກາຜູ້ຮຸກຮານ ແລະ ພວກປະຕິການຂາຍ ຊາດ  
ເພື່ອເຮັດ ໃຫ້ປະເທດລາວ ມີສັນຕິພາບ, ເອກະລາດ, ປະຊາທິ ປະ  
ໄຕ, ເປັນກາງ, ເອກະພາບ ແລະ ວັດທະນາຖາວອນ.

ຫວນຄົນ ປະຫວັດການຕໍ່ສູ້ກູຊາດ ຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາ ຕ້ານ  
ການຮຸກຮານຂອງຈັກກະພັດອາເມລິກາໃນຊາວກວ່າປີທຳມະ ນາ  
ພວກເຮົາເຫັນໄດ້ວ່າການຕໍ່ສູ້ກູຊາດຕ້ານຈັກກະພັດອາເມລິກາ ຮຸກ

ຮານຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາໃນປະຈຸບັນແມ່ນສືບຕໍ່ແລະທັງສືບ ທອດ  
ພາລະກິດຕໍ່ສູ້ກູ້ຊາດ, ຕ້ານການແຊກແຊງແລະຮຸກຮານຂອງສັດຕູພາຍ  
ນອກຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາໃນຫລາຍຮອຍປີຜ່ານມາ. ໃນໄລຍະຕໍ່ສູ້  
ນັ້ນ ໄດ້ແບ່ງອອກເປັນຫລາຍໄລຍະ; ແຕ່ລະໄລຍະປະຊາຊົນລາວເຮົາ  
ໄດ້ຫມູນໃຊ້ຍຸດທະວິທານຕໍ່ສູ້ແຕກຕ່າງກັນ. ບາງເທື່ອຕໍ່ສູ້ຢ່າງ ເປີດ  
ເຜີຍບາງເທື່ອຕໍ່ສູ້ແບບປິດລັບ, ຕໍ່ສູ້ດ້ວຍອາວຸດ, ຕໍ່ສູ້ດ້ວຍການ ເມືອງ  
ແລະຕໍ່ສູ້ຕ່າງປະເທດ. ບາງເທື່ອຕໍ່ສູ້ແບບຖືກກົດຫມາຍ ບາງເທື່ອຕໍ່ສູ້  
ແບບຜິດກົດຫມາຍ ຜ່ານພື້ນ ເສັ້ນທາງຕໍ່ສູ້ຢ່າງລຳບາກ, ຍາວ ແລະ  
ສືບສິນ, ດູ້ເດືອດ; ປະຊາຊົນລາວເຮົາ ໄດ້ຖອດຖອນບົດຮຽນຕໍ່ສູ້ຫມູນ  
ຄ່າຢ່າງອຸດົມສົມບູນ ບົດຮຽນຕໍ່ສູ້ອັນມີຄຸນຄ່າຂອງປະຊາຊົນລາວຖອດ  
ຖອນ ໄດ້ມານັ້ນ ໄດ້ປະກອບສ່ວນອັນສຳຄັນເຂົ້າສ້າງທິດສະດີຕໍ່ສູ້ ຂອງ  
ບັນດາຊາດທຸກກິດຂໍແລະປະຊາຊົນທຸກກຸ່ມສັນຕິພາບທົ່ວໂລກ.

ຄ) ກ່າວໂດຍສັງເຂບກ່ຽວກັບປະຫວັດວັນນະຄະດີລາວ:

ປະຊາຊົນລາວແຕ່ໃດມາ ໄດ້ມີພາສາຄຳເວົ້າແລະຫນຶ່ງສີ່ແຫ່ງຊາດ  
ວັນນະຄະດີລາວແຕ່ສະໄໝເດີມແມ່ນຈະເລີນ, ສົ່ງ ໄລ່ກ່າວຫນ້າ. ສີ  
ລະປະ ປະຊາສາມັນຂອງລາວເຮົາ ໄດ້ສະແດງອອກໃນກອນ ລຳ  
ກອນຂັບ, ເຕຍຮອງແລະແບບຟ້ອນຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ຟ້ອນລຳວົງ, ຟ້ອນ  
ລາຍ ອີເກ ເຊ່ງບັງໄຟ ແລະອື່ນໆ... ຊາດລາວ ເປັນຊາດ ຫນຶ່ງ  
ທີ່ມັກມ່ວນຊື່ນ, ມັກຮອງລຳທຳເພງ, ມັກຟ້ອນ ແລະ ໄດ້ປະດິດຄິດແຕ່ງ  
ເຄື່ອງເສບຫລາຍຊະນິດເຊັ່ນ: ແຄນ, ສີຊື່, ກອງ, ລະນາດ, ຊຸ່ຍ  
ຫມາກກະຈັບປີ ແລະອື່ນໆ... ຄຽງຄູ່ກັບການປະດິດຄິດແຕ່ງບົດ ວັນ  
ນະຄະດີປະຊາສາມັນເລື້ອຍປາກຕໍ່ປາກ, ປະຊາຊົນລາວເຮົາຍັງ ໄດ້ຄິດ

ແຕ່ງແລະບັນທຶກບົດເລື່ອງປະຫວັດສາດຫລາຍບົດຄື: ກາຍກອນ, ຫນັງ  
ສີຜູກ, ນິທານບູຮານຕ່າງໆບໍ່ວ່າຢູ່ເຂດໃດ, ແຂວງໃດ. ແຕ່ພາກເຫນືອ  
ລົງຈົນເຖິງພາກໃຕ້, ແຕ່ເຂດທົ່ງພຽງຂຶ້ນຫາເຂດພູດອຍ, ແຕ່ ຕົວ  
ເມືອງເຖິງບ້ານນອກຊົນນະບົດ, ແມ່ນ້ຳລຳເຊ, ພູຜາປ່າດົງຫລື ຖ້ຳ  
ເຫວ, ແຕ່ລະຫນ່ວຍທາດຫລືວັດວາອາຮາມຕ່າງໆລ້ວນແລ້ວມີ ທານ  
ສະເພາະຂອງມັນ- ໃນບັນດາຊົນຊາດ ແລະ ເຜົ່າຊົນຕ່າງໆກໍ ລ້ວນ  
ແລ້ວມີທານສະເພາະ ຂອງແຕ່ລະຊົນຊາດ, ເຜົ່າຊົນ, ຢູ່ປະ ເທດ  
ລາວເຮົາໃນປັດຈຸບັນຍັງມີຫມໍລຳຕ່າງໆຫລືຊື່, ພວກເຂົາເຈົ້າເປັນຄົນ  
ທຶມກວັນນະຄະດີ, ເຂົາສາມາດເລົ່າເລື່ອງນິທານປະຊາສາມັນຫລືຂັບ  
ລຳຈົນຕະຫລອດວັນແລະຄືນກໍບໍ່ສິ້ນສຸດ ໄດ້. ໃນວັນບຸນຕ່າງໆເຊັ່ນ ບຸນ  
ພະ ເວດ, ບຸນເຂົ້າຈີ, ບຸນເຂົ້າກຳ, ບຸນເຂົ້າພັນສາ, ບຸນເຂົ້າສະຫລາກ  
ບຸນເຂົ້າປະດັບດິນແລະອື່ນໆ... ພວກເຮົາເຄີຍເຫັນແລະ ໄດ້ຍິນສຽງ  
ເທດ, ສຽງຂັບ, ສຽງລຳແລະປະຊາຊົນທີ່ ໄປຫລິນບຸນຕ່າງໆກໍ ໄດ້ພ້ອມ  
ກັນເຂົ້າ ໄປໃນວັດ, ໃນສິ້ນຟັງຄູບາເທດ ຫລືຟັງຫມໍລຳ ເພິ່ນລຳ  
ເພິ່ນເລົ່າເລື່ອງນິທານແລະຢູ່ໃນປາງບຸນເຫລົ່ານັ້ນ, ບໍ່ມີປາງບຸນ ໃດ  
ວ່າຈະບໍ່ ໄດ້ຍິນສຽງແຄນ, ສຽງຮອງ, ສຽງລຳແລະລຳວົງ-ອາດ ຈະ  
ເວົ້າ ໄດ້ວ່າປະຊາຊົນລາວເຮົານັບຕັ້ງແຕ່ພວກເດັກນ້ອຍອາຍຸຫຼືກເຈັດ  
ປີຈົນເຖິງພວກພໍ່ເຖົ້າ, ແມ່ເຖົ້າອາຍຸຫຼືກສິບ, ເຈັດສິບປີ, ບໍ່ມີຜູ້ໃດຈະບໍ່  
ຮູ້ລຳ ແລະຮູ້ຟ້ອນລຳວົງ.

ກ່ຽວກັບສິລະປະ ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ຄວັດລາຍ, ຢູ່ປະເທດ ລາວ  
ເຮົາຈຸດຫນັກ ແມ່ນມີຢູ່ຕາມວັດວາອາຮາມ ແລະ ທາດຕ່າງໆ. ມີ  
ບາງວັດຄວັດພູຈຳປາສັກ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນກ່ອນນັ້ນຕັ້ງເປັນພັນກ່ວາ ປີ

ໄຫຫນູ່ທັງ ໄຫຫນູ່ມີຕັ້ງແຕ່ສະ ໄຫຫນູ່ໃຫມ່, ຕາມນັກຄົ້ນຄ້ວາບູ ຮານ  
 ວັດຖຸຄົນຫນຶ່ງ ໄດ້ຢັ້ງຢືນວ່າ : ແຕ່ຄາວກ່ອນບູ່ທັງ ໄຫຫນູ່ ໄດ້ມີ ສັງຄົມ  
 ຫນຶ່ງມີລະດັບວັດທະນະທຳສູງພິສິນຄວນ. ນອກນັ້ນຍັງມີວັດວາອາຮາມ  
 ຕ່າງໆຄື: ວັດຊຽງທອງ, ວັດວິຊຸນ, ວັດມະໂນລິມ ຢູ່ຫລວງພະ ບາງ  
 ວັດເມືອງເກົ່າຢູ່ບໍລິຄັນ; ທາດຫລວງ, ວັດສີສະເກດ, ວັດອົງຕີ້, ວັດພະ  
 ແກ້ວແລະອື່ນໆ... ຢູ່ວຽງຈັນ, ທາດອົງຮັງຢູ່ສະຫວັນນະເຂດ, ທາດ  
 ດຳຢູ່ຊຽງຂວາງ, ວັດພະອົງຕີ້, ວັດພະອົງແສນຢູ່ແຂວງຫົວພັນ ແລະ  
 ອື່ນໆ... ລວມແລ້ວແຕ່ໄດ້ກ່ອນກ່ອນນຫລາຍຮອຍປີ. ທຸກການກໍ່ ສ້າງ  
 ທີ່ເປັນຮ່ອງຮອຍວັດຖຸບູຮານແລະສິລະປະວັນນະຄະດີປະຊາສາ ມັນ  
 ເຫລົ່ານັ້ນລວມແລ້ວແມ່ນສີ່ ໄມ່ລາຍມີແລະຫົວຄິດປະດິດສ້າງຂອງ ປະ  
 ຊາຊົນລາວຜູ້ອອກແຮງງານ. ສິລະປະການກໍ່ສ້າງແລະວັນນະຄະດີປະ  
 ຊາສາມັນເຫລົ່ານັ້ນ ໄດ້ສ້າງແສງເຖິງຊີວິດການເປັນຢູ່ແລະການເພີ່ມ  
 ພູມພະລິດພິນຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາ ໃນແຕ່ລະດ້ານຄຽງຄູ່ກັນ ນັ້ນ  
 ຍັງ ໄດ້ຢັ້ງຢືນໃຫ້ພວກເຮົາເຫັນວ່າສິລະປະວັນນະຄະດີປະຊາສາ ມັນ  
 ຂອງລາວເຮົາມີປະຫວັດອັນເກົ່າແກ່ ແລະສົ່ງ ໄລ ບໍ່ຕໍ່ກ່ວາສິລະປະ  
 ວັນນະຄະດີຂອງປະ ເທດຕ່າງໆໃນພາກພື້ນອາຊີອາຄະເນ.

ຄຳພວກເຮົາ ໄດ້ເວົ້າມາຂ້າງເທິງ, ປະ ເທດຊາດຂອງພວກ ເຮົາ  
 ຜ່ານພັນຫລາຍ ໄລຍະຫລື ໄລ ແລະຊຸດ ໂຊນຕ່າງກັນ; ເວົ້າເຖິງ ວັດ  
 ທະນະທຳຫລືເວົ້າສະເພາະວັນນະຄະດີຂອງລາວເຮົາ ໄດ້ຜັນແປ ໄປ  
 ຕາມປະຫວັດຂອງຊາດ. ຖ້າພວກເຮົາເບິ່ງຄືນປະຫວັດສາດຫຼັກ ຮ້ອຍ  
 ກ່ວາປີຫລາຍມາ. ພວກເຮົາຈະເຫັນວ່າປະເທດລາວເຮົາເວລາ ໃດ  
 ກໍ່ຕົກຢູ່ໃຕ້ການປົກຄອງ ຂອງສັກດີນາລາວ, ສັກດີນາຕ່າງປະ ເທດ

ແລະພວກຈັກກະພັດຮຸກຮານຕະຫລອດ ໄລຍະນີ້, ວັນນະຄະດີແຫ່ງຊາດ  
ຖືກຕົກຢູ່ໃນກຳມືຂອງຊົນຊັ້ນປົກຄອງ, ຊົນຊັ້ນປົກຄອງ ໄດ້ກຳແໜ້ນອາ  
ຈູດດ້ານແນວຄິດ ແລະ ໃຊ້ອາຈູດດ້ານແນວຄິດນັ້ນມາປັບປຸງອຳນາດ  
ການປົກຄອງ, ປັບປຸງຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ລະບອບວິໄນສັງຄົມ  
ຂອງພວກເຂົາ, ນັບຕັ້ງແຕ່ສະໄໝຊາດລາວຍັງບໍ່ທັນມີໂຕຫນັງສືແຫ່ງ  
ຊາດ, ຍັງໃຊ້ໂຕຫນັງສື, ໂຕບາລີ, ຍັງບໍ່ທັນມີເຈ້ຍຂຽນ, ຍັງໃຊ້ໃບ ລາມ  
ຂຽນ. ເວລານັ້ນຊົນຊັ້ນປົກຄອງກໍ່ ໄດ້ພະຍາຍາມເຜີຍແຜ່ບັນດາບົດ ນິ  
ພິນວັນນະຄະດີຂອງພວກເຂົາທົ່ວທຸກແຫ່ງ. ບັນດາບົດກອນລຳ, ບົດ  
ເລື່ອງນິທານຕ່າງໆ ເຫລົ່ານີ້ ລວມແລ້ວແຕ່ຄົດອອກມາຈາກບົດພາ ວະ  
ນາ, ຫນັງສືຜູກຂອງສາສະຫນາພຸດ, ສາສະຫນາພາມ, ໃນບັນດາ ບົດ  
ນິພິນຂອງອິນເດຍແລະອື່ນໆ... ພວກເຂົາຫມູນໃຊ້ບົດເລື່ອງ ເຫລົ່ານີ້  
ນັ້ນເພື່ອຫວັງຕັກເຕືອນ ແລະ ໂຄສະນາຄວາມສິນທຳຂອງສາສະ  
ຫນາ, ແນະນຳໃຫ້ປະຊາຊົນເຮັດໃຫ້ຖືກຕາມກົດຫມາຍແລະຂະນົບທຳ  
ນຽມຂອງອຳນາດການປົກຄອງສັກດີນາ. ບັນຫາທີ່ເດັ່ນກ່ວາຫມູ່ໃນວັນ  
ນະຄະດີຂອງສັກດີນານັ້ນລັກສະນະສາສະຫນາ; ຕົວລະຄອນເອກໃນບົດ  
ເລື່ອງ, ບົດກອນລຳ, ກາຍກອນເຫລົ່ານັ້ນສ່ວນຫລາຍແມ່ນພະ ສິງ  
ເຈົ້າຊົດ, ລາຊະກູມານ, ລາຊະທິດາ, ບັນດາທ້າວຂຸນມຸນນາຍໃນວົງ  
ລາຊະວັງຂອງສັກດີນາ ພວກເຂົາ (ຫມາຍເຖິງຕົວລະຄອນ, ປະກົດ  
ອອກໃນບົດນິພິນວັນນະຄະດີເຫລົ່ານີ້ ເປັນຄົນທົດເດັ່ນແລະເປັນ ຕົວ  
ແທນໃຫ້ແກ່ສິນທຳ, ເປັນຄົນແບບຢ່າງຂອງສັງຄົມ. ກົງກັນຂ້າມ ກັບ  
ຕົວລະຄອນເອກນັ້ນແມ່ນຕົວລະຄອນຍີ່ຫໍ້ຫມູ່ຮູບຊົງຕ່າງປະຫລາດ, ຕຳ  
ຕ້ອຍ: ນັ້ນແມ່ນພວກຜີຍັກ, ຜີສາງມານຮາຍຊົງເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ຈຳ

ພວກຄົນທີ່ຊົ່ວຊ້າ, ໂຫດຮ້າຍສາມານໃນສັງຄົມ, ເພາະສະນັ້ນໃນ ວັນ  
ນະຄະດີຂອງສັກດີນາ ໄດ້ແບ່ງຕົວລະຄອນອອກເປັນສອງຈຳພວກຢ່າງ  
ຈະແຈ້ງ; ຈຳພວກຕົວລະຄອນເອກຕາງໜ້າໃຫ້ແກ່ຄວາມເປັນ ທຳ  
ເມື່ອທຳອິດເຖິງວ່າເຂົາເຈົ້າຖືກພົບພໍ້ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກອຸປະສັກຫລາຍ  
ສິ່ງຫລາຍຢ່າງ. ແຕ່ໃນຫຼັງສຸດ, ເວລາໃດເຂົາກໍ່ ໄດ້ຮັບ ໄຊຊະນະ, ສຳ  
ເລັດຜົນແລະສັນສຸດລົງຢ່າງດີງາມ, ສ່ວນຈຳພວກຄົນທີ່ໂຫດຮ້າຍ ສາ  
ມານ, ເຖິງຈະສື່ງຄິດລ້ຽວ ເຖິງປານໃດຫລືວ່າໃນເບື້ອງຕົ້ນຈະ ໄດ້  
ຮັບ ໄຊ, ແຕ່ສຸດທ້າຍຈະຕ້ອງຖືກປະລາ ໄຊ, ຖືກປາບປາມແລະຖືກ ລົງ  
ໂຫດຢ່າງສົມນ້ຳໜ້າ.

ຄຳຖາມໜຶ່ງ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ພວກເຮົາ ຫມິດທຸກຄົນສົນໃຈຍ້ອນ  
ເຫດການອັນໃດ. ຊົນຊັ້ນສັກດີນາຈົ່ງມີຄວາມສາມາດເຜີຍແຜ່ບົດນິພົນ  
ວັນນະຄະດີແຫ່ງຊາດຕ່າງໆຄື: ເລື່ອງສິນ ໄຊ, ກາລະເກດ, ຈຳປາ ສີ  
ຕົ້ນ, ນາງແຕ່ງອ່ອນ, ຈັນທະຄາດ, ຫ້າວເຈືອງ, ພະເຫວດ, ລິນ ຫອງ  
ສຸລິວົງ, ໄກ່ແກ້ວນິຍາຍງົວນ້ອຍແລະອື່ນໆ... ລົງສູ່ມະຫາຊົນ ໄດ້ຢ່າງ  
ເລິກເຊິ່ງ. ເມື່ອຕອບຄຳຖາມນັ້ນ, ກ່ອນອັນຫມິດພວກເຮົາຂໍ້ເວົ້າ ເຖິງ  
ທິດສະດີຂອງທ່ານເລນິນທີ່ເວົ້າເຖິງສອງກະແສຂອງວັນນະຄະດີແຫ່ງ  
ຊາດ. ທ່ານ ເລນິນ ໄດ້ໃຫ້ຮູ້ວ່າ "ໃນວັດທະນະທຳຂອງຊາດໜຶ່ງ  
ລວມມີສອງກະແສວັດທະນະທຳແຫ່ງຊາດ" ປະເພດໜຶ່ງແມ່ນວັນ ນະ  
ຄະດີຂອງພວກຄຸນພໍ່ລັດເຊຍແລະຂອງພວກຊົນຊັ້ນນາຍທຶນ. ອີກ ປະ  
ເພດໜຶ່ງແມ່ນຂອງຝ່າຍປະຊາທິປະ ໄຕແລະສັງຄົມນິຍົມ. ຫມູນໃຊ້ທິດ  
ສະດີຂອງທ່ານເລນິນເຂົ້າມາສ່ອງແສງວັນນະຄະດີລາວເຮົາ, ພວກ  
ເຮົາເຫັນວ່າບັນດາບົດນິພົນທີ່ໄດ້ແຕ່ງຂຶ້ນ ໃນສະໄໝນັ້ນ, ສ່ວນ

ຫລາຍແມ່ນເລື່ອງທີ່ມີລັກສະນະສັກດີນາແລະເພື່ອຫວັງໂຄສະນາ ໃຫ້  
ແກ່ສິນທຳແບບຊົນຊັ້ນສັກດີນາ, ຕໍ່ກັບປະຊາຊົນລາວເຮົາໃນຄາວ ນັ້ນ  
ຍັງຕົກຢູ່ໃນສັງຄົມສັກດີນາ, ຖືກແນວຄິດຂອງສັກດີນາຄອບຄອງ; ດັ່ງ  
ນັ້ນຍັງບໍ່ທັນເຫັນແຈ້ງ ໄດ້ບາງບັນຫາທີ່ຈຳກັດແລະບໍ່ຖືກຕ້ອງໃນບົດ ນິ  
ພົນເຫລົ່ານັ້ນ, ອີກດ້ານໜຶ່ງໃນສະໄໝນັ້ນ, ຊົນຊັ້ນສັກດີນາຍັງຮັບພາ  
ລະຫນ້າທີ່ ປະຫວັດສາດຂອງຕົນຕໍ່ຊາດ, ຄວາມຂັດແຍ້ງລະ ຫວ່າງ  
ຊົນຊັ້ນສັກດີນາກັບປະຊາຊົນຜູ້ອອກແຮງງານຍັງບໍ່ທັນຮ້າຍແຮງ ຢາມ  
ໃດ, ດ້ວຍເຫດນັ້ນ ບົດນິພົນຂອງຊົນຊັ້ນ ສັກດີນາຈຶ່ງ ໄດ້ສ່ອງ ແສງ  
ເຖິງຈິດໃຈແລະຄວາມນຸ່ງຫວັງຂອງປະຊາຊົນລາວແລະປະຊາ ຊົນ  
ລາວຈຶ່ງມີຄວາມສາມາດຮັບຮູ້ ໄດ້ຕາມກົດສິນທຳ, ອະທຳແລະຊົວະທັດ  
ທີ່ພວກສັກດີນາວາງອອກ. ແຕ່ວ່າເຫດການເຫລົ່ານັ້ນບໍ່ເປັນປົກ ກະ  
ຕິແລະມີພຽງແຕ່ໄລຍະ ໃດ ໄລຍະໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ, ເພາະທາດແທ້ ຂອງ  
ຊົນຊັ້ນສັກດີນາເວລາໃດກໍ່ຢາກເບື້ອເນົາປະຊາຊົນ ແລະ ກົດຂໍ ຂູດ  
ຮັດ ໄດ້ງ່າຍຖ້າເວົ້າເຖິງການຈຳແນກຊົນຊັ້ນໃນສັງຄົມເກົ່າ. ທາດແທ້  
ຂອງຊົນຊັ້ນປົກຄອງ ແລະ ຊົນຊັ້ນທີ່ຖືກປົກຄອງ ເວລາໃດກໍ່ຂັດແຍ້ງ  
ກັນຢ່າງເອົາເປັນເອົາຕາຍສະນັ້ນຄຽງຄູ່ກັບວັນນະຄະດີຂອງຊົນ ຊັ້ນ  
ສັກດີນາ. ປະຊາຊົນລາວຜູ້ອອກແຮງງານ ເວລາໃດກໍ່ໄດ້ປະດິດ ຄິດ  
ແຕ່ງວັນນະຄະດີ ອັນແທ້ຈິງຂອງຕົນຂຶ້ນ, ເຊິ່ງວັນນະຄະດີປະຊາ ສາ  
ນັ້ນ ແລະ ໃຊ້ວັນນະຄະດີປະຊາສາມັນນັ້ນເປັນອາວຸດອັນແຫລມ ຄົມ  
ເພື່ອຕ້ານຊົນຊັ້ນສັກດີນາຄືນ.

ວັນນະຄະດີປະຊາສາມັນຂອງລາວເຮົາ ສຸດທ້ອງຖິ່ນສິນບູນ, ມີ ວັນ  
ນະຄະດີຫລາຍປະເພດຕ່າງກັນຄື: ສຸພາສິດ, ນິທານບູຮານ, ເລື່ອງຫົວ

ທມລັກສະນະກໍ່ສ້າງຫລັກສຽດສີ, ເລືອງຊຽງຫມຽງ, ຜະຫຍາ, ເລືອງ  
ເລົ່າປາກຕໍ່ປາກ, ກອນຂັບ, ກອນລຳ ແລະ ອື່ນໆ... ເມື່ອໃນສຳຄັນ  
ໃນບົດນິພົນເຫລົ່ານີ້ແມ່ນຍົກສູງຄວາມສິນທຳອັນແທ້ຈິງ, ສັນລະ ເສີນ  
ເສລີພາບແລະອະທິປະ ໄຕຂອງຄົນເຮົາ, ບອກສອນ, ຕັກເຕືອນຄົນທັງ  
ຫລາຍໃຫ້ຢູ່ກິນໃຫ້ມີສິນທຳມີບົດປະພັນຫລາຍບົດຊຶ່ງປະຊາຊົນ ລາວ  
ເຮົາມັກແລະນິຍົມຊົມຊອບ, ສັນລະ ເສີນຕະຫລອດມາ, ເຂົາໃຊ້ບົດປະ  
ພັນເຫລົ່ານັ້ນເພື່ອສ່ອງແສງແນວຄິດຈິດໃຈຂອງເຂົາແລະເປີດ ຫນ້າ  
ກາກຄວາມຊົ່ວຊ້າອັບປິຂອງພວກສັກດິນາພວກເຈົ້າຂຸນມຸນນາຍໃນສິ່ງ  
ຄົມເກົ່າ. ຕົວຢ່າງຄືເລືອງ ຊຽງຫມຽງ, ທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງທມລັກສະນະ  
ສະຫງ່າຜ່າ ເຜຍແລະພິລິກຄິກຫນາ, ສຳຄັນຂອງພວກສັກດິນາ, ເມື່ອ  
ໄດ້ສ່ອງແສງເຂົາເລືອງຊຽງຫມຽງແລ້ວ, ລ້ວນແຕ່ເປັນເລືອງທີ່ຢາກ  
ຫົວແລະບໍ່ມີຄຸນຄ່າ, ເລືອງຊຽງຫມຽງ ເວລາໃດກໍ່ມີລັກສະນະ ໂຈມ ຕີ  
ເປາະ ເປຍສັງຫຼົວ, ໂຈມຕີຄວາມໂງ້າຈາ ຂອງຊົນຊົນປົກຄອງ ແລະ  
ຍອງຍໍສັນລະ ເສີນຄວາມສະຫລາດຫລັກແຫລມຂອງປະຊາຊົນຜູ້ ອອກ  
ແຮງງານ. ຕ່າງເລືອງຊຽງຫມຽງທມລັກສະນະ ໂຈມຕີ, ສຽດສີເປາະ  
ເປຍ ຜະຫຍາເປັນປະ ເພດວັນນະຄະດີຫນຶ່ງທີ່ປະຊາຊົນເຮົານິຍົມຊົມ  
ຊອບເຫມືອນກັນ, ຜະຫຍາມີລັກສະນະ ຍອງຍໍຄວາມຮັກທີ່ສິດໃສ, ດີ  
ງາມຂອງ ໄວຫນຸ່ມ; ຍອງຍໍຊີວິດການກິນຢູ່ອັນອຸດົມສົມບູນຂອງປະ ຊາ  
ຊົນ ແລະ ສ່ອງແສງຄວາມຄຽດຊັງຂອງປະຊາຊົນຕໍ່ສັດຕູ.

ສິລະປະວັນນະຄະດີປະຊາສາມັນ ຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາອຸ ດົມ  
ສົມບູນຄືແນວນັ້ນ; ແຕ່ຍ້ອນປະ ເທດລາວ ເຮົາເວລາໃດກໍ່ຖືກພວກ ສັກ  
ດິນາຕ່າງປະ ເທດເຂົ້າມາຮຸກຮານ. ເປັນຕົ້ນແມ່ນພວກສັກດິນາ ໄທ ໄດ້

ເຂົ້າມາປົກຄອງປະເທດລາວເຮົາຕັ້ງເປັນສອງຄັ້ງ. ພວກມັນໄດ້ມາງ  
ເພສິລະປະວັນນະຄະດີຂອງລາວເຮົາເຊັ່ນ; ວັດອາອາຮາມແລະທາດ  
ທີ່ເກົ່າແກ່ຕ່າງໆຢູ່ວຽງຈັນ, ປາກເຊ, ຊຽງຂວາງຖືກມາງເພ, ນິພົນ  
ຫລາຍບົດຖືກພວກມັນຈູດຖຸມຫລີ້ກເອົາໄປ. ໃນນັ້ນມີພະແກ້ວຊຶ່ງ ມູນ  
ມັງມໍລະດົກຂອງຊາດກໍຖືກພວກມັນປຸ້ນເອົາໄປ.

ໃນໄລຍະທີ່ກໍ່ສືບກ່ວາປາກຖືກພວກຝະລັ່ງປົກຄອງ, ພວກລ່າ ເມືອງ  
ຂຶ້ນຝະລັ່ງດ້ານຫນຶ່ງສືບຕໍ່ການລັກປຸ້ນ ເອົາມູນມັງມໍລະດົກວັດທະນະ  
ທຳຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາ, ອີກດ້ານຫນຶ່ງພວກມັນໄດ້ຊອກຫາທຸກວິທີ  
ເພື່ອປຸງປຸງ, ງົດກັນວັນນະຄະດີລາວເຮົາລຶງບໍ່ໃຫ້ເຜີຍແຜ່ໃນໄລຍະ  
ສາມສ່ວນສີຂອງສັດຕະວັດ, ທົ່ວປະເທດລາວເຮົາບໍ່ມີຮອດ ຫນຶ່ງ ສີ  
ພິມສະບັບ ຫນຶ່ງທີ່ພົບດ້ວຍພາສາລາວ, ວັນນະຄະດີບູຮານຂອງ ລາວ  
ບໍ່ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າແລະເຜີຍແຜ່, ກົງກັນຂ້າມພວກມັນໄດ້ນຳເອົາປຸມປະຕິ  
ກິລິຍາ ແບບລາເມືອງຂຶ້ນເຂົ້າມາປະເທດເຮົາຫລີ້ຈົດພິມປຸມບູຮານ  
ສາສະໜາທຸກຕາມທັດສະນະຂອງພວກມັນ, ດ້ວຍເຈດຕະນາເພື່ອຮັບ  
ໃຊ້ການປົກຄອງ, ການກົດຂີ່ຂູດຮົດຂອງພວກມັນຕໍ່ປະຊາຊົນລາວເຮົາ  
ແລະເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນລາວ ໂງ່ຈາຫລ້າຫລັງ. ເພື່ອໃຫ້ພວກມັນ ປົກ  
ຄອງໄດ້ງ່າຍໃນປະຈຸບັນ, ປຸມປະຕິກິລິຍາເຫລົ່ານັ້ນຫຸ່ນວຽງຈັນຍັງນຳ  
ມາເຜີຍແຜ່, ຍ້ອງຍໍສັນລະເສີນ, ນອກນັ້ນຫຸ່ນວຽງຈັນ ຍັງໄດ້ນຳເອົາ  
ວັດທະນະທຳປະຕິກິລິຍາຂອງຈັກກະພັດອາເມລິກາ ແລະບັນດາ ປະ  
ເທດຝ່າຍຕາເວັນຕົກ ເຂົ້າມາເຜີຍແຜ່ຕາມອີກ. ໃນສະຖານະການນັ້ນ  
ວັນນະຄະດີປະຊາສາມັນ, ວັດທະນະທຳອັນແທ້ຈິງຂອງປະຊາຊົນລາວ  
ຍັງຄົງເຜີຍແຜ່ໃນຫມູ່ນະຫາຊົນຜູ້ອອກແຮງງານເມື່ອປະເທດ ລາວ

ເຮົາ ໄດ້ປະກາດເອກກະລາດແລະການປະຕິວັດລາວໃຕ້ການ ນຳພາ  
ຂອງແນວລາວຮັກຊາດ, ວັດທະນະທຳ ປະຊາສາມັນຂອງປະຊາ ຊົນ  
ລາວເຮົາຍັງ ໄດ້ເຜີຍແຜ່ແລະ ເຕີບໃຫຍ່ຢ່າງ ໄວວາກວ່າຍາມໃດໜຶ່ງ.

ໃຕ້ການນຳພາຂອງແນວລາວອິດສະຫລະຄາວກ່ອນແລະແນວລາວ  
ຮັກຊາດໃນປະຈຸບັນ, ຂະບວນການຕໍ່ສູ້ກູ້ຊາດຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາ  
ໄດ້ກາວເຂົ້າສູ່ລະດັບ ໃຫ້ມີຊັບື້ນໃນປະຫວັດສາດລາວ, ໃນ  
ການຕໍ່ສູ້ຕ້ານພວກລ່າເມືອງຂັ້ນຝະລັ່ງຄາວກ່ອນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ  
ການຕໍ່ສູ້ຕ້ານພວກຈັກກະພັດອາເມລິກາ ເມື່ອກ່ອນ; ປະຊາຊົນ ລາວ  
ເຮົາດ້ວຍນ້ຳໃຈຮັກຊາດອັນສູງສົ່ງ, ຈິດໃຈຕໍ່ສູ້ອັນແຮງກ້າ ໄດ້ລຸກ ຂັ້ນ  
ຕໍ່ສູ້ຕ້ານກັບອາວຸດທັບສະ ໄໝຂອງຈັກກະພັດອາເມລິກາເຮັດໃຫ້ລົດ  
ຕັງຂອງພວກມັນກາຍເປັນກອງເຫລັກຂຫມົດ, ເຮືອບິນ ທັບ ສະ  
ໄໝຖືກຝັງຄາບຢູ່ຕອນດິນພວກມັນນາກໍ່ໂຫດກຳແລະປົນໃຫຍ່ ຂອງ  
ພວກມັນຈຳຕ້ອງມິດສຽງ ແລະ ໄດ້ສ້າງຫລາຍກົມກອງແລະບຸກ ຄົນ  
ກາຍເປັນນັກວິລະຊົນໃນປະຈຸບັນປະຊາຊົນລາວທັງຊາດ ໄດ້ກາວເຂົ້າ  
ຕັດສິນໂຊກຊະຕາກຳຂອງຕົນ, ໂຊກສະຕາກຳຂອງຊາດ.

ຄຽງຄູ່ກັບການເຕີບໃຫຍ່ຂອງການປະຕິວັດ. ພາຍໃຕ້ແນວ ທາງ  
ເສີມຂະຫຍາຍສິລະປະວັນນະຄະດີ ອັນຖືກຕ້ອງ, ສອດຄ່ອງຂອງແນວ  
ລາວຮັກຊາດ; ວັນນະຄະດີ ປະຕິວັດ ໄດ້ກຳເນີດແລະຂະຫຍາຍ ຢ່າງ  
ໄວວາ. ວັນນະຄະດີປະຕິວັດເປັນວັນນະຄະດີແບບໃຫ້ມີຊັບື້ນ ໄດ້ຂັດ ຈອນ  
ເອົາຍອດກະທິອັນດົງາມຂອງວັນນະຄະດີແຫ່ງຊາດ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນວັນ  
ນະຄະດີປະຊາສາມັນແລະວັນນະຄະດີທາວໜ້າໃນໂລກ. ວັນນະຄະ  
ດີປະຕິວັດ ໄດ້ນຳເອົາຊີວິດໃຫ້ມີອຸດົມສົມບູນ ແລະ ເສັ້ນທາງ ໃຫ້ມີ

ນາສູ່ວັນນະຄະດີແຫ່ງຊາດຊຶ່ງແຕ່ໃດນາບໍ່ເຄີຍມີຈັກເທື່ອວັນນະຄະດີ  
ປະຕິວັດຕ່າງກັບວັນນະຄະດີປະຕິການຂອງຝ່າຍຂວາຊຶ່ງແມ່ນພວກອາ  
ເມລິການຈຳເອົາເຂົ້າມາ ແລະ ພວກຫຸ່ນວຽງຈັນ ກຳລັງນິຍົມຊົມໃຊ້  
ເພື່ອຫວັງໃຊ້ວັນນະຄະດີແບບນັ້ນມາຮັບໃຊ້ແນວທາງ ປະຕິການຂອງ  
ພວກມັນ ແລະ ເບື້ອເນົາແນວຄິດອັນຊົ່ວຊ້າຫລ້າຫລັງ, ການດຳລົງຊີ  
ວິດແບບ (ໂລກເສລີ) ຂອງອາເມລິກາ ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນລາວເຮົາ  
ຈຸດຫນັກແມ່ນພວກ ໄວຫນຸ່ມ ແລະ ເຍົາວະຊົນ ດູດດິງເອົາຊາວຫນຸ່ມ  
ແລະ ເຍົາວະຊົນກ້າວເຂົ້າສູ່ເສັ້ນທາງເປັນນັກເລງແລ້ວກາຍໄປເປັນ  
ທະຫານຮັບຈ້າງໃຫ້ແກ່ພວກມັນ.

ວັນນະຄະດີປະຕິວັດລາວເຖິງວ່າຫາກກຳເນີດ ແລະ ຫນຸ່ມນ້ອຍ ກໍ  
ຕາມແຕ່ມັນ ໄດ້ສ່ອງແສງຫລາຍບັນຫາທີ່ສຳຄັນຂອງການປະຕິວັດຊາດ  
ປະຊາທິປະ ໄຕຢູ່ລາວດ້ວຍຮູບປະພັນວັນນະຄະດີ, ບັນດານັກປະ ພັນ  
ລາວເຮົາ ໄດ້ສ່ອງແສງການຕໍ່ສູ້ອັນດູເດືອດ, ສັບສິນ, ແຕ່ກໍສຸດທິພົ ລະ  
ອາດຫານທ່າສຸດແລະ ໄດ້ເວົ້າເຖິງຄວາມ ເຊື່ອຫມັ້ນຂອງປະຊາ ຊົນ  
ລາວເຮົາຕໍ່ການປະຕິວັດສຸດທ້າຍຈະຕ້ອງ ໄດ້ຮັບ ໄຊຊະນະແນ່ ນອນ  
ບັນດານັກປະພັນລາວ ໄດ້ຢັ້ງຢືນໃຫ້ເຫັນແຈ້ງເຖິງກຳລັງອັນແຂງ ກ້າ  
ເຖິງອຸດົມຄະຕິ, ເຖິງຈິດໃຈຄຽດແຄ້ນສັດຕູ, ເດັດດ່ຽວຕໍ່ສູ້ຂອງປະຊາ  
ຊົນລາວເຮົາ. ເຂົາ (ບັນດານັກ ປະພັນ) ໄດ້ສ່ອງແສງໃຫ້ພວກເຮົາ  
ເຫັນແຈ້ງຄວາມເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວໃນທຸກດ້ານຂອງການປະຕິວັດ  
ແລະ ເສັ້ນທາງອະນາຄົດຂອງປະ ເທດຊາດ.

ຈຸດພິເສດຂອງວັນນະຄະດີປະຕິວັດແມ່ນຮັບໃຊ້ການປະຕິວັດ, ຮັບ  
ໃຊ້ການຕໍ່ຕ້ານ, ຮັບໃຊ້ແນວທາງ ນະ ໂຍບາຍຂອງແນວລາວຮັກຊາດ

ຮັບໃຊ້ປະຊາຊົນ ເພາະສະນັ້ນບັນດານັກປະພັນລາວເຮົາເວລາ ໃດ  
ກໍ່ກຳແໜ້ນຕົວຈິງ ການຕໍ່ສູ້ແລະ ເພີ່ມພູມຜະລິດຜົນຂອງກອງທັບແລະ  
ປະຊາຊົນລາວ, ອົງໃສ່ຄວາມຈິງຂອງການປະຕິວັດທຸກຊຸດ ສົມບູນ  
ເຫລົ່ານັ້ນເພື່ອປະດິດຄິດແຕ່ງບັນດາບົດນິພົນ ທດເລດ, ມີເນື້ອໃນຮັກ  
ຊາດ, ລັດທິວິລະຊົນ ແລະຄວາມປະເອຍໃຈຕໍ່ການປະຕິວັດ. ກໍ່ ສ້າງ  
ສິລະປະວັນນະຄະດີທຸກລັກສະນະຊາດ, ວິທະຍາສາດແລະລັກສະ ນະ  
ນະຫາຊົນ, ວັນນະຄະດີປະຕິວັດເຖິງວ່າຍັງໜຸ່ມນ້ອຍກໍ່ຕາມແຕ່ມັນສິດ  
ໃສ່ແລະສວຍງາມທຸກສຸດຄັ້ງດອກຈຳປາ, ດອກຂະຍອມ, ດອກບານ ,  
ດອກຈິກ, ດອກຮັງກຳລັງບານໃນລະດູບານໃໝ່ຂອງ ໄຊຊະນະ. ຕໍ່ກັບ  
ວັນນະຄະດີປະຕິວັດ, ບັນຫາທຸກເຮົາ ຄວນເອົາໃຈໃສ່ກ່ວາໜຸ່ມນັ້ນ  
ຄືກຳລັງນັກຂຽນ, ນັກແຕ່ງນັບມື້ນັບ ເຕີບໃຫຍ່ໃນຖັນແຖວຂອງບັນ ດາ  
ນັກປະພັນນັກປະຕິວັດ, ຄຽງຄູ່ກັບບັນດານັກປະພັນ, ນັກກະວີຊຸດ ກ່ອນ  
ເຊັ່ນ; ທ່ານພູມວົງວິຈິດ, ທ່ານສິຊະນະສິສານ, ທ່ານອຸຕະມະ, ທ່ານຄຳ  
ນາພິມກອງ, ທ່ານສິມສິເດຊາ; ປະຈຸບັນ ໄດ້ປະກົດມີບັນດານັກປະ ພັນ  
ນັກກາວທໝຸ່ມນ້ອຍ. ເຂົາ ໄດ້ເກີດຂຶ້ນໃນສະ ໄຫມຕໍ່ສູ້ຕ້ານຈັກກະ ພັດ  
ອາເມລິກາບັນດາບົດນິພົນຂອງເຂົາເຈົ້າທາງດ້ານເນື້ອໃນແລະສິລະ  
ປະການແຕ່ງກໍ່ ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດດີພິສິນຄວນເຊັ່ນ: ຈ. ເດືອນສະຫວັນ  
ຄຳລຽງ ພິນເສນາ, ສຸວັນທອນ, ວັນ ໄຊ. ທອງອິນພິມກອງ, ສົມບູນທະ  
ວິ ໄຊ, ຄຳຜາຍພິລາວົງແລະອື່ນໆ. . . ບັນດານັກປະພັນທໝຸ່ມນ້ອຍ ນ  
ປະກອບຫລາຍພາກສ່ວນ, ຫລາຍຊົນຊາດ. ເຂົາກຳເນີດຈາກຊົນ ຊັ້ນ  
ຊາວນາ, ເປັນນັກຮົບ, ພະນັກງານການເມືອງ, ກຳມະກອນ, ຂ້າ ລາ  
ຊະການເກົ່າ, ນັກສຶກສາທຸກກຳລັງມາຈາກຕ່າງປະເທດ; ດ້ວຍນ້ຳໃຈ

ຮັກນັກວັນນະຄະດີ ແລະ ເຕີບໃຫຍ່ໃນທ່າມກາງສຽງປືນຂ້າສັດຕູ ທີ່  
ກຳລັງພິດສະຫນັ້ນທົ່ວປະເທດ, ເຂົາ ໄດ້ຊອກຫາເສັ້ນທາງປະດິດ ຄິດ  
ແຕ່ງ. ແຕ່ລະບົດນິພົນຂອງເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ກາຍເປັນອາວຸດອັນແຫລມຄົມ  
ເພື່ອດັບສູນສັດຕູ; ແຕ່ລະບົດເພງ, ກອນລຳ, ເລື່ອງສັ້ນ, ບົດບັນທຶກບົດ  
ລະຄອນແລະບົດເລື່ອງນາວະນິຍາຍຂອງເຂົາເຈົ້າ ທີ່ໄດ້ຫລໍ່ ຫລອມ  
ໃນແປວ ໄຟ ສົງຄາມບົດປ່ອຍຊາດ ໄດ້ອົບອຸ່ນຈິດໃຈຂອງອາຍຸນັກ  
ຮົບ ກອງທັບບົດປ່ອຍປະຊາຊົນລາວກ່ອນເວລາຈະແຕກສຽງປືນ ໄດ້  
ເປັນການເພີ່ມກຳລັງແຮງ ໃຫ້ບັນດາເອື້ອຍນັກ ກອງລຳລຽງ ອາ  
ວຸດອອກ ໄປສູ່ແນວຫນ້າ, ເຮັດໃຫ້ໃບຫນ້າ ໂສກເຫງົາຂອງພວກແມ່ທ  
ຶກເຄາະຮ້າຍຈາກສົງຄາມເກົ່າ ໄດ້ເບີກບານມ່ວນຊື່ນແລະ ເຮັດ ໃຫ້  
ສຽງຮອງ, ສຽງລຳຂອງພວກນັກເຍົາວະຊົນນັບມື້ ນັບແຈ້ງໃສ, ທຳ  
ໃຫ້ຈິດໃຈຂອງພວກທະຫານຫຸ່ນຖືກປືນປ່ວນປະປືນກັບມາຫາສິນທຳປະ  
ຕິວັດ, ເພາະສະນັ້ນ, ບົດນິພົນຂອງບັນດານັກປະພັນລາວບໍ່ພຽງແຕ່ໄດ້  
ປະຊາຊົນທົ່ວປະເທດນິຍົມຊົມຊອບ, ຍັງມີນັກອ່ານທົ່ວ ໂລກສະຫນັບສະ  
ຫນູນອກດ້ວຍ. ອກດ້ານຫນຶ່ງ, ພວກເຮົາຂໍເວົ້າແຈ້ງ. ໃນຖິ່ນແຖວຂອງ  
ນັກປະພັນລາວ. ພວກເຮົາເຫັນວ່ານັກປະພັນເກົ່າມຫນ້ອຍທ່ຽວ. ພິ  
ເສດແມ່ນປະເພດວັນນະຄະດີ ຄຳຮ້ອຍແກ້ວອາດເວົ້າ ໄດ້ວ່າບໍ່ມີ ຈັກ  
ຄົນເລີຍເພາະສະນັ້ນແນວຄິດອັນຜິດພາດຂອງຊົນຊັ້ນນາຍທຶນຈິງບໍ່ມີ  
ເງື່ອນໄຂເຊື່ອມຊຶມເຂົ້າໃນວັນນະຄະດີປະຕິວັດລາວ.

ວັນນະຄະດີ ປະຕິວັດລາວ ໄດ້ປະກົດຕົວກ່ອນນັບປະມານຊາວກ່ວາ  
ປີ ແຕ່ໃນລະຫວ່າງສິບກ່ວາປີເບື້ອງຕົ້ນ, ພວກເຮົາຫາກໍພົບພັບາງບົດ  
ເລື່ອງສັ້ນທີ່ພິມຕາມບັນດາຫນັງສືພິມອິດສະຫລະ, ສະນັ້ນໃນ ໄລຍະ ນີ້

ວັນນະຄະດີປະຕິວັດ ຈົງມີລັກສະນະຫນຶ່ງສິມິນ ແລະຍັງບໍ່ທັນເຫັນມີນັກ  
ປະພັນ. ສ່ວນຫລາຍແມ່ນພະນັກງານອິດສະຫລະຫລືນັກລົບອິດສະຫລະ  
ຈົນມາເຖິງລະຫວ່າງປີ 1965 ນີ້, ທ່ານກາງການເຕີບໃຫຍ່ຢ່າງຮຸນ  
ແຮງຂອງການປະຕິວັດ, ວັນນະຄະດີປະຕິວັດ ໄດ້ເຕີບໃຫຍ່ຢ່າງ ວ່ອງ  
ໄວ, ບົດນິພົນສັ້ນ, ບົດເລື່ອງນາວະນິຍາຍຫລາຍເຫລັ້ນ ໄດ້ຈັດພິມອອກ  
ແລະຈຳຫນ່າຍ ໄປທົ່ວປະເທດ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ຄຽງຄູ່ກັບຜົນງານ ອັນຍິ່ງໃຫຍ່ໄດ້ເວົ້າມາ  
ນັ້ນ, ໃນວັນນະຄະດີປະຕິວັດຂອງພວກເຮົາກໍຍັງມີບາງຈຸດອ່ອນ ສຳ  
ລອງອີກ. ຖ້າພວກເຮົາອ່ານຫມົດທຸກບົດນິພົນວັນນະຄະດີປະຕິວັດ ( ຢູ່ນ  
ພວກເຮົາຂໍເວົ້າສະເພາະພຽງແຕ່ວັນນະຄະດີຮອຍແກ້ວເທົ່ານັ້ນ )  
ພວກເຮົາຈະເຫັນ ໄດ້ວ່າຫົວເລື່ອງທົ່ວ ໄປນັ້ນແມ່ນເລື່ອງສູ້ຮົບ, ເຫດ  
ການນວ່າລວມແມ່ນດີ, ເພາະມັນຕອບສະຫນອງ ໄດ້ຕາມຄວາມຕ້ອງ  
ການຂອງການປະຕິວັດ, ແຕ່ຖ້າຫາກເປັນແບບນະຕະຫລອດ ໄປ ພວກ  
ເຮົາເຫັນວ່າວັນນະຄະດີປະຕິວັດລາວຈະບໍ່ສ່ອງແສງ ໄດ້ທຸກດ້ານຂອງ  
ການປະຕິວັດອີກດ້ານຫນຶ່ງຖ້າເວົ້າເຖິງວັນນະຄະດີແມ່ນເວົ້າເຖິງຄົນ  
ເວົ້າເຖິງວັນນະຄະດີປະຕິວັດຈະຕ້ອງເວົ້າເຖິງຄົນປະຕິວັດ, ຄົນແບບ  
ໃຫມ່, ນັ້ນມັນແມ່ນບຸກຄົນທີ່ມີຄະຕິສູງສິ່ງ, ສວຍງາມແລະເຂົ້າຕໍ່ສູ້  
ເພື່ອປະຕິບັດອຸດົມຄະຕິຂອງເຂົາໃຫ້ເກີດເປັນຕົວຈິງ. ຄົນແບບໃຫມ່ທີ່  
ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນສະໄຫມຂອງການປະຕິວັດ ບໍ່ແມ່ນມີພຽງແຕ່ປະກົດ  
ຕົວຢູ່ສະຫນາມຮົບເທົ່ານັ້ນ; ມັນຍັງປະກົດຕົວໃນວຽກງານດ້ານອື່ນ ໆ  
ຂອງການປະຕິວັດ. ໃນວັນນະຄະດີປະຕິວັດຍັງຂາດບົດນິພົນທີ່ ເວົ້າ  
ເຖິງການກໍ່ສ້າງເຂດປົດປ່ອຍແລະຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ

ໃນເຂດບົດປ່ອຍ, ບົດເລື່ອງຕ່າງໆ ໃນວັນນະຄະດີປະຕິວັດສ່ວນຫລວງ  
ຫລາຍແມ່ນຂຽນແບບເລື່ອງຈິງຄົນແທ້, ສິລະປະການແຕ່ງກໍ່ ຍັງ  
ອ່ອນແລະມີບາງກໍລະນີຍັງບໍ່ຫັນ ເຫມາະສົມປານໃດ, ບັນຫານ ພວກ  
ເຮົາຍັງຈະເວົ້າລະອຽດຕື່ມອກໃນເມື່ອ ໄຂ້ແຍກຕົວຈິງຂອງແຕ່ລະບົດ  
ນີ້ພັນ.

ເຖິງວ່າຈະມີບາງ ຈຸດອ່ອນ ສຳລອງຄຳແນວນັ້ນ ກໍ່ຕາມເພື່ອຢາກ  
ແກ້ໄຂ ໄດ້ຈຸກອ່ອນເຫລົ່ານັ້ນຈະຕ້ອງໃຊ້ເວລາຕື່ມອກຈິງສາມາດ ດັດ  
ແປງໄດ້. ຈຸດຫນັກພວກເຮົາຈະຕ້ອງເຫັນແຈ້ງຜົນສຳເລັດອັນຍິ່ງໃຫຍ່  
ຂອງວັນນະຄະດີປະຕິວັດແລະພວກເຮົາຈະຕ້ອງເຊື່ອແນວ່າໃຕ້ ການ  
ນຳພາຂອງສູນກາງແນວລາວຮັກຊາດ, ວັນນະຄະດີປະຕິວັດລາວ ໄດ້  
ນັບມື້ເຕີບໃຫຍ່ແລະຈະ ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດຍິ່ງໃຫຍ່ກວ່ານຕື່ມອກ.

## ພາກ II

### ເນື້ອໃນ

#### ເນື້ອໃນປະກົດການເປັນຈິງໃນວັນນະຄະດີປະຕິວັດລາວ

ໃນພາກນີ້ພວກເຮົາຈະເວົ້າຜ່ານກ່ຽວກັບຫົວເລື່ອງໃຫຍ່ ຈຳນວນ  
ຫນຶ່ງແລະ ເນື້ອໃນສຳຄັນ, ຕົ້ນຕໍຊຶ່ງໃນບົດປະພັນວັນນະຄະດີປະຕິວັດ  
ລາວ ໄດ້ສ້າງແສງແລະ ເວົ້າເຖິງຫລັງຈາກນັ້ນ, ພວກເຮົາຈະພ້ອມກັນ  
ອອກຮູ້ຕົວເຖິງຕິສະລະຄອນຈຳນວນຫລັກ, ນັ້ນແມ່ນບັນດາບຸກຄົນແບບ  
ໃຫມ່, ດຳລົງຊີວິດໃນແຜນ ໄຟຂອງສິ່ງຄາມປະຕິວັດຊຶ່ງບັນດານັກ ປະ  
ພັນ, ນັກຂຽນ ໄດ້ສະແດງອອກໃນບົດເລື່ອງຕ່າງໆແລະທ້າຍສຸດ ພວກ  
ເຮົາຈະຂໍຢາບາງຄຳເຫັນສິ່ງເກດຈຸດດີແລະຈຸດອ່ອນໃນວັນນະ ຄະດີ  
ປະຕິວັດລາວ.

# ຫົວເລື່ອງທີ່ເວົ້າເຖິງ " ໄປຊອກຫາແສງສະຫວ່າງຂອງ ການປະຕິວັດ "

ຄືດັ່ງພາກຫນຶ່ງທີ່ພວກເຮົາ ໄດ້ເວົ້າຜ່ານມາ: ໃນ ໄລຍະຊາວກ່ວາ  
ປີທຳມະດາ (1945-1972), ການປະຕິວັດລາວໃຕ້ການນຳພາຂອງ  
ສູນກາງ ແນວລາວຮັກຊາດ ໄດ້ດຳເນີນການຕໍ່ສູ້ກູ້ຊາດຕ້ານຈັກກະພັດ  
ອາເມລິກາ, ການຕໍ່ສູ້ນັ້ນມາເຖິງປະຈຸບັນ ໄດ້ກາຍເປັນປັດໃຈອັນ ຍິ່ງ  
ໃຫຍ່ຂອງທຸກຊົນຊາດ, ຊົນຊັ້ນຢູ່ລາວການປະຕິວັດລາວ ໄດ້ວາງ ຮາກ  
ຖານໃຫ້ແກ່ວັນນະຄະດີປະຕິວັດກຳເນີດແລະຂະຫຍາຍຕົວ, ເພາະສະ  
ນັ້ນໃນເມື່ອພວກນັກປະພັນ, ນັກຂຽນຂອງລາວເຮົາ ກ້າວເຂົ້າ ສູ່  
ເສັ້ນທາງວັນນະຄະດີ, ເຂົາມີຄວາມສະດວກຫລາຍສິ່ງຫລາຍຢ່າງ.

ອາດຈະເວົ້າ ໄດ້ວ່າ: ຫົວເລື່ອງທີ່ບັນດານັກຂຽນນັກສູນໃສ່ ຫລາຍ  
ກ່ວາຫມູ່ແມ່ນບັນຫາ " ໄປຊອກຫາແສງສະຫວ່າງຂອງການປະຕິ ວັດ "  
ຄືນທີ່ ໄປຊອກຫາແສງສະຫວ່າງຂອງການປະຕິວັດກ່ອນອັນແມ່ນ ຈຳ  
ພວກຄົນທີ່ທຸກຍາກອັບຈິນ. ເປັນຊັ້ນຄົນຕຳ້ຕອຍຂອງສິ່ງຄົນເກົ່າເລືອດ  
ເນອເຫອແຮງແລະຈິດໃຈຂອງພວກເຂົາຖືກສິ່ງຄົນເກົ່າກົດຂ້າມເທິງ  
ຢຽບຢຳພວກເຂົາແມ່ນຈຳພວກຊາວນາທຸກສິ່ງຄົນເກົ່າກົດຂ້າມ ຮີດ  
ແມ່ນພວກເອອຍນ້ອງທຸກສິ່ງຄົນເກົ່າຢຽບຢຳ. ສິ່ງຄົນເກົ່າດູກູກແມ່ນ  
ພວກເດັກນ້ອຍກຳພ້າກຳພອຍຂໍກິນຕາມຕະຫລາດຫລືແມ່ນຊາຍ ແລະ  
ຍິງຫນຸ່ມຮັກຊາດ, ບໍ່ຍອມດຳລົງຊີວິດພາຍໃຕ້ສິ່ງຄົນທີ່ເຫນົ້າເຫມັ້ນ ,  
ຕຳ້ຕອຍ ໄດ້ພອນກັນອອກມາຫາແສງສະຫວ່າງຂອງການປະຕິວັດ. ສະ  
ພາບແວດລ້ອມແລະບັນເສັ້ນທາງອອກມາຫາການປະຕິວັດຂອງ ເຂົາ

ເຈົ້າແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ມີແຕ່ເສັ້ນທາງ ອອກມາຫາການປະຕິ ວັດ  
ເທົ່ານັ້ນຈິງຈະສາມາດກູ້ເອົາຊີວິດ ຂອງພວກເຂົາຄົນໄດ້, ຖ້າ ພວກ  
ເຮົາເບິ່ງຄົນບົດນິພົນທີ່ ໄດ້ຈຳໜ່າຍແຕ່ຄາວກ່ອນຄື: ປົມເລືອງ (ແສງ  
ສະຫວ່າງຂອງການປະຕິວັດ) ຂອງນັກແຕ່ງ ຈ. ເດືອນສະຫວັນ. ນັກ  
ແຕ່ງ ຈ. ເດືອນສະຫວັນ (ໃນເລືອງລາວໃສ່ຊື່ວ່າຂອຍ), ໄດ້ ເລົ່າ  
ຄົນເສັ້ນທາງເດີນແຫ່ງຊີວິດອັນທຸກຍາກຂອງລາວ ເພື່ອ ໄປຊອກ ຫາ  
ແສງສະຫວ່າງຂອງການປະຕິວັດແລະ ເວົ້າເຖິງບຸນຄຸນຂອງການ ປະ  
ຕິວັດທີ່ໄດ້ກູ້ເອົາຊີວິດຂອງລາວ ກໍຄືຄົນທຸກຍາກ ອອກຈາກ ຄວາມ  
ມືດມົນ. ນັກຂຽນຈ. ເດືອນສະຫວັນເກີດຢູ່ໃນຄອບຄົວຊາວນາມຢູ່ພິກິນ  
ຄອບຄົວຂອງລາວຍ້ອນໃຫ້ພະນັກງານອິດສະຫລະຢູ່, ສະນັ້ນພໍ່ ຂອງ  
ລາວຖືກສັດຕູຈັບ, ແຕ່ນັ້ນມາຄອບຄົວຂອງລາວຄ່ອຍຖືກຊຸດໂຊມ ລົງ  
ອາຍແລະ ເອອຍຂອງສະຫາຍ ຈ. ຖືກຕາຍຍ້ອນອິດຢາກແລະ ເຈັບ  
ປ່ວຍບໍ່ມີຢາປິວ, ແນ່ຂອງລາວຈຳຕ້ອງຊັກຈູງລາວພັດພາກຈາກ ບ້ານ  
ເກີດເມືອງນອນອັນແສນຮັກ, ທະ ເນຈອນຫາເຊົ້າກິນຄຳຕາມ ບ້ານ  
ເພິ່ນເມືອງອື່ນ, ແຕ່ແລ້ວສູດທາຍແນ່ຂອງລາວກໍຖືກລົ້ມຫາຍຕາຍຈາກ  
ຍ້ອນ ໄປຮັບຈ້າງລຳບາກກາກກຳ, ປະລາວຄົນດຽວດຳເນີນຊີວິດ ໃນ  
ສັງຄົມເກົ່າອັນຕຳ້ຕອຍແລະ ເນົ່າເຫມັນ. ບໍ່ສາມາດດຳເນີນຊີວິດ ໃນ  
ສັງຄົມທຸກຍາກ. ເນົ່າເຫມັນນັ້ນ ໄດ້ຕໍ່ໄປອີກ, ສະຫາຍ ຈ. ເດືອນ ສະ  
ຫວັນ ໄດ້ ໄປຊອກຫາແສງສະຫວ່າງຂອງການປະຕິວັດ; ໄດ້ການປະ ຕິ  
ວັດສິດສອນ ແລະ ຫລໍ່ຫລອມລາວແຕ່ເດັກກຳພອຍ. ທຸກຈົນຄົນ ຫນຶ່ງ  
ກາຍເປັນພະນັກງານຂອງການປະຕິວັດ. ຊີວິດຂອງສະຫາຍ ຈ. ເດືອນ  
ສະຫວັນກໍຄ່າຍຄືກັນກັບຊີວິດຂອງເດັກນ້ອຍ, ທຸກຈົນຫລາຍພັນຄົນເຂົາ

ຈະ ໄດ້ກາຍເປັນຄົນຜູ້ໜຶ່ງທີ່ມີຄວາມໝາຍອັນຄົບຖ້ວນກໍ່ໃນເມື່ອເຂົາ  
ໄດ້ພົບພໍ້ແສງສະຫວ່າງຂອງການປະຕິວັດແລະການປະຕິວັດ ໄດ້ກູ້ເອົາ  
ຊີວິດຂອງເຂົາຄືນມາ.

ໃນປັດຈຸບັນ (ແສງສະຫວ່າງຂອງການປະຕິວັດ)<sup>(1)</sup> ສະຫາຍ ຈ.  
ເດືອນສະຫວັນຍັງໃຫ້ພວກເຮົາເຫັນແຈ້ງຄວາມກົງກັນຂ້າມລະຫວ່າງ  
ສອງສັງຄົມ ແລະ ການພົວພັນລະຫວ່າງຄົນຕໍ່ຄົນໃນສອງສັງຄົມ ນັ້ນ  
ສັງຄົມໜຶ່ງມີດນິນ, ເຕັມແຕ່ຄວາມອິດຢາກທຸກຈິນ, ເຫນົ້າເຫມັ້ນແລະ  
ນັບນັບສຸດໂຊນລົງ ແລະ ຈຳຕ້ອງປະໃຫ້ສັງຄົມໃຫ້ມີອັນດີງາມ ມາ  
ປ່ຽນສັງຄົມເກົ່ານັ້ນ, ເຖິງວ່ານັກຂຽນພິພິດແຕ່ເວົ້າຜ່ານ ເປັນບາງ  
ເລັກນ້ອຍເທົ່ານັ້ນ. ແຕ່ມັນເຮັດໃຫ້ເຫັນແຈ້ງເສັ້ນທາງອັນດີງາມຂອງ  
ສັງຄົມລາວໃນອະນາຄົດ ກົງກັນຂ້າມກັບສັງຄົມເກົ່າ. ຢູ່ສັງຄົມໃໝ່  
ທຸກການພົວພັນລະຫວ່າງຄົນເຮົາດ້ວຍກັນທົດຈຳລົງຊີວິດຢູ່ເທິງແຜ່ນດິນ  
(ອິດສະຫລະ) ແມ່ນການພົວພັນທີ່ເຕັມໄປດ້ວຍຄວາມຮັກແພງ. ສະ  
ຫນິດສະຫນົມລະຫວ່າງເພື່ອນມິດສະຫາຍໄດ້ຮ່ວມທຸກຮ່ວມສຸກນຳກັນ  
ມີບາງຄົນມີເສື່ອສອງຜູ້ນຳປັນໃຫ້ຂ້ອຍຜົນໜຶ່ງ, ໃຜມີສິ່ງສິ້ນກໍ່ເອົາໃຫ້  
ມີ ບາງອາຍຸໝວກໝວ່ຍດຽວກໍ່ເອົາໃຫ້ຂ້ອຍເພາະຢ້ານ ຂ້ອຍ  
ເຈັບຫົວ; ເຖິງເວລາກິນ, ອາຍຸນ້ອງກໍ່ແບ່ງໃຫ້ຂ້ອຍກິນເທົ່າພວກອາຍ  
ຸນ້ອງອື່ນໆ, ຫລືວ່າມີບາງເທື່ອພົບພໍ້ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກພວກເພິ່ນໄດ້ ປະ  
ໃຫ້ຂ້ອຍກິນຫນິດແລະທັງເວົ້າວ່າ: "ນ້ອງຍັງນ້ອຍ, ຈິ່ງພະຍາ ຍາມ  
ເພື່ອໄປໃຫ້ທັນ ພວກອາຍ ສ່ວນພວກອາຍແມ່ນຍັງແຂງຢູ່ຄວາມ

1. ພິມຄົນເທື່ອຫສອງ ໄດ້ໃສ່ຊື່ວ່າ "ເສັ້ນທາງແຫ່ງຊີວິດ"

ເວົ້າແລະການປະພຶດຂອງພວກອາຍສັງມາກົງກັນຂ້າມກັບຈຳພວກຄົນ  
ຊຶ່ງຂອບໄທດຈຳນວນຊົດນຳເຂົາແຕ່ຄາວກ່ອນ; ແຕ່ກ່ອນພວກເຂົາກິນ  
ເຂົ້າຂາວກັບຊຸນລວກ, ຊຸນຈຸນ, ສ່ວນຂອຍກິນແປງສາລີ ກັບແກງ ຈິດ  
ປານນັ້ນພວກເຂົາຍັງອາປາກເວົ້າວ່າ:

- "ນຶ່ງຍັງຫນຸ່ມກິນຫຍັງກໍ່ໄດ້, ພວກກູ້ເປັນຜູ້ໃຫຍ່ກິນຄືແບບນຶ່ງບໍ່ໄດ້  
ພວກມັນເອນຂອຍວ່າ: "ບັກໂງ່, ບັກຈາ" ແຕ່ມາເຖິງປະຈຸບັນ: ພວກ  
ອາຍນອງຢູ່ອອນຂາງພັດເອນຂອຍວ່າ: "ນ້ອງຊາຍ" ຫລື "ລູກ" ຫລາມ  
(ຂັດຈາກປຸມແສງສະຫວ່າງຂອງການປະຕິວັດ, ຫນ້າ 31)

ດ້ວຍຮູບພາບປຽບທຽບ, ນັກຂຽນ ໄດ້ຈຳແນກຄວາມສົງໄສ, ຄວາມ  
ປະພຶດຂອງຄົນໃນສອງສັງຄົມຕໍ່ຄົນຫົກກັນຂ້າມຄືແນວໃດ, ສັງຄົມ  
ຫນຶ່ງອຸກຄົນເຮົາ ໄປສູ່ບ່ອນຕາຍ, ສ່ວນສັງຄົມຫນຶ່ງຄືດັ່ງສະຫາຍ ຈ.  
ເດີອນສະຫວັນ ໄດ້ເວົ້າ: "... ຂອຍສຸດຫົດໃຈເພາະເຫັນວ່າການປະ  
ຕິວັດ ໄດ້ກູ້ເອົາຊົດຄົນທຸກຍາກຫລາຍຮ້ອຍພັນຄົນອອກຈາກຄວາມມືດ  
ມົວ ແລະກ້າວໄປຫາແສງສະຫວ່າງຂອງການປະຕິວັດ ແຮງ ອະນາ  
ຄົດອັນສວຍງາມ. ຊຶ່ງຢູ່ໃນຈຳພວກຄົນເຫລົ່ານັ້ນ ມີຂອຍ..." ( ຂັດ  
ຈາກປຸມແສງສະຫວ່າງຂອງການປະຕິວັດ, ຫນ້າ 34 ).

ຖ້າໃນປຸມເລື່ອງ "ແສງສະຫວ່າງຂອງການປະຕິວັດ" ນັກຂຽນຈ.  
ເດີອນສະຫວັນ ໄດ້ຕັ້ງບັນຫາ ໄປຊອກຫາແສງສະຫວ່າງຂອງການ ປະ  
ຕິວັດຂອງນ້ອງນ້ອຍຄົນຫນຶ່ງແລະທຽບຊົດຂອງນ້ອງນ້ອຍນັ້ນຢູ່ ໃນ  
ສອງສັງຄົມຫົກກັນຂ້າມ, ມາເຖິງເລື່ອງ "ພັດພາກຈາກສີພັນດອນ"  
ຂອງເອອຍວຽງເຮອງ, ບັນຫາຕັ້ງຂຶ້ນກໍ່ປາກຄ້າຍຄືກັນກັບ ເລື່ອງ  
ແສງສະຫວ່າງຂອງການປະຕິວັດ", ແຕ່ໃນເລື່ອງ "ພັດພາກຈາກສີພັນ

ດອນ"ຈຸດໜັກແມ່ນ ເວົ້າເຖິງ ໂຊກຊະຕາກຳຂອງຜູ້ຍິງ, ຜູ້ຍິງລາວ ຢູ່  
ໃນສັງຄົມເກົ່າກໍຄ້າຍຄືກັບຜູ້ຍິງຢູ່ຫລາຍປະເທດທີ່ຍັງບໍ່ທັນ ໄດ້ປົດປ່ອຍ  
ມີພຽງແຕ່ເປັນເຄື່ອງຫລນູຂອງຜູ້ຊາຍເທົ່ານັ້ນ- ເອອຍສາຍສະຫມອນ  
(ຕົວລະຄອນໃນເລື່ອງພັດພາກຈາກສີພັນດອນ) ເປັນຕົວລະຄອນ ທີ່  
ເວົ້າເຖິງ ໂຊກຊະຕາກຳຂອງແມ່ຍິງລາວຢູ່ໃນສັງຄົມເກົ່າ. ເຂດ ສັດ  
ຕູຄອບຄຸມ- ເອອຍເປັນນາງສາວຄົນໜຶ່ງທີ່ສວຍງາມຢູ່ສີພັນດອນ, ຄູ່  
ຮັກຂອງເອອຍ. ອາຍຄຳນະນີເຂົ້າຮ່ວມການປະຕິວັດ, ຖ້າຢູ່ໃນສັງຄົມ  
ຈິບງາມ, ຊິວດຂອງເອອຍຈະ ໄດ້ຮັບຄວາມສຸກສະບາຍ, ແຕ່ ຍ້ອນ  
ເອອຍຕົກຢູ່ໃນສັງຄົມເກົ່າ. ເພາະສະນັ້ນເອອຍຖືກສັງຄົມເກົ່າ ຢຽບ  
ຢຳຈົນເຖິງຂັ້ນຈຳຕ້ອງໂຕນນ້ຳຕາຍ ເຫດການທີ່ເອອຍສາຍ ສະ  
ຫມອນໂຕນນ້ຳຕາຍນັ້ນມັນ ໄດ້ສະແດງເຖິງທ່າທີ່ໜົດຫວັງ, ບໍ່ຮູ້ ຈະ  
ຊອກຫາເສັ້ນທາງເດີນຕໍ່ໄປ- ມັນສະແດງເຖິງຄວາມຍິ້ງຂອງ ເອອຍ  
ດ້ານໜຶ່ງການກະທຳຂອງເອອຍສາຍສະຫມອນນັ້ນມັນ ໄດ້ສະ ແດງ  
ເຖິງການກ່າວປະນາມສັງຄົມເກົ່າອັນມີດມົນ, ເນົ່າ ເຫມັນ ແລະ  
ອະທຳ- ແຕ່ສັງຄົມເກົ່າອັນເປັນເປັນຍັງບໍ່ທັນປະປ່ອຍ ເອອຍ  
ເອອຍຖືກເຂົ້າກູ້ເອົາຊິວດຄົນມາ ແລະ ຖືກຈັບ ໄປເປັນນາງສາວຮັບ  
ແຂກຢູ່ໂອແຕນ (ອາດເວົ້າ ໄດ້ວ່າຖືກຈັບ ໄປໂຮງແມ່ຈາງກໍ່ໄດ້) ຢູ່ ໂອ  
ແຕນນັ້ນບໍ່ພໍເທົ່າໃດເອອຍສາຍສະຫມອນພັດຖືກສັກສິດຈຳຕັນຊື່ເອົາ ໄປ  
ເປັນເນຍນ້ອຍດວຍລາຄາຫາສິບພັນກີບ- ການຕໍ່ລາຄາຊຸ ແລະ ຂາຍຄົນ  
ໄດ້ເກີດຂຶ້ນເຫມືອນດັ່ງ : ການຕໍ່ລາຄາຊຸນາງກ່ຽວຢູ່ໃນນິຍາຍ ເລື່ອງ  
"ນາງກ່ຽວ" ຂອງ ນັກກະວີໃຫຍ່ຫວຽດນາມຫງຽນ- ຢູ່ຫລິຄແບບພວກ  
ລ່າເນືອງຂັ້ນຝະລັ່ງ ແລະ ພວກຈັກກະພັດອັງກິດຂາຍຄົນໜຶ່ງດຳ ຢູ່

ທະວີບອາເມລິກາ-ແຕ່ສົງທຳເຮັດໃຫ້ພວກເຮົາເຈັບແສບນັ້ນຢູ່ ແມ່ນ  
ບ່ອນໃນສະໄໝປະຈຸບັນເລື່ອງລາຍຂາຍແລະຊຸດຄົນແບບນັ້ນຍັງ ກົດ  
ຂັ້ນຢູ່ປະເທດລາວເຮົາ.

ເລື່ອງ "ພັດພາກຈາກສິພິນດອນ" ມີລັກສະນະກ່າວພ້ອງສັງຄົມເກົ່າ  
ແຕ່ເສຍດາຍໃນເລື່ອງນັ້ນ ມັກແຕ່ງ ຍັງມີສົງ ພັດພາກບາງບ່ອນກ່ອນ  
ອັນແມ່ນການສ້າງຕົວລະຄອນມີລັກສະນະຍິ່ງຂາດນ້ຳໃຈຕໍ່ສູ້ເພື່ອຕ້ານ  
ຄົນກັບສັງຄົມເກົ່າ ແລະບາງເທື່ອລາວກໍຕໍ່ສູ້ ແຕ່ຕໍ່ສູ້ແບບຫມິດ ຫວັງ  
ມັນບໍ່ຖືກກັບລັກສະນະຂອງແມ່ຍິງລາວໃນສະໄໝປະຈຸບັນ, ແມ່ ຍິງ  
ລາວໃນສະໄໝການປະຕິວັດ, ເຖິງຈະຢູ່ໃນສັງຄົມໃດກໍຕາມ, ແຕ່ເວ  
ລາໃດເຂົາເຈົ້າກໍມີນ້ຳໃຈຕໍ່ສູ້ ອັນອົງອາດກ້າຫານ. ຕໍ່ສູ້ເພື່ອຄົນ ລື້ມ  
ສັງຄົມເກົ່າ ແລະ ສ້າງສັງຄົມໃໝ່; ຕໍ່ສູ້ເພື່ອປົດປ່ອຍປະເທດ ຊາດ  
ປົດປ່ອຍຕົນເອງ, ຕໍ່ສູ້ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ ເຂົ້າຮ່ວມນຳ ຂະບວນການຕໍ່ ສູ້  
ປະຕິວັດແມ່ຍິງລາວໃນສະໄໝປະຈຸບັນມີສະຕິເປັນເຈົ້າຕົນ ເອງ  
ເປັນເຈົ້າການຕໍ່ທຸກສະພາບການ, ບໍ່ແມ່ນຈະປະປ່ອຍໃຫ້ຊົດຂອງຕົນ  
ລ່ອງລອຍ ໄປຕາມໂຊກຊະຕາກຳຊຶ່ງ. ຫລືວ່າໃນເລື່ອງຍັງມີຂໍ້ປົກຍ່ອຍ  
ຫນຶ່ງ, ຄືນັກຂຽນ ໄດ້ໃຫ້ຕົວລະຄອນຂອງຕົນ; ເອອຍສາຍສະ ຫມອນ  
ອຸ່ມຫ້ງລູກນ້ອຍໂຕນລຶງນ້ຳຂອງ; ບັນຫານພວກເຮົາເຫັນວ່າມັນຜິດກັບ  
ທັດສະນະຂອງແມ່ຍິງລາວ, ບາງເທື່ອ ໃນກໍລະນີ ໃດຫນຶ່ງ ອາດຈະ  
ມີບາງຄົນຍ້ອນຮັກລູກໂພດ ແລະ ບໍ່ຢາກປະໃຫ້ລູກຂອງຕົນຈະ ກາຍ  
ເປັນຄົນຊົ່ວ ໃນພາຍຫນ້າ. ດັ່ງນັ້ນ ຈິ່ງ ໄດ້ອຸ່ມລູກໂຕນລຶງນ້ຳ ຕາຍ  
ພ້ອມກັນ. ແຕ່ເລື່ອງນັ້ນມັນມີແຕ່ບາງກໍລະນີພິເສດເທົ່ານັ້ນ, ມັນບໍ່ ຖືກ  
ກັບທາດແທ້ຂອງແມ່ຍິງລາວທົ່ວ ໄປ, ທາດແທ້ຂອງແມ່ຍິງລາວ ເປັນຄົນ

໑໕  
ທນນນວນ, ດູຫມ້ນຕໍ່ວຽກເຮືອນການຊານ, ຮັກຜົວ, ຖະຫນອນ ລູກ  
ເຂົາເຈົ້າປຽບເຫມືອນພວງດອກຈຳປາ ທີ່ຂາວສະອາດ, ແຕ່ຈິດ ໃຈ  
ແຂງກ່ວາເຫລັກກ້າເຂົາດູຫມ້ນອິດທິນຕໍ່ວຽກເຮືອນ ກໍຄືຕໍ່ກັບ ວຽກ  
ງານປະຕິວັດ. ເຂົາເຈົ້າເວລາໃດກໍເດັດດ່ຽວ ຕໍ່ສູ້ບໍ່ຍອມຕໍ່ ກຳລັງ  
ອຳນາດປະຕິການໃດທີ່ຈະມາຫນີບເຕັງ, ຂົ່ມເຫັງ, ກົດຂີ້ດູດຮົດ ເຂົາ  
ຄວາມຈິງແລ້ວຄືດັ່ງທີ່ພວກເຮົາ ໄດ້ເຫັນ, ໃນປະຈຸບັນ, ບໍ່ວ່າຢູ່ເຂດປົດ  
ປ່ອຍຫລືເຂດສັດຕູທີ່ຍັງຄວບຄຸມຊົ່ວຄາວ, ຢູ່ແນວຫນ້າຫລືແນວ ຫລັງ  
ໃນກອງທັບປົດປ່ອຍປະຊາຊົນລາວ ຫລືໃນສຳນັກງານອົງການ ຕ່າງ  
ຕ່າງ; ໃນທຸກວຽກງານແລະທຸກຂັ້ນນຳກໍລ້ວນແຕ່ມີຫນ້າແນຍັງ ລາວ  
ເຂົ້າຮ່ວມນຳ. ກຳລັງຂອງແນຍັງເປັນກຳລັງທີ່ບໍ່ອາດຈະຂາດ ໄດ້ ໃນ  
ວຽກງານການປະຕິວັດແລະທຸກສິ່ງເຫລົ່ານັ້ນ, ມັນ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ພວກ  
ເຮົາເຫັນແຈ້ງຕໍ່ແນວທາງ ນະໂຍບາຍອັນຖືກຕ້ອງສອດຄ່ອງຂອງສູນ  
ກາງແນວລາວຮັກຊາດ ແລະ ລັກສະນະດີເດັ່ນຂອງສັງຄົມໃໝ່ພວກ  
ເຮົາ.

ບໍ່ແມ່ນມີແຕ່ຈຳພວກຄົນທີ່ທຸກຍາກຄິດສະຫາຍ ຈ. ເດືອນສະ ຫວັນ  
ຫລືຈຳພວກຄົນທີ່ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກສັງຄົມເກົ່າຄືດັ່ງເອອຍສາຍ ສະ  
ຫນອນຈິງຊອກຫາ ເສັ້ນທາງອອກມາຫາແສງສະຫວ່າງຂອງການປະ  
ຕິວັດ; ຈົນເຖິງພວກ ຂ້າລາຊະການ, ທະຫານ, ນັກຮຽນ, ນັກສຶກ ສາ  
ຢູ່ໃນຖັນແຖວຂອງສັດຕູພ້ອມພາກັນອອກມາຫາແສງສະຫວ່າງ ຂອງ  
ການປະຕິວັດ. ຊອກຫາເສັ້ນທາງອອກມາຫາເຂດປົດປ່ອຍໃນ ເລື່ອງ  
"ຕາມຖະຫນົນວຽງຈັນ" ຂອງວັນໄຊ ແລະພອນຈັນ. ນອກ ຈາກ ຫົວ  
ເລື່ອງໃຫຍ່ໄປຊອກຫາ "ແສງສະຫວ່າງຂອງການປະຕິວັດ" ຢູ່ ໃນ

ເລື່ອງນັ້ນກໍຂຽນຍັງເວົ້າເຖິງຄວາມຈິງຢູ່ໃນຕົວເມືອງວຽງຈັນ. ຢູ່  
ວຽງຈັນນັບຕັ້ງແຕ່ເງິນໂດລາເຊື່ອມເຂົ້າມານຳພວກຈັກກະພັດອາເມ  
ລິກາ, ທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງຢູ່ໃນສັງຄົມນັ້ນລ້ວນແລ້ວຖືກເງິນໂດລາຂອງອາ  
ເມລິກາຄອບຄອງຢ່າງຮ້າຍແຮງທີ່ສຸດ, ຄືດັ່ງຄຳປາໄສຂອງສະເດັດ  
ເຈົ້າເພັດສະລາດ, ໃນເວລາສະເດັດກັບມາແຕ່ປະເທດໄທປີ 1957  
ໄດ້ປະກາດວ່າ: "...ການຊ່ວຍເຫລືອຂອງອາເມລິກາມີພຽງແຕ່  
ເຮັດໃຫ້ຄົນຈຳພວກນ້ອຍໆຮຽມແລະຊຸກປະຊາຊົນລາວທັງມວນຕົກຢູ່  
ໃນຄວາມທຸກຍາກອັບຈິນ..." (ຄັດຈາກປື້ມ: ການຂະຫຍາຍເສດຖະ  
ກິດຂອງລາວ ນັບຕັ້ງແຕ່ຫລັງຈາກສົງຄາມໂລກຄັ້ງທີສອງເຖິງປີ  
1958. ຂອງລ. ອາເຊດິບ, ຫນ້າທີ 39). ເບິ່ງເຂົ້າເລິກສັງຄົມວຽງ  
ຈັນ, ເມືອງຫລວງສົວໄລປອມແປງ, ສັງຄົມເປື່ອຍເຍືອຍກຳລັງຫລັ່ນ  
ຈົມໃນບວກຕົນທີ່ເນົາເຫມັ້ນ ຫລັ່ນຈົມລົງໃນຍາມແລງທົນດົນວ, ຫລັ່ນ  
ຈົມລົງພັນແມ່ນ້ຳຂອງຫາກຳລັງນ້ຳຂອງເກີດຟອງໃຫຍ່ຈົນຫລັ່ນລົງຈົນ  
ຫມົດທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງ; ເພື່ອໃຫ້ສັງຄົມໃຫມ່, ສັງຄົມອັນດີງາມປາກົດຂຶ້ນ  
ຢູ່ຕົວເມືອງວຽງຈັນໃນເວລານັ້ນຄຽງຂ້າງກັບເຮືອນສີຫາ ຊັ້ນ  
ຂອງພວກຄົນຕ່າງດ້າວ, ພວກນາຍໜີ້ຈຳຫນ່າຍນາຍໜີ້ແຫ່ງຊາດ  
ແມ່ນຕູບນ້ອຍໆທີ່ເພພັງຂອງປະຊາຊົນຜູ້ອອກແຮງງານທຸກຍາກ- ໃຕ້  
ແສງໄຟຟ້າສີແດງ. ສີຂຽວ, ສີເຫລືອງ ແລະອື່ນໆ... ແຍງໃສ່ໃບຮູບ  
ແຕ້ມຜູ້ຍິງປະເປືອຍຕິດຢູ່ຕາມຟາໂຮງສາຍຮູບເງົາ; ພວກເຮົາຍັງ  
ແນມເຫັນຈຳພວກຄົນຂີ່ທານ, ແມ່ຈ້າງຢ່າງເຕັມຫົນທາງ ຢູ່ໃນສັງຄົມ  
ນັ້ນເງິນຄຳໄດ້ກາຍເປັນຂອງວິເສດ, ເງິນຄຳໄດ້ກາຍເປັນ"ເທ ວະ  
ບຸດຊິງຄົນເຮົາອາດແນມເຫັນໄດ້. ມັນເຮັດໃຫ້ກົງກັນຂ້າມທຸກສິ່ງ ທຸກ

ຢ່າງ, ທຸກລັກສະນະຂອງສິ່ງຄົມນະນຸດແລະທຳມະຊາດ; ເຮັດໃຫ້ຂາວ  
ກາຍເປັນດຳ... (ຄັດຈາກປຸງມາກ-ອັງແກນ ແລະສິລະປະວັນນະ  
ຄະດີ; ຫນ້າ 208) ນອກຈາກໃຊ້ວິທີການເອົາເງິນໂດລາຊີ ຈາກ  
ຈອບອອຍແລະເຮັດໃຫ້ທຸກລະບຽບຂອງສິ່ງຄົມສັບສົນປົນເປ; ພວກຈັກ  
ກະພັດອາເມລິກາຍັງຄົງ "ພະຍາຍາມ" ເອົາແບບແຜນ ດຳລິງຊີ ວິດ  
ຂອງ "ໂລກເສລີ", ສິ່ງ ໄລແບບອາເມລິກາເຂົ້າມາເພື່ອຫວັງ ເບື້ອ  
ເມົາ ໄວຫນຸ່ມແລະ ເຍົາວະຊົນ.

ຍ້ອນຖືກສິ່ງຄົມນິດມິນ. ເນົ່າເຫມັນນັ້ນຢຽບຢຳ, ຫນົບເຕັງ, ບົວ  
ແກ້ວ (ຕົວລະຄອນໃນເລື່ອງ: "ຕາມຖະຫນົນວຽງຈັນ") ຈຳຕ້ອງ ໄປ  
ເປັນຕຳຫລວດ, ເຄື່ອງມືປາບປາມປະຊາຊົນຂອງພວກຈັກກະພັດ ອາ  
ເມລິກາແລະພວກຫຸ່ນວຽງຈັນ. ບົວແກ້ວຫວັງວ່າ ໄປຕາມເສັ້ນທາງ ນ  
ລາວອາດຈະຄ່ອຍຮົ່ມຂຸນແລະ ຈະຄ່ອຍກາຍເປັນເຈົ້ານາຍໃຫຍ່ ຄ  
ເພິ່ນ. ເພາະສະນັ້ນເມື່ອ ໄດ້ຍິນບັກຫົວຫນ້າຕຳຫລວດເວົ້າວ່າ: " ປະ  
ເທດລາວເຮົານັ້ນບໍ່ມີເພື່ອນມິດຜູ້ຮົ່ມ, ເມື່ອມີເພື່ອນຜູ້ຮົ່ມຄື ຈັງ  
ຊິນ, ພວກເຮົາກໍ່ອາດຈະຮົ່ມຂຶ້ນ..." (ຄັດຈາກເລື່ອງ; ຕາມ ຖະ  
ຫນົນວຽງຈັນ; ຫນ້າ 3) . ບົວແກ້ວຮູ້ສຶກວ່າດີໃຈ. ເຖິງວ່າເວລານັ້ນ ຢູ່  
ເຮືອນເມຍຂອງລາວກຳລັງ ເຈັບປ່ວຍລູກຂອງລາວກຳລັງນຶ່ງ ຫົວ  
ຫ້ອງຖາລາວ ແລະ ຄວາມຈິງຢູ່ຕາມຖະຫນົນວຽງຈັນ ໄດ້ປະກົດ ກົງ  
ກັນຂ້າມກັບຄວາມ ໄຟຟ້ນຂອງລາວ. ຕາມຖະຫນົນວຽງຈັນ, ບົວ ແກ້ວ  
ໄດ້ເຫັນກັບຕາ "ຄວາມຮົ່ມ" ຂອງເມືອງວຽງຈັນແລະ "ເພື່ອນຮົ່ມ  
ຂອງ "ປະເທດລາວ" ໄດ້ກະທຳຕໍ່ພັນຊາວຮົ່ມຄືແນວໃດ. ແຕ່ ທຸກ  
ສິ່ງຫົວແກ້ວເຫັນນັ້ນກໍ່ພຽງແຕ່ເຫັນພວກມັນກະທຳຕໍ່ຄົນອື່ນຊຶ່ງຕໍ່ ກັບ

ບົວແກ້ວເອງຊຶ່ງເປັນເຄື່ອງມືຮັບໃຊ້ໃຫ້ສິ່ງຄົມນັ້ນ, ໃນເມື່ອເຮັດ ຜິດ  
 ກັບກົດເກນໃຫ້ມ່ອງສິ່ງຄົມນັ້ນແລ້ວ, ລາວເອງກໍ່ຈະຖືກຮັບ ເຄາະ  
 ຮ້າຍຈາກສິ່ງຄົມນັ້ນຄືກັນ. ບົວແກ້ວຖືກ ໄລ່ອອກຈາກຄ້າຍຕໍາ ຫລວດ  
 ຍ້ອນວ່າ" . . . ໄດ້ເຮັດເສຍກຽດຂອງຄົນອາເມລິກາຢູ່ຕໍ່ຫນ້າມວນຊົນ  
 . . ." (ຄັດຈາກເລື່ອງ: ຕາມຖະຫນົນວຽງຈັນ; ຫນ້າ 24) . ແຕ່ນັ້ນມາ  
 ບົວແກ້ວບໍ່ມີວຽກເຮັດງານທຳອິກແລະຖືກທຸກຈົນ; ຄວາມ ໄຟຟ້ນ ຂອງ  
 ບົວແກ້ວອົງໃສ່" ເພື່ອນຮົງມີ" ເພື່ອໃຫ້ຮົງມີແລະເປັນເຈົ້າໃຫຍ່ ນາຍ  
 ໂຕ ໄດ້ຖືກສູນຫາຍໄປ. ສິ່ງຄົມວຽງຈັນຊຶ່ງບົວແກ້ວ ໄດ້ສະແດງຄວາມບໍ່  
 ລິສຸດຕໍ່ມັນນັ້ນ ໄດ້ຄ່ອຍຊຸກບົວແກ້ວ ແລະ ຄອບຄົວ ຂອງລາວໄປ ສູ່  
 ຄວາມຕາຍຍ້ອນຖືກສິ່ງຄົມນັ້ນປຽບຢ່າ, ຫນົບເຕັງພ້ອມກັນນັ້ນບົວແກ້ວ  
 ໄດ້ພົບກັບສະຫາຍຄຳດີ, ສະຫາຍຄຳດີ ໄດ້ໂອ້ລົມແລະຊ່ຽງໃຫ້ ບົວ  
 ແກ້ວ ເຫັນແຈ້ງເສັ້ນທາງເດີນແຫ່ງຊີວິດ. ຫາຍສຸດບົວແກ້ວ ໄດ້ ໄປຫາ  
 ແສງສະຫວ່າງຂອງການປະຕິວັດ, ດ້ວຍອາດແຕ່ງຫມັ້ນສະນະ ກ່າວ  
 ປະນາມ. ນັກແຕ່ງ ໄດ້ສ້ອງແສງຕົວຈິງຂອງເມືອງວຽງຈັນແລະ ການ  
 ກະທຳອັນໂຫດຮ້າຍສາມານຂອງພວກຈັກກະພັດອາເມລິກາ ຕໍ່ພັນອງ  
 ວຽງຈັນ ແລະ ພັນອງປະຊາຊົນລາວທັງຫລາຍທຸກກຳລັງ ຕົກຢູ່ ໃນ  
 ເຂດຄອບຄຸມຂອງພວກມັນ.

ເສຍຫນ້າໃນປົມເລື່ອງນີ້, ນັກຂຽນຍັງບໍ່ທັນສ້ອງແສງໃຫ້ ໄດ້ຫມົດແລະ  
 ຖືກ ຕາມຄວາມຈິງຢູ່ໃນເມືອງວຽງຈັນ, ຕາມພວກເຮົາຄິດ, ຖ້າ ນັກ  
 ແຕ່ງຫາກ ພະຍາຍາມສ້ອງແສງໃຫ້ ໄດ້ຕາມເລື່ອງເກີດຂຶ້ນໃນ ຕົວ  
 ເມືອງວຽງຈັນ, ອາດຈະເຮັດໃຫ້ຄຸນຄ່າຂອງບົດເລື່ອງສູງກວ່າ ອກ  
 ຫລາຍເທົ່າ.

ເທິງນພວກເຮົາຫາກໍ່ວ່າ ຜ່ານຄົນສາມປະເພດໝສະພາ ວະ  
ການຕ່າງກັນ ແລະຊອກຫາເສັ້ນທາງອອກມາຫາການປະຕິວັດ ຕ່າງ  
ກັນ; ສຸດທ້າຍ ເຂົາ ໄດ້ພົບກັນ ບິນເສັ້ນທາງທີ່ສູ່ປະຕິວັດ. ແຕ່ຕໍ່ກັບຄົນ  
ສາມປະເພດນີ້, ພວກເຮົາເຫັນວ່າມີຈຸດໜຶ່ງຄືກັນ: ເຊັ່ນ: ພວກ ເຂົາ  
ເຈົ້າລ້ວນແລ້ວເປັນຄົນທຸກຍາກ. ຖືກສັງຄົມເກົ່າໜີ້ເຕັ້ງ, ຢຽບ ຢຳ  
ແລະຄ່ອຍຊຸກເຂົາເຈົ້າ ໄປສູ່ຄວາມຕາຍ. ຍ້ອນນັ້ນກໍ່ໃຈຮັກຊາດ ແລະ  
ຕົນຕໍ່ກໍ່ເພື່ອກູ້ເອົາຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າ, ຂອງຄອບຄົວເຂົາເຈົ້າ ອອກ  
ຈາກຄວາມຕາຍ, ສະນັ້ນເຂົາເຈົ້າຈຳຕ້ອງຊອກຫາເສັ້ນທາງອອກມາ  
ຫາການປະຕິວັດ. ມາໃນເລື່ອງ "ພາສາແມ່", ຫົວເລື່ອງກໍ່ແມ່ນ" ໄປ  
ຊອກຫາແສງສະຫວ່າງ ຂອງການປະຕິວັດ" ແຕ່ໃນເລື່ອງນັ້ນກໍ່ ແຕ່ງ  
ໄດ້ຕັ້ງບັນຫາຢາກຕ່າງກັບຈຳນວນເລື່ອງທພວກເຮົາ ໄດ້ວ່າ ມາ  
ເລື່ອງ"ພາສາແມ່" ຄຳຄິ (ຕົວລະຄອນໃນເລື່ອງ) ເປັນນັກຮຽນ ມັດ  
ທະຍົມ; ທຸກໆມື້ຄຳຄິ ໄດ້ຮຳຮຽນ ແລະ ຮັບເອົາວັດທະນະທຳ ເນົ່າ  
ເຫມັນ, ຊຸດໂຊນແລະຊອດກະຈາແບບຝ່າຍຕາເວັນຕົກ. ລາວກຳ ລັງ  
ຮຽນ ມ.ສາມ ແລະ ໃກ້ຈະເສັງຈົບຊັ້ນມັດທະຍົມ; ລາວຈະ ກາຍ  
ເປັນຂ້າລາຊະການຜູ້ໜຶ່ງ, ຂາຍແຮງງານຂອງຕົນ ເພື່ອແລກ ປ່ຽນ  
ເອົາເງິນເດືອນ ເດືອນລະສີ່-ຫ້າພັນກີບມາຮັບໃຊ້ຊີວິດປະຈຳ ວັນ  
ຫລື ວ່າລາວຈະຍອມ ເປັນຕົນ ມີຊັ້ນຈຳ, ຂາຍຊາດເພື່ອແລກ ປ່ຽນ  
ເອົາເງິນໂດລາ. ຄຳຄິມເພື່ອນຮັກຄົນໜຶ່ງທີ່ສວຍງາມແລະຮົ່ງ ມີ  
ສະນັ້ນຕໍ່ກັບຄຳຄິມສອງເສັ້ນທາງທີ່ຈະໃຫ້ລາວດຳລົງຊີວິດຕໍ່ໄປ. ໜຶ່ງ  
ແມ່ນຍອມເປັນຕົນມີຊັ້ນຈຳໃຫ້ພວກຂາຍຊາດເພື່ອຊອກຫາລາຍໄດ້ໃຫ້  
ຮົ່ງມີສ່ວນຕົວຫລືຍອມດຳລົງຊີວິດແບບຕຳຕ້ອຍແລະພໍໃຈຕໍ່ໂສກຊາຕາ

ກຳສ່ວນຕົວ, ປະປ່ອຍໃຫ້ຊີວິດຄ່ອຍຫລັງ ໄຫລໄປຕາມຄວາມມິດ ງຽບ  
ມິດມົນ ຄືດັ່ງຊາຍຫນຸ່ມຄົນອື່ນ. ແຕ່ພວກເຮົາເຫັນວ່າຄຳດີເປັນ ຊາຍ  
ຫນຸ່ມຄົນຫນຶ່ງທຣັກຊາດ, ຮູ້ຈັກຄຽດແຄ້ນສັດຕູ. ໃນສະພາບທີ່ວັດທະນະ  
ທຳອັນເນົ່າເຫມັນຂອງຈັກກະພັດອາເມລິການັບມື້ ນັບແຊກແຊງເຂົ້າ  
ມາລາວຢ່າງຫລວງຫລາຍ ແລະພວກຂາຍຊາດກຳລັງອອກແຮງ ໂຄ  
ສະນາ ແລະນິຍົມວັດທະນະທຳຂອງຕ່າງປະເທດ, ຫມິນປະຫມາດວັດ  
ທະນະທຳແຫ່ງຊາດ, ດັດແປງ ວັດທະນະທຳແຫ່ງຊາດກາຍເປັນ ວັດ  
ທະນະທຳຊອດກະຈາແບບອາເມລິກາ, ມັນ ໄດ້ແຕະຕ້ອງເຖິງຈິດ ໃຈ  
ກິດຕິຄຸນແຫ່ງຊາດ, ນັ້ນໃຈຮັກຊາດຂອງບັນດາ ໄວຫນຸ່ມ, ໃນນັ້ນມີຄຳດີ  
ຖືກຄຳລົງຊີວິດໃນສິ່ງຄົມວຽງຈັນທີ່ເປັນຫນ້າເຈັບແສບ, ອັກດ້ານຫນຶ່ງ  
ຍ້ອນຄຳດີ ໄດ້ສ່ອງເຫັນແສງສະຫວ່າງຂອງການປະຕິວັດ, ຈຸດ ຫນັກ  
ແມ່ນລາວ ໄດ້ເບິ່ງຮູບເງົາສອງເລື່ອງ "ຊາວປີແຫ່ງການປະຕິວັດ"  
ແລະເລື່ອງ "ສິລະປະກອນແນວລາວຮັກຊາດ" ໄດ້ກະທົບກະ ເທືອນ  
ເຖິງລາວ. ລາວຄຽດຊຶ່ງ ຊີວິດທໍລາວ ກຳລັງ ດຳລົງ "... ເຮົາ ບໍ່  
ອາດສາມາດຈະດຳລົງຊີວິດເປັນແບບນີ້ ໄດ້ຕໍ່ໄປອີກ, ເຮົາສຸດທ້າຍ ເບື້ອ  
ຫນ້າຍຕໍ່ຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ຕຳຕ້ອຍຫນັກຫນ່ວງຢູ່ໃນນະຄອນຫລວງສິວ  
ໄລປອນແປງແບບນີ້, ຢູ່ບ່ອນໃດກໍ່ເຫັນເຕັມ ໄປດ້ວຍໂຮງເຕັ້ນລຳໂຮງ  
ແມ່ຈາງ... ໃຕ້ລະບອບປົກຄອງຂອງພວກ "ເຈົ້ານາຍ" ນີ້, ຄວາມຊົ່ວ  
ຊ້າ, ເນົ່າເຫມັນ ເຮັດໃຫ້ຈອມທາດຫລວງທີ່ເຫລືອມໃສ່ຈົນນົວ, ແມ່  
ນັ້ນຂອງທີ່ໃສ່ເປັນ ຈົນຊຸ່ນ. ສ່ວນພວກເຮົາ, ຈຳພວກນັກຮຽນ, ນັກສຶກ  
ສາຊັ້ນມັດທະຍົມ, ຊັ້ນອຸດົມພັດຖືກປັ້ນສະຫມອງດ້ວຍວັດທະນະທຳ ອັນ  
ເນົ່າເຫມັນ, ໃຊ້ພາສາຝະລັ່ງຕາງພາສາຊາດຂອງຕົນ, ຍ້ອງຍໍ ປະ

ເທດອາເມລິກາຫລາຍກ່ວາອຸກຍູນ ກໍ່ໃຈຮັກປະເທດລາວ... " ( ຄັດ  
ຈາກປມ:ພາສາແມ່; ຫນ້າ 6 ) ; ຍັງກ່ວານັ້ນ, ຕໍ່ກັບຄວາມເຕີບ ໃຫຍ່  
ທາງດ້ານສຶກສາວັດທະນະທຳຢູ່ເຂດປົດປ່ອຍປະກົດວ່າມີກຳລັງອັນນະ  
ຫາສານດູດດຶງເອົາຄຳດີ: " . . ດາລາ, ເຈົ້າເຫັນແລ້ວບໍ່, ຢູ່ເຂດ ປົດ  
ປ່ອຍມີໂຮງຮຽນຊັ້ນມັດທະຍົມ, ຊັ້ນອຸດົມສອນດ້ວຍພາສາລາວ . ໂຮງ  
ຮຽນຊັ້ນມັດທະຍົມສອນດ້ວຍພາສາລາວ, ສອນແຕ່ມື້ໜຶ່ງຈົນເຖິງ ຊັ້ນ  
ອຸດົມ; ສະໜັບສະໜູ່, ຄຳດີທັງເວົ້າທັງເອົາແຂນເສືອເຊັດນ້ຳຕາ, ສ່ວນ  
ພວກເຮົາຢູ່ນີ້ ຈຳຕ້ອງຮຽນດ້ວຍພາສາຝະລັ່ງ, ເລີ່ມແຕ່ປໍ່ສາມ, ປໍ່ສຶກ  
ຈຳຕ້ອງຮຽນ, ເຈັບແສບບໍ່! ເຮົາຢາກທ່ຽວ, ເຮົາຢາກພົບຊີວິດ ໃຫ້ມີ  
ຂອງພວກເພື່ອນຢູ່ເຂດປົດປ່ອຍ, ນອກນັ້ນເຮົາຍັງ ໄດ້ຍິນ ໄຫຍ່ບ້ານ ໄຫ  
ເມືອງ ເພິ່ນຊຳນານວ່າ: ຢູ່ເຂດປົດປ່ອຍໃກ້ຈະຕັ້ງໂຮງຮຽນນະຫາວິ  
ທະຍາ ໄລສອນດ້ວຍພາສາລາວ. ສິ່ງໜຶ່ງ, ຊຶ່ງຢູ່ພວກເຮົານອນ ຝັນ  
ກໍ່ບໍ່ຫາມຈະຄິດ ໄຟ້ຝັນຫາ, ຢູ່ເຂດປົດປ່ອຍສູນກາງແນວລາວຮັກ ຊາດ  
ຍັງສິ່ງບໍ່ຈັກຕັ້ງເທົ່າໃດນັກສຶກສາລາວທມຄວາມສາມາດ ໄປຮຽນຢູ່ບັນ  
ດາໂຮງຮຽນນະຫາວິທະຍາ ໄລຫວຽດນາມ, ຈີນ, ໂຊວຽດແລະຫລາຍ  
ປະເທດຫລື ໄລອັກ, ເພື່ອອະນາຄົດນຳເອົາຄວາມຮູ້ກັບມາສ້າງ ສາ  
ປະເທດຊາດ... " ( ຄັດຈາກປມພາສາແມ່; ຫນ້າ 11 ) ແລະສຸດ ທ້າຍ  
ຄຳດີ ໄດ້ຢັ້ງຢືນຢ່າງແນ່ນອນວ່າ: " . . . ນັ້ນໃບໜ້າຂອງປະເທດລາວ  
ໃຫ້ມີ, ປະເທດລາວໜຸ່ມນ້ອຍກຳລັງໄດ້ກຳເນີດ ແລະ ເຕີບໃຫຍ່ ຢູ່  
ເຂດປົດປ່ອຍແຜ່ອອກ ໄປທົ່ວປະເທດ. ບໍ່ແມ່ນແຜ່ອອກແຕ່ວຽງຈັນ...  
( ຄັດຈາກພາສາແມ່; ຫນ້າ 11 ) . ຄຳເວົ້າຂອງຄຳດີເຖິງວ່າມີລັກ ສະ  
ນະທຳມະດາ, ແຕ່ຄວາມຈິງມັນແມ່ນຄວາມສັດຈະທຳ. ບໍ່ແມ່ນມາເຖິງ

ປະຈຸບັນເຫຼົ່ານັ້ນ, ຕັ້ງເປັນຫລາຍປີຜ່ານມາປະຊາຊົນລາວ ທີ່ຢູ່ ໃນ  
ເຂດສັດຕູຄອບຄຸມ ໄດ້ພ້ອມກັນຫັນໜ້າອອກມາຫາເຂດປົດປ່ອຍເຂົາ  
ປາຖະຫນາ, ເຂົາລີ້ຖ້າແລະ ເຂົາເຊືອຫມັ້ນວ່າຊີວິດໃໝ່ແລະສັງຄົມ  
ໃໝ່ຢູ່ເຂດປົດປ່ອຍອາດມາໄດ້ໜຶ່ງ ຈະນຳຄວາມສຸກ ມາສູ່ເຂົາ ເຈົ້າ  
ອາດສາມາດ ຊ່ວຍເອົາສັງຄົມລາວພັນອອກຈາກບວກຕົນທີ່ ເນົ່າ  
ເຫມັນ, ມິດມິນຂອງລັດທິລາ ເມືອງຂັ້ນແບບໃໝ່ຂອງຈັກກະພັດອາເມ  
ລິກາຈາກຄວາມຮັບຮູ້ທາງດ້ານນອກຕົວ, ຜ່ານການຄິດຫງໍາອັນ ເລິກ  
ເຊິ່ງ, ຄວາມຮັບຮູ້ນັ້ນນັບມື້ນັບເຊື່ອມຊື່ນເຂົ້າໃນນິກຄິດຈິດໃຈ ແລະ  
ຄ່ອຍກາຍເປັນການຕົນຕົວ ຕໍ່ຊົນຊັ້ນ, ຄວາມກິດຕິຄຸນແຫ່ງຊາດ ແລະ  
ຄວາມເຊືອຫມັ້ນຕໍ່ການປະຕິວັດ. ຕໍ່ກັບຄຳຕີ, ຖາສັງຫຍັງຈັບຈອງ ຄຳ  
ຕີຢູ່ວຽງຈັນນັ້ນ ແມ່ນຄວາມຮັກຂອງລາວຕໍ່ນາງພິມພາ; ຍັງມີ ສຽງ  
ຮອງຂອງເຂດປົດປ່ອຍ, ສຽງແກຂອງການປະຕິວັດຍິ່ງດູດດຶງຈິດ ໃຈ  
ລາວແຮງກວ່ານັ້ນຫລາຍເທົ່າ, ຄຳຕີຄົນຄິດ ແລະ ຕໍ່ສູ້ກັບແນວ ຄິດ  
ລະຫວ່າງໄປ ແລະ ຢູ່, ລະຫວ່າງຄວາມຕັນຫາສ່ວນຕົວກັບອຸດົມ ຄະ  
ຕິຕໍ່ການປະຕິວັດ ແລະ ສຸດທ້າຍຄືດັ່ງພວກເຮົາ ໄດ້ຮູ້, ນຳໃຈຮັກຊາດ  
ສຽງແກປະຕິວັດ ໄດ້ເອົາຊະນະຄວາມຕັນຫາສ່ວນຕົວ. ຄຳຕີຕັດ ສິນ  
ໃຈອອກມາຫາເຂດປົດປ່ອຍ; ອອກມາຫາການປະຕິວັດ.

ເສັ້ນທາງ ອອກມາຫາເຂດປົດປ່ອຍຂອງຄຳຕີເປັນເສັ້ນທາງ ຈຳ  
ຕ້ອງໄປຂອງຄົນລາວທຣັກຊາດ, ຢາກປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຕໍ່ສູ້ກູ  
ຊາດ. ອີກດ້ານໜຶ່ງກໍ່ຍອມແນວລາວຮັກຊາດ ໄດ້ຍົກສູງຄັນທຸງສາມັກຄີ  
ທົ່ວທຸກຊົນຊັ້ນ, ຊົນຊາດ; ຄືດັ່ງສະເດັດປະທານເຈົ້າສຸພານຸວົງຜູ້ນຳອັນ  
ແສນຮັກຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາ ໄດ້ເວົ້າວ່າ: "...ປະເທດ ລາວ

ເຮົາມີຫລາຍຊົນຊາດ, ແຕ່ຖ້າຮູ້ຈັກສາມັກຄີກັນເຂົ້າ ຈະງາມເໝືອນ  
ດັ່ງດອກ ໄມ້ຫລາຍສີເກີດໃນຕົ້ນດຽວ... " (ຄຳຈາກປຶ້ມ: ນັກຮິບລາວ  
ໜ້າ 12). ແນວລາວຮັກຊາດເວລາໃດກໍ່ຍົກສູງສິດພົນປະ ໂຫຍດ  
ຂອງປະເທດຊາດແລະຕໍ່ສູ້ເພື່ອເຮັດໃຫ້ປະເທດລາວກ້າວເດີນ ຕາມ  
ເສັ້ນທາງເອກະລາດ, ສັນຕິພາບ, ເປັນກາງ, ປະຊາທິປະໄຕ, ເອກະ  
ພາບແລະວັດທະນາຖາວອນ. ແນວທາງອັນຖືກຕ້ອງຂອງແນວລາວຮັກ  
ຊາດ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ອິທິພົນຂອງແນວລາວຮັກຊາດນັບມື້ນັບສູງແລະເຊື່ອມ  
ຊຶມເຂົ້າຈິດໃຈຂອງຜູ້ຊົນທົ່ວປະເທດ.

ເລື່ອງ "ສັນອຍ" ນັກຂຽນໄດ້ຍົກບັນຫາມື້ລຸກສະນະກ່ວາກ່ວາ ສີ  
ບົດຫລວກເຮົາ ໄດ້ຈຳແນກມາ. ໃນເລື່ອງນີ້, ນັກແຕ່ງໄດ້ເວົ້າ ເຖິງ  
ການລຸກຮຸນຂອງປະຊາຊົນເພື່ອຍາດເອົາສິດອຳນາດການປົກ ຄອງ  
ຢູ່ແຕ່ລະບ້ານ. ຍ້ອນຖືກກົດຂ້ອງຮົດ, ຖືກອຸກ ໄປເຖິງເສັ້ນທາງຕາຍ. ບໍ່  
ສາມາດຫົນຫາມ ໄດ້ຕໍ່ໄປອີກ; ໃຕ້ການນຳພາຂອງພະນັກງານ ແນວ  
ລາວອິດສະຫລະ, ປະຊາຊົນບ້ານໄຮ, ບ້ານໂພ ໄດ້ພ້ອມກັນລຸກຮຸນ ຂຽນ  
ຍາດເອົາສິດອຳນາດການປົກຄອງ, ໂຄ່ນລົ້ມພວກອາດຍາສິດ, ພວກ  
ເຮົາທົດນຳຢູ່ປະເທດໜຶ່ງທີ່ເຕັມ ໄປດ້ວຍຮູບພາບທຳມະຊາດອັນ ສວຍ  
ງາມແລະຮົ່ມ; ໄກຈາກໃຈກາງຂອງການປະຕິວັດຕັ້ງເປັນ ຫລາຍ  
ຮ້ອຍພັນຫລັກ; ດ້ວຍການກະທຳພາກຕົວຈິງ, ຄວາມສັດຈະທຳ ອັນ  
ເຫລືອມໃສ, ອີກຄັ້ງໜຶ່ງມັນ ໄດ້ຢັ້ງຢືນຕໍ່ກັບລັດທິມາກ-ເລນິນທີ່ ໄດ້  
ເວົ້າວ່າ: "ຢູ່ໃສມີການກົດຂ້ອງຮົດ, ຢູ່ບ່ອນນັ້ນມີການຕໍ່ສູ້; ຖ້າການກົດ  
ຂ້ອງຮົດຍັງໜັກ, ການຕໍ່ສູ້ກໍ່ຍັງແຮງ" ຮູບພາບທີ່ປະຊາຊົນບ້ານ ໂພ  
ບ້ານໄຮລຸກຮຸນນັ້ນມັນເປັນຮູບພາບຂອງຮ້ອຍພັນໆບ້ານປະຊາຊົນ ຢູ່

ລາວ, ຢູ່ໜ້າທຸກປະເທດທຸກກຳລັງລຸກຂຶ້ນຕໍ່ສູ່ປົດປ່ອຍຊາດ, ປົດປ່ອຍປະເທດ, ບັນຍາກາດອັນຫນັກຫນ່ວງ, ມິດງຽບ ແລະ ຈິດໃຈ ຄຽດແຄ້ນຂອງປະຊາຊົນຢູ່ສອງບ້ານນັກອາດຈະແມ່ນບັນຍາກາດລວມຂອງ ທຸກປະເທດທຸກກຳລັງກຽມພ້ອມລຸກຮຸກຂຶ້ນຕໍ່ສູ່. ຂັບໄລ່ສັດຕູຕົວຮ້າຍກາດຂອງຊາດ. ຮູບພາບຂອງທິດນີ້, ຂອງພໍ່ສາລິເປັນຕົວແທນ ໃຫ້ແກ່ຊາວນາທຸກຈົນຢູ່ໃນສິງຄົມເກົ້າ; ເຂົາຢ້ານກົວ, ຫວາດຫວັ່ນຕໍ່ກັບສິດອຳນາດປົກຄອງອັນໂຫດຮ້າຍສາມານ. ແຕ່ໃນເມື່ອເຂົາເຫັນໄດ້ຄວາມເປັນທຳ, ແສງສະຫວ່າງຂອງການປະຕິວັດໄດ້ສ່ອງແສງເຖິງເຂົາ; ໃນເມື່ອແນວທາງການປະຕິວັດຂອງແນວລາວຮັກຊາດໄດ້ເຊື່ອມຊຶມເຂົ້າໃນນິກຄົດຂອງເຂົາເຈົ້າ, ກາຍເປັນສາຍເລືອດແລະກອນຂຸນຂອງເຂົາເຈົ້າແລ້ວ, ນິກຄົດອັນນັ້ນຈະນຳພາເຂົາໄປເຖິງການປະພຶດປະຕິວັດດ້ວຍກຳລັງອັນນະຫາສານ. ເຂົາຕັດສິນໃນຍອມເສຍສະຫລະສິດຜົນປະໂຫຍດສ່ວນຕົວ, ສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງຄອບຄົວ, ເພື່ອສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງການປະຕິວັດ, ການກະທຳຂອງເຂົາເຈົ້າໃນເວລານັ້ນຈະບໍ່ມີກຳລັງອຳນາດປະຕິການໃດ ຈະມາມຸດມອດໄດ້. ພວກເຮົາເວົ້າວ່າທິດສະດີປະຕິວັດໄດ້ກາຍເປັນກຳລັງວັດຖຸກໍ່ໃນເມື່ອທິດສະດີນັ້ນໄດ້ເຊື່ອມຊຶມເຂົ້າຫມູ່ນະຫາຊົນ ແລະ ຊຸກຍູ້ໃຫ້ນະຫາຊົນໄປເຖິງການກະທຳປະຕິວັດ.

ເລື່ອງ "ສິນອຍ" ເປັນນະວະນິຍາຍເຫລັ້ນທຳອິດຂອງລາວເຮົາ. ເພາະສະນັ້ນມັນບໍ່ອາດຈະຫລີກເວັ້ນໄດ້ຄວາມຂາດຕົກບົກພ່ອງ ຈຸດອ່ອນ ໃນເລື່ອງສິນອຍແມ່ນຂາດຄວາມຈິງ, ການສັບຊ້ອນເວລາແລະສະຖານທີ່ກໍ່ຈະແຈ້ງ, ດັ່ງນັ້ນເຮັດໃຫ້ຜູ້ອ່ານມີຄວາມສົນໃຈ; ເວົ້າ

ເຖິງຕົວລະຄອນ, ບາງຕົວລະຄອນໃນການຂະຫຍາຍຕັກຄະສາດພາຍ  
ໃນຂອງມັນຍັງຂາດ, ເຮັດໃຫ້ຜູ້ອ່ານເຫັນວ່າຊີວິດຂອງຕົວລະຄອນ ບໍ່  
ລົງມຕິດກັນແລະສຸດທ້າຍຂອງເລື່ອງສັນອຍມີລັກສະນະ ໂສກ ເສົ້າ  
ຫງ່ວມເຫງົາ.

ຜ່ານຫາເລື່ອງທຳອິດເຮົາ ໄດ້ຈຳແນກມາ, ພວກເຮົາເຫັນ ແຈ້ງ  
ວ່າ, ບັນດານັກຂຽນ ໄດ້ສ້ອງແສງຖືກຕາມວົງຫມູນວຽນຂອງການ ປະ  
ຕິວັດທີ່ຢູ່ໃນເຂດສັດຕູຄອບຄຸມ; ດວຍອາດແຕ່ງຕ່າງກັນ, ແຕ່ລະເລື່ອງ  
ມີລັກສະນະຕ່າງກັນແລະ ໄດ້ສ້ອງແສງເຖິງແຕ່ລະດ້ານຂອງ ສັງຄົມ  
ເກົ່າຢູ່ເຂດສັດຕູຄອບຄຸມຊົ່ວຄາວ ແລະແນວຄິດຈິດໃຈ, ການ ກະທຳ  
ຂອງຄົນທັງຫລາຍທີ່ຢູ່ໃນສັງຄົມນັ້ນ. ບັນດານັກຂຽນ ໄດ້ພົບກັນຢູ່ ໃນ  
ບັນຫາໜຶ່ງຄື: ກ່າວຟ້ອງສັງຄົມເກົ່າຢ່າງດູເດີອດ; ສະໜັບສະໜູນ  
ແລະຢັ້ງຢືນຄວາມດົງາມຂອງສັງຄົມໃໝ່ຢູ່ໃນເຂດປົດປ່ອຍ, ນອກນັ້ນ  
ນັກຂຽນ ຍັງ ໄດ້ຊຸບອກ ໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນທີ່ຍັງຫລົງເຊືອໄປນຳສັດຕູ ຈຶ່ງ  
ຮັບຊອກຫາເສັ້ນທາງອອກມາຫາ ແສງສະຫວ່າງຂອງການປະຕິວັດ.

ດ້ານສິລະປະການແຕ່ງ, ໃນຫາເລື່ອງທຳອິດເຮົາ ໄດ້ເວົ້າຜ່ານມາ  
ກໍຍັງມີບາງຈຸດອ່ອນຄື: ໃນເມື່ອອາດແຕ່ງແຕ່ລະບັນຫາທີ່ມີແຕ່ງວາງ  
ອອກມີບາງເທື່ອຍັງຂາດຕັກຄະສາດ, ຍັງບໍ່ທັນເຫມາະສົມກັບຂະບວນ  
ວິວັດຂະຫຍາຍພາຍໃນຂອງເລື່ອງ ແລະໃນຕົວຂອງຕົວລະຄອນການ  
ພັນລະນາຍັງມີລັກສະນະເຜິ້ງ. ຫລາຍບ່ອນຍັງມີລັກສະນະ ເລົ່າ  
ເລື່ອງ, ຮ່າງປະກອບເລື່ອງຍັງບໍ່ທັນແຫນ້ນແກ່ນ, ແກ້ ໄຂຂັດແຍ້ງໃນ  
ເລື່ອງຍັງບໍ່ທັນເຫມາະສົມແລະຍັງບໍ່ທັນອະທິບາຍໃຫ້ສົມເຫດສົມ ຜົນ  
ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ອ່ານຕາຍໃຈນຳ. ມີບາງເລື່ອງ, ບາງບ່ອນຍັງຂາດຕົວ ຈຶ່ງ

ເຫດຜົນເລົ່ານັ້ນອາດຈະແມ່ນຍ້ອນນັກແຕ່ງຂອງພວກເຮົາຍັງບໍ່ທັນກຳ  
ແໜ້ນຕົວໃຈໃນສິ່ງຄົມເກົ່າ, ສິ່ງຄົມຢູ່ເຂດສັດຕູຄວບຄຸມຊົ່ວ. ຄາວ  
ເພາະສະນັ້ນ, ໜ້າທີ່ຂອງບັນດານັກຂຽນແມ່ນຈະຕ້ອງຕິດຕາມ ຢ່າງ  
ໃກ້ຊິດແລະກຳໃຫ້ແໜ້ນຕົວໃຈຢູ່ສິ່ງຄົມເກົ່າ. ຄັດຈ້ອນ ແລະ ລວບ  
ລວມເຫດການປະກົດການເລົ່ານັ້ນເພື່ອແຕ່ງໃຫ້ໄດ້ບົດເລື່ອງທົດເດັ່ນ  
ກວ່າເກົ່າ, ມີເນື້ອໃນສູງຮີບສູງ. ເລິກເຊິ່ງ ແລະ ພວກເຮົາເຊື່ອໝັ້ນ  
ວ່າຕໍ່ກັບບັນຫານັ້ນ, ບັນດານັກຂຽນຂອງພວກເຮົາມີຄວາມສາມາດເຮັດ  
ໄດ້.

# ຫົວເລື່ອງຕໍ່ສູ້

ຄືດັ່ງພວກເຮົາໄດ້ຮູ້ນຳກັນ ຈັກກະພັດອາເມລິກາ ໄດ້ກໍ່ສົງຄາມຂຶ້ນ  
ໃນປະເທດລາວເຮົາຢ່າງໂຫດຮາຍສາມານທ່າສຸດພວກມັນໄດ້ໃຊ້ ອາ  
ວຸດຍຸດທະປັດໄຈອັນຫັນສະໄຫມທຸກຊະນິດເພື່ອດຳເນີນສົງຄາມ ແບບ  
ລາງຜາມ ປະເທດລາວເຮົາເປັນປະເທດໜຶ່ງທີ່ພວກຈັກກະພັດ ອາ  
ເມລິກາ ໄດ້ໃຊ້ເຮືອບິນຍຸດທະສາດເບ 52 ນາຖມລະເບດ, ຈຳນວນ  
ລະເບດບິນ ແລະ ອາວຸດຍຸດທະປັດໄຈຕ່າງໆທີ່ພວກມັນນຳເອົາ ມາ  
ໃຊ້ຢູ່ດິນລາວ, ຖ້າຄິດສະເລີຍໃສ່ຫົວຄິນແລ້ວແມ່ນສິນພົນລະ ເມືອງ  
ລາວຫລາຍເທົ່າ. ພວກມັນຫວັງໃຊ້ລູກແຕກລູກບິນແລະຢາພິດເຄ ມີ  
ເພື່ອຈູດເລົ່າເຂົ້າເຜົາຫລັງເຮືອນ, ຫຳລາຍໄຮ່ນາຮົ່ວສວນ, ເຄື່ອງ  
ປູກຂອງຝັງແລະສັດສາວາສົງ; ໃຊ້ກຳລັງແຮງເພື່ອບິບບັງຄັບໃຫ້ ປະ  
ຊາຊົນລາວຈຳຕ້ອງຍອມເປັນຂ້ອຍຂ້າຂອງພວກມັນແຕ່ຂະບວນ ການ  
ປະຕິວັດລາວພາຍໃຕ້ການນຳພາຂອງສູນກາງແນວລາວຮັກຊາດ ໄດ້  
ອຸຸດທ້າງ ຕໍ່ສູ້ກູ້ຊາດຕ້ານຈັກກະພັດອາເມລິກາຂອງປະຊາຊົນລາວຂຶ້ນ  
ແລະນັບມື້ນັບ ໄດ້ເປີດກວາງ; ຕັ້ງແຕ່ເຂດທີ່ຫມັ້ນຂອງການປະຕິ ວັດ  
ວຽງຈັນພິລະອາດຫານ, ທ່າແຂກນອງເລືອດ ໄດ້ພອມພຽງຮຽງ ຫນ້າ  
ກັນລຸກຮຂນລວາດໆເຫມືອນດັ່ງກະແສຄົນພະຍຸລິມແດງໃນທົ່ວປະເທດ  
ທ່ານກາງສຽງປັນກູ້ຊາດ, ດັບສູນສັດຕູທຸກກຳລັງພິດສະຫນິນທົ່ວ ປະ  
ເທດ, ບັນດານັກແຕ່ງຂອງພວກເຮົາ ໄດ້ໃຊ້ວິທີການແຕ່ງຕ່າງກັນແລະ  
ໃຊ້ຮູບວັນນະຄະດີຫລາຍປະເພດຕ່າງກັນ, ໄດ້ພອມກັນສ່ອງແສງການ  
ຕໍ່ສູ້ອັນພິລະອາດຫານຂອງຊາດ, ຖ້າພວກເຮົາເບິ່ງຄົນວັນນະຄະ ດີ

ຄຳຮ້ອຍແກ້ວປະຕິວັດຂອງພວກເຮົາ. ອາດຈະເວົ້າໄດ້ວ່າບົດ ເລື່ອງ  
ສ່ວນຫລາຍແມ່ນເວົ້າເຖິງການຕໍ່ສູ້. ຈົນວ່າມີບາງເລື່ອງທີ່ມັກສະນະ  
ສິ່ງຄົມຫລັກສ້າງເຂດປົດປ່ອຍພວກເຮົາຍັງເຫັນນັກຂຽນຕື່ມໃສ່ ບາງ  
ຕອນກ່ຽວກັບການສູ້ຮົບ.

ຕາມຫຳມະດາບົດເລື່ອງເຫລົ່ານັ້ນ ນັກຂຽນແບບບົດບັນທຶກ, ບົດ  
ເລົ່າເລື່ອງຈົງຄົນແທ້, ຕົວລະຄອນສ່ວນຫລວງຫລາຍແມ່ນ ລຸງ ຊາວ  
ນາທີ່ເຖົາແກ່ໃຊ້ກິນອຸບາຍຈັບສັດຕູ: ຫລືພວກເອອຍນ້ອງຍິງຈັບປົນ ສູ້  
ຮົບຄຽງບ່າຄຽງ ໄຫລກັບລູກຜົວ ຫລືແມ່ນັ້ນດານັກຮົບປະເທດ ລາວ  
ທີ່ອົດທຸກຍາກເດັດດ່ຽວຕໍ່ສູ້ສັດຕູນາ ໄດ້ຊາວກ່ວາປີແລ້ວ, ຕົວລະ ຄອນ  
ເຫລົ່ານັ້ນລ້ວນແລ້ວແຕ່ເປັນບຸກຄົນທີ່ຫຳມະດາ, ແຕ່ເດັດດ່ຽວ ຫນຽວ  
ແຫນ້ນ ໃນການຕໍ່ສູ້. ເດັດດ່ຽວຢູ່ໃນການກະທຳຂອງເຂົາຢູ່ໃນ ວຽກ  
ງານທີ່ເຂົາເຈົ້າກຳລັງເຮັດ. ເຂົາເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ກຳລັງທີ່ ກ້າວ  
ຫນ້າສູ້ຮົບຢູ່ທຸກສະໜາມຮົບ. ທຸກພະແນກການຂອງການຕໍ່ສູ້ກູ້ ຊາດ  
ຕ້ານຈັກກະພັດອາເມລິກາ. ນັ້ນແມ່ນຮູບພາບຂອງປວງຊິນທັງຊາດທີ່  
ຕ້ານແລະຕໍ່ສູ້ຕູ່ຢ່າງອົງອາດ.

ໃນປຸ້ມເລື່ອງ "ເລົ່າເລື່ອງມູນເຊືອປະຕິວັດ", ນັກຂຽນ ໄດ້ສະເໜີ  
ໃຫ້ພວກເຮົາຮູ້ກ່ຽວກັບມູນເຊືອຕໍ່ສູ້ຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົານັບ ແຕ່  
ການປະຕິວັດເດືອນ 8 ແລະ ວັນປະກາດເອກະລາດ 12 ຕຸລາ ປີ  
1945 ຫລືເວົ້າເຖິງກອງ "ລາດຊະວົງ" ທີ່ເປັນກອງປະກອບອາ ຈູດ  
ຂອງກອງທັບປົດປ່ອຍປະຊາຊົນລາວເຮົາ. ກອງ "ລາດຊະວົງ" ໄດ້ຈັດ  
ຕັ້ງຂຶ້ນ ວັນທີ 20-1-1949, ປະກອບດ້ວຍຊາວຫາສະຫາຍເຫົ່ານັ້ນ  
ໂດຍແມ່ນທ່ານ ໄກສອນພິມວິຫານ, ຮອງປະທານແນວລາວຮັກ ຊາດ

ເປັນຜູ້ບັນຊາ. ເອນວ່າກອງປະກອບອາວຸດ, ແຕ່ກອງ "ລາດຊະວົງ"  
ໃນຄາວນັ້ນແມ່ນບໍ່ມີອາວຸດໃນມື (ມີພຽງແຕ່ປືນແກ້ຍ, ປືນເພັງຫລື ປືນ  
ເຫລັກຍາວທີ່ເກົ່າແກ່, ຫລືາສະ ໄໝຂອງພວກຝະລັ່ງເທົ່ານັ້ນ) ເຄື່ອງ  
ນຸ່ງຂອງຖືຈົນເຖິງສະບຽງອາຫານ, ທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງຈະຕ້ອງຫາ ລ້ຽງ  
ກຸ້ມຕົນເອງ. ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ກອງ "ລາດຊະວົງ" ຈຳຕ້ອງເຄື່ອນ ໄຫວ  
ຕາມຫວຍຮ່ອນ ຢ່າຕື່ຍ, ດົງຫນາ ແລະ ເລັດລອດຂອດຕິດຢູ່ກັບ ການ  
ເຄື່ອນ ໄຫວຂອງສັດຕູ, ຄ່ອຍໂຄສະນາຂົນຂວາຍເອົາປະຊາຊົນ ແລະ  
ໄປເຖິງບ່ອນໃຊ້ທຸກຮູບການເພື່ອຕີສັດຕູ, ຍາດເອົາອາວຸດ ຈາກ ກຳ  
ມີສັດຕູມາປະກອບໃຫ້ຕົນເອງແລ້ວສືບຕໍ່ດຳເນີນຕີສັດຕູ. ດຽວນີ້ ກອງ  
"ລາດຊະວົງ" ໄດ້ເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວຂຶ້ນເປັນກອງທັບປົດປ່ອຍປະ  
ຊາຊົນລາວ; ມີເດຊານຸພາບອັນບໍ່ມີສັດຕູຕົວໃດຈະມາເອົາ ໄຊຊະ ນະ  
ໄດ້. ຫລືໃນເລື່ອງ "ກອງພັນທສອງ ພິລະອາດຫານ", ມັກຂຽນ ໄດ້  
ເລົ່າສູ່ພວກເຮົາຟັງ ວິຫານຕໍ່ສູ້ ແລະ ສູ້ຮົບ ອັນພິລະອາດ ຫານ  
ຂອງກອງພັນທສອງ ຂອງຝ່າຍປະເທດລາວທີ່ໄດ້ຜ່າວົງຜິດລ້ອມຂອງ  
ສັດຕູ 6 ກອງພັນ, ຮັກສາກຳລັງອັນຄົບຖ້ວນອອກມາຫາເຂດທີ່ ຫມັນ  
ເລື່ອງກອງພັນທສອງຖອນທັບອອກຈາກທັງ ໄຫຫິນ ໄດ້ຢ່າງປອດ ໄພນັ້ນ  
ມັນເປັນເລື່ອງທີ່ຫນ້າອັດສະຈັມ; ມັນບໍ່ພຽງແຕ່ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນລາວ  
ທົ່ວປະເທດຮູ້ສຶກເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງເຮັດໃຫ້ຊາວໂລກຕື່ນເຕັ້ນໃຈ ອີກ  
ດ້ວຍ ພາຍຫລັງສັນຕິພາບ ໄດ້ກັບຕ່າງຄົນມາສູ່ປະເທດລາວເຮົາຕາມ  
ສັນຍາລະຫວ່າງກຳລັງຝ່າຍປະເທດລາວກັບລັດຖະບານອານາ ຈັກ  
ກອງພັນທສອງຂອງປະເທດລາວ ໄດ້ເຂົ້າຕັ້ງຢູ່ທັງ ໄຫຫິນ. ແຕ່ຍັງບໍ່ທັນ  
ໄດ້ເທົ່າໃດ, ພວກຫຸ່ນວຽງຈັມໂດຍປະຕິບັດຕາມຄຳສັ່ງຂອງຈັກກະພັດ

ອາເມລິກາ ໄດ້ລິບລ້າງສັນຍາເຊີແນວ, ສັນຍາວຽງຈັນແລະທົ່ງ ໄຫຫິນ  
ຈັບກຸມຄຸມຂັງບັນດາທ່ານຜູ້ນຳຂອງຝ່າຍປະເທດລາວຢ່າງຜິດ ກົດ  
ຫມາຍ ໃຊ້ທະຫານຫຸ້ນຫລາຍກອງພັນມາປິດລ້ອມກອງພັນທຸກໆແລະ  
ທ່າສອງຂອງຝ່າຍປະເທດລາວ ແຕ່ລະກ້າວ, ພວກມັນ ໄດ້ດຳເນີນ ເລ່  
ກິນອັນເລິກແລບ ແລະ ໂຫດຫ້ຽມ; ທັງຊາວຈອບອອຍດວ້ຍເງິນ ຄຳ  
ກຳແກ້ວ, ຍົດຖາບັນດາສັກ. ແບ່ງແຍກພາຍໃນບັນດານັກຮົບປະ ເທດ  
ລາວ, ຕັດທຸກການຕິດຕໍ່ລະຫວ່າງຂັ້ນເທິງ ແລະ ຂັ້ນລຸ່ມ, ລະ ຫວ່າງ  
ກອງທັບປະ ເທດລາວກັບປະຊາຊົນ; ພ້ອມກັນນັ້ນພວກມັນ ໄດ້ໃຊ້ກຳລັງ  
ອາວຸດເພື່ອ ນຸກບຸກຂັງດັບສູນກຳລັງຝ່າຍປະເທດລາວໃຫ້ກຽງ ຕໍ່  
ຫນ້າສະພາບການທຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ດູເດືອດດັ່ງກ່າວ, ບັນດານັກ ຮົບ  
ປະ ເທດລາວ ໄດ້ໃຊ້ຍຸດທະວິທີອັນສະຫລາດຫລັກແຫລມ, ນຳໃຈສູ້ ຮົບ  
ອັນພິລະອາດຫານ ໄດ້ທັບມ້າງການປິດລ້ອມຂອງສັດຕູ, ຮັກສາກຳ ລັງ  
ຢ່າງຄົບຖ້ວນອອກມາຫາເຂດທີ່ຫມັ້ນ ຂອງການປະຕິວັດ.

ການຖອນທັບຂອງກອງພັນທ່າສອງ ກັບຄືນມາເຂດທີ່ຫມັ້ນເທື່ອ ນ  
ໄດ້ບັນທຶກຢູ່ໃນປະຫວັດການຕໍ່ສູ້ ອັນອົງອາດກ້າຫານຂອງຊາດ, ມັນ  
ກາຍເປັນບົດເພງວິລະຊົນອັນສະຫງ່າຜ່າເຜີຍຂອງປະຫວັດການຕໍ່ ສູ້  
ກູ້ຊາດຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາ.

ຈາກແນວປູກສີແດງຂອງກອງພັນທ່າສອງທີ່ ໄດ້ທົດສອບຢູ່ໃນແປວ ໄຟ  
ໃນຄົນເຫລັກຂອງສັດຕູຢູ່ທົ່ງ ໄຫຫິນອອກມາແລະ ໄດ້ຫວ່ານລົງໃສ່ດິນທີ່  
ອຸດົມສົມບູນຂອງປະເທດຊາດ ໄດ້ແຕກໝໍ້ກໍ່ຈາວ ແລະ ເກີດ ເປັນ  
ຫລາຍຮອຍ. ຫລາຍພັນແນວປູກສີແດງໃຫ້ແກ່ປະເທດຊາດ. ໃນປະ ຈຸ  
ບັນນີ້, ຢູ່ທຸກກົມກອງຂອງກອງທັບປິດປ່ອຍປະຊາຊົນລາວທຸກກຳລັງສູ້ຮົບ

ຢູ່ໃນທຸກສະໜາມຮົບ ; ຄຽງຂ້າງກັບບັນດານັກຮົບວິລະຊົນ ກອງ ພັນ  
ທ່າສອງເກົ້າ, ພວກເຮົາເຫັນມີຕາມອກຫລາຍພັນຫລາຍຫມື່ນນັກຮົບກອງ  
ພັນທ່າສອງທ່ານຸ່ມນ້ອຍກຳລັງສູ້ຮົບແລະກຳລັງຕິເອົາຊະນະສັດຕູຢູ່ ທຸກ  
ສະໜາມຮົບ: ສາລາພູຄູນ, ຫລວງນ້ຳທາ, ນ້ຳບາກ, ຜາຖີ, ພູກູດ, ຫົງ  
ໄຫຫິນ, ບົວລະເວນ, ທາງເລກທີ 9 ແລະອື່ນໆ... ວິລະກຳໃນການ  
ສູ້ຮົບ ແລະ ຊຸສຽງຂອງບັນດານັກຮົບກອງພັນທ່າສອງ ໄດ້ບັນທຶກຢູ່ ໃນ  
ປະຫວັດການຕໍ່ສູ້ປະຕິວັດຂອງປະຊາຊົນລາວຢ່າງແທ້ຈິງ.

ເກດມາກກອງວິລະຊົນຂຶ້ນມັນຈະຕ້ອງປາກົດມີບຸກຄົນວິລະຊົນແລະ  
ບຸກຄົນວິລະຊົນຈະຕ້ອງເກດຂັ້ນບົນພາບການຫມັກກອງວິລະຊົນບໍ່ອາດ  
ຈະມີວິລະຊົນເອກະຊົນ ໄດ້, ນັ້ນມັນແມ່ນຕັກຄະສາດແຫ່ງຊີວິດຂອງມະ  
ນຸດ.

ເທິງພວກເຮົາຫາກໄດ້ພ້ອມກັນຈຳແນກມູນເຊືອພິລະອາດ ຫານ  
ຂອງກອງທັບປົດປ່ອຍປະຊາຊົນລາວ ແລະກົມກອງວິລະຊົນ, ຕໍ່ໄປ ນ  
ພວກເຮົາຈຶ່ງພ້ອມກັນຊອກຮູ້ກ່ຽວກັບບຸກຄົນວິລະຊົນຕາມອກ. ໃນເລື່ອງ  
ສື່ທອງອະມະຕະ "ນັກຂຽນ ໄດ້ເລົ່າຄົນສູ່ພວກເຮົາພຶງເລື່ອງຂອງ ນັກ  
ວິລະຊົນສະຫາຍ ສື່ທອງຊຶ່ງກອງບັນຊາການ ສູງສຸດກອງທັບປົດປ່ອຍ  
ປະຊາຊົນລາວ ໄດ້ມອບກຽດເປັນນັກວິລະຊົນສອງຄັ້ງ ແລະ ໄດ້ ຮັບ  
ຫລຽນ ໄຊອິດສະຫລະຊື່ນໜຶ່ງ. ບ້ານເກດເມືອງນອນຂອງສະຫາຍ ສີ  
ທອງຢູ່ເຂດຮ່ອມພູນ້ຳຕອນ, ມີສາຍພູພາລາງທີ່ໃຫຍ່ຫລວງແມ່ນ້ຳ ລຳ  
ເຊື້ອໃສ່ເປັນ. ພູຜາປ່າດົງ, ແມ່ນ້ຳລຳເຊແລະການປະຕິວັດ ໄດ້ ລ້ຽງ  
ເກອທາວນ້ອຍສື່ທອງ; ເມື່ອໃຫຍ່ຂຶ້ນມາ, ສື່ທອງ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການປະ  
ຕິວັດ, ໃນເບື້ອງຕົ້ນສະຫາຍ ໄດ້ເຂົ້າຢູ່ກອງຫລອນ; ຕໍ່ຈາກນັ້ນລາວ ໄດ້

ເຂົ້າເປັນທະຫານຫລວງທ່າຍປີ 1952. ພວກລ່າເມືອງຂຶ້ນຝະລັ່ງ ໄດ້  
ເປີດການກວາດລ້າງເຂົ້າເຂດທ່າໝັ້ນນ້ຳຕອນ, ເພື່ອຫວັງທ່າຮ່າຍພນ  
ຖານການປະຕິວັດ; ຊອກຂ້າພະນັກງານແຂວງ, ທ່າຮ່າຍສາງ ແລະ  
ໂຮງງານຜະລິດອາວຸດຕ່າງໆ. ສີທອງ ໄດ້ນຳພາໜ່ວຍສູ້ຮົບ ໜ່ວຍ  
ໜຶ່ງຕ້ານພວກສັດຕູຄົນ. ແຕ່ສຸດທ້າຍເມື່ອລາວກຳລັງໂຈມເອົາໜູ່ ຜູ້  
ໜຶ່ງທຸກບາດເຈັບ ອອກຈາກວົງສະກັດຂອງສັດຕູ, ສະຫາຍເລີຍຖືກ  
ຈັບ ພວກສັດຕູແຂ່ງກັນທູບຕີທໍລະນານ, ສີຖານສະຫາຍ ສີທອງ; ລາວ  
ໄດ້ຕອບພວກສັດຕູຄົນ ດ້ວຍທ່າທ້ອງຂັງວ່າ: "ປະເທດນີ້ແມ່ນ ຂອງ  
ພວກກູ, ຢູ່ໃສກໍ່ມີບ່ອນຢູ່ຂອງພະນັກງານ, ສາງເຂົ້າຂອງພວກກູ ແມ່ນ  
ໄຮ່ນ້ຳ, ແມ່ນປະຊາຊົນ; ສ່ວນສາງອາວຸດແມ່ນບໍ່? ສາງອາວຸດ ຂອງ  
ພວກກູແມ່ນຢູ່ໃນກອງທະຫານຂອງພວກສູ... " (ຂັດຈາກປັ້ມນັກ ຮົບ  
ພູກູດ; ໜ້າ 62) . ເຫັນວ່າໃຊ້ວິທີການທູບຕີທໍລະນານບໍ່ ໄດ້ຮັບຜົນຫຍັງ  
ຫມິດ; ພວກມັນ ໄດ້ໃຊ້ເລັ່ຫລໍ່ຮຸນທ໌ໂຫດຫຼຽມກ່ວານັ້ນ. ພວກມັນ ໄດ້ ຈັບ  
ເອົາແມ່ຂອງ ສະຫາຍສີທອງມາບອກໃຫ້ສະຫາຍ ຍອມພວກມັນ, ສະ  
ຫາຍສີທອງເປັນລູກຜູ້ໜຶ່ງທຸກຈັກຮັກແພງແລະ ເຄົາລົບນັບຖືພໍ່ແມ່ຢ່າງ  
ສູງ; ເພາະສະນັ້ນເມື່ອເຫັນສັດຕູຈັບແມ່ນ້ຳ, ສະຫາຍສີທອງເຈັບແສບ  
ແລະ ຄຽດແຄ້ນຄົງມິດ ໄດ້ສຽບແທງເຂົ້າໃນດວງໃຈຂອງຕົນ; ແຕ່ສະ  
ຫາຍສີທອງ ໄດ້ກະຕວງກ່ອນແລ້ວ ກ່ຽວກັບ ເລກັນອັນໂຫດຫຼຽມຂອງ  
ສັດຕູ, ສະຫາຍໄດ້ກັນໃຈເວົ້ານຳແມ່ວ່າ: "ແມ່ເອີຍ! ພວກມັນບໍ່ ສາ  
ມາດເຮັດຫຍັງໃຫ້ລູກ ໄດ້ດອກ, ພວກມັນຈົ່ງ ໄປຈັບເອົາແມ່ນ້ຳ, ພວກ  
ມັນໂຫດຫຼຽມສາມາດກ່ວາສັດຫລາຍເທົ່າ, ພວກມັນຫວັງໃຊ້ແມ່ ເພື່ອ  
ຈຳໃຫ້ລູກຍອມພວກມັນ. ນ້ຳໃນຫ້ວຍ ໂຫລຫລາຍໜຶ່ງ ໃນຫ້ວຍກໍ່ຈະຫຼຽມ

ໄປ. ແມ່ເອຍນ້ຳຕາຂອງແມ່ໄຫລອອກອາດຈະເຮັດໃຫ້ໃຈໃຈຂອງລູກ  
ອ່ອນລົງ ຄັນຖ້າຕາຍກໍມີແຕ່ລູກຄົນດຽວຕາຍ, ແຕ່ຍັງມີນັກຮົບປະເທດ  
ລາວນັບເປັນພັນເປັນຫມື່ນ. ໃຜງກໍຖະຫນອນຫອມຮັກ ແລະທັງ ເປັນ  
ລູກຂອງແມ່; ພວກເຂົາຈະແກ້ແຄ້ນໃຫ້ລູກ ທຸກເຊົ້າຄ່ຳວັນແລງ ພວກ  
ເຂົາຈະນາຢ້ຽມຢາມແມ່. . . (ຄັດຈາກປຶ້ມນັກຮົບພູກູດ; ຫນ້າ 63) ຄ່ຳ  
ເວົ້າຂອງສະຫາຍສີທອງຈິງແມ່ນສຸດຈະລິດ, ສົມເຫດສົມຜົນ. ແມ່ນ້ຳ  
ຢູ່ໃນຫວຍໄຫລດົນຫມື່ນໃນຫວຍກໍຈະຫຽນໄປ; ລູກຜູ້ຫນຶ່ງທຣູຮັກ ແພງ  
ແລະເຄົາລົບນັບຖືພໍແມ່, ຫລຽວເຫັນນ້ຳຕາແມ່ໃຜຈະບໍ່ສະຫອນ ໃຈ  
ຄວາມເວົ້ານັ້ນ ຕໍ່ກັບພວກເຮົາແມ່ນຈຳເປັນທີ່ສຸດ, ແຕ່ຕໍ່ກັບແມ່ ຄົນ  
ຫນຶ່ງຫມູ່ລູກຊາຍເປັນວິລະຊິນ ແມ່ນເຫລືອ, ແມ່ຈະບໍ່ບອກລູກ ແລະ  
ຄວາມຈິງແມ່ຈະບໍ່ສາມາດອາປາກ ບອກລູກຍອມສັດຕູໄດ້, ຖ້າ ແມ່  
ຫາກບອກໃຫ້ລູກຍອມສັດຕູແລ້ວ, ແມ່ກໍບໍ່ສາມາດສົມເປັນແມ່ໄດ້ ແລະ  
ລູກຂອງແມ່ຖ້າຝັງຄວາມແມ່, ຍອມສັດຕູແລ້ວ, ຈະເຮັດແນວໃດຈິງຈະ  
ສົມເປັນລູກຂອງແມ່ອກ. ອຸດົມຄະຕິອັນສູງສົ່ງຂອງທັງສອງ ແມ່ລູກ ກໍ  
ຈະຖືກສູນເສຍ ແລະ ເຂົາຈະບໍ່ສາມາດດຳເນີນຊີວິດ ອັນແທ້ຈິງໄດ້  
ຕໍ່ໄປອກ ແມ່ຂອງສະຫາຍສີທອງກໍຄືງັບນາຜູ້ເປັນແມ່ຫລາຍ ຮອຍ  
ຄົນ, ໃຜຈະບໍ່ເຈັບແສບ, ແຫນ້ນໃຈເມື່ອເຫັນສາຍເລືອດຂອງຕົນກຳ  
ລັງຖືກທູບຕີທໍລະມານ ແລະ ຄ່ອຍຍັບໄປສູ່ຄວາມຕາຍແຕ່ບັນຫາຊີວິດ  
ຢູ່ນັ້ນ ມັ່ງຫນຶ່ງທຳຕ້ອງໄດ້ແລກປ່ຽນດ້ວຍເລືອດ, ດ້ວຍຄວາມ ເສຍ  
ສະຫລະ ແລະ ບໍ່ສາມາດປານີ ປານອມນຳສັດຕູໄດ້. ເພາະສະນັ້ນ  
ແມ່ທັງ ລູກຄ່ຳໆທົ່ວຕົນຕົວທຸກບາດເນົ້າຂອງສະຫາຍສີ ທອງ  
ທັງເວົ້ານຳ ສະຫາຍສີທອງດ້ວຍສຽງສະອິກສະອນວ່າ: "ສີທອງ! ລູກ

ຢ່າຫ້າມບໍ່ໃຫ້ແມ່ໄຫ້. ພວກມັນທູບຕີທີ່ລະມານລູກປານນ. . . ແມ່ບໍ່ຈັບ  
 ແຄ້ນ. . . ນ້ຳຕາບໍ່ໄຫລແມ່ນບໍ່ສາມາດອິດໄດ້! ແຕ່ແມ່ບໍ່ໄດ້ຈຳໃຫ້ ລູກ  
 ເປັນຄົນກະບົດຊາດດອກ. ແມ່ຮູ້ວ່າລູກຄືກັນກັບຫນ້າໄມ້ຢູ່ໃນປ່າ. ເວ  
 ລາໃດກໍ່ໄປຊື້. . . (ຄັດຈາກປຶ້ມ: ນັກຮົບພູກູດ; ຫນ້າ 63) ອ່ານຄົນ ຄຳ  
 ເວົ້າຂອງແມ່ສະຫາຍສີທອງ, ທັນໃດເຮົາພັດຄິດເຖິງຄຳເວົ້າຂອງແມ່  
 ໃນບົດເລື່ອງ "ນິຊົດຄອກຍາຍຫງວຽນວັນໂຈ້ຍ" ຂອງນັກປະພັນ ພາກ  
 ໃຕ້ຫວຽດນາມຈັນດັງເວ້ນ. ເມື່ອມັນກຳລັງສືບຄົນຫນຶ່ງບອກໃຫ້ແມ່ມາບອກ  
 ລູກສາວຂອງແມ່ຄຳນັບທຸງສາມແງ່ຂອງພວກຫຸ່ນໄຊງ່ອນ ແລະຮັບ ຮູ້  
 ວ່າຄອນມູນິດແມ່ນປ່າເຖືອນແລ້ວມັນຈະປ່ອຍລູກສາວຂອງແມ່ ອອກ  
 ຈາກຄູກແຕ່ແມ່ ໄດ້ເວົ້າທັງໃສ່ຫນ້າຂອງມັນວ່າ: "ກູເກີດມັນ ອອກ  
 ມາກູມແຕ່ ຮູ້ລຽງເກືອມັນເທົ່ານັ້ນ, ສ່ວນມັນຈະຄຳນັບທຸງຂອງ ພວກ  
 ທ່ານຫລາຍ; ມັນວ່າຄອນມູນິດຕິຫລືຊົ່ວແມ່ນຕາມໃຈຂອງມັນ, ກູບໍ່ສາມາດ  
 ບອກໃຫ້ມັນເວົ້າ ໄດ້. . . (ຄັດຈາກປຶ້ມ: ນິຊົດຄອກຍາຍຫງວຽນວັນໂຈ້ຍ;  
 ຫນ້າ 47) ມັນແມ່ນເປັນຫນ້າອັດສະຈັນ, ເປັນຫນ້າທະນົງໃຈຕໍ່ ບັນ  
 ດາຜູ້ເປັນແມ່ຂອງພວກເຮົາທີ່ໄດ້ເກີດມີລູກວິລະຊົນທັງຫລາຍໃນ ສະ  
 ໄຫມປະຈຸບັນ, ແມ່ຂອງ ສະຫາຍ ສີທອງ ແລະແມ່. ມ. ເຂົາບໍ່ ທັນ  
 ຮູ້ຈັກກັນ ແລະ ບໍ່ເຄີຍພົບຫນ້າກັນຈັກເທື່ອເລີຍແຕ່ເຂົາພົບກັນຢູ່ ໃນ  
 ບັນຫາຫນຶ່ງຄືບັນນາໃຈຮັກຊາດ, ຮັກການປະຕິວັດແລະຄວາມ ເສຍ  
 ສະຫລະຕໍ່ສູ້ເພື່ອເອກະລາດຂອງຊາດ, ນັ້ນມັນແມ່ນລັດທິມະນຸດສະທຳ  
 ອັນສູງສົ່ງ.

ເລກັນໃຊ້ແມ່ສະຫາຍສີທອງ ບົບບັງຄັບ ສະຫາຍສີທອງ ໄດ້ຖືກປະ  
 ລາ ໄຊ, ພວກມັນເລີຍຈັບເອົາສະຫາຍສີທອງ ມາໃສ່ຄູກຢູ່ວຽງ ຈັນ

ເພື່ອສືບຕໍ່ການທຸບຕິ, ສີ່ຖາມ ແລະ ທີ່ລະມານ. ຢູ່ໃນຄຸກ, ສະ ຫາຍສີ  
ທອງຍັງຕິສູ່ຢ່າງດູເດີອດກ່ວາເກົ່າ. ພວກມັນໃຊ້ທ່ອນເຫລັກເຜົາແດງ  
ນາບຂູ່ສະຫາຍ ຈຳໃຫ້ສະຫາຍຕ້ອງຍອມຕົວ ແຕ່ນັກຮົບປະຕິວັດ ໄດ້  
ຂຶ້ນຕາເບິ່ງທ່ອນເຫລັກແດງດ້ວຍທ່າທ່ອງຂຶ້ງ ແລະ ຈັບເອົາ ທ່ອນ  
ເຫລັກແດງນັ້ນ ມາດາດໃສ່ຂາຕຸ່ນຂອງຕົນດ້ວຍທ່າທ່ອງເສຍເມຍ, ທ່ອນ  
ເຫລັກແດງນັ້ນຄັ້ງ ໄດ້ຈູບລົງນັ້ນ ຫນຶ່ງ ແລະ ຊົນຖືກໄຫມ້ດັ່ງແຊດ ໆ  
ຄວັນ ໄຫມ້ກູບຂຸນ, ເຮັດໃຫ້ພວກສັດຕູຈົນຢ້ານກົວ, ຮົບປັນຫນ້າ ໄປ ບໍ່  
ຫານຫລຽວເບິ່ງ, ພາຍຫລັງຖືກຄຸກ ໄລຍະຫນຶ່ງ, ສະຫາຍສີທອງ ແລະ  
ນັກຮົບຈຳພວນຫນຶ່ງ ໄດ້ໂຕນອອກຈາກຄຸກ ກັບຄືນມາສູ່ຮົບ. ປີ 1954  
ໂດຍປະຕິບັດຕາມສັນຍາເຊີແນວ, ກຳລັງຝ່າຍປະເທດລາວ ໄດ້ ມາ  
ເຕົ້າໂຮມຢູ່ສອງແຂວງຊຳເໜືອ ແລະ ຜັງສາລີ, ໃນທ່າມກາງ ມ່ວນ  
ຊົນ ຊົນເຊີຍນັກຮົບແຂ່ງຂັນທົ່ວປະເທດ. ສະຫາຍສີທອງ ໄດ້ຂັດເລືອກ  
ເປັນນັກວິລະຊົນຂອງກຳລັງປະກອບອາວຸດປະເທດລາວ.

ການລັດຖະປະຫານ ວັນທີ 9 ເດືອນ 8 ປີ 1960ເກີດຂຶ້ນຢູ່ນະ  
ຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງຄະນະລັດຖະປະຫານ  
ສະຫາຍສີທອງ ໄດ້ຮັບຄຳສັ່ງນຳເອົາກອງທະຫານແນວລາວຮັກ ຊາດ  
ເຂົ້າສົມທົບກຳລັງເປັນກາງ, ເພື່ອປົກປັກຮັກສາ ນະຄອນຫລວງວຽງ  
ຈັນ. ໃນການສູ້ຮົບ ເພື່ອຮັກສານະຄອນຫລວງ, ກອງຂອງສະຫາຍ ສີ  
ທອງ ໄດ້ສູ້ຮົບຢ່າງພິລະອາດຫານ ແລະ ສະຫາຍສີທອງ ໄດ້ຖືກ ເສຍ  
ສະຫລະພາຍຫລັງທີ່ເຮັດຫລັອນຫນ້າທາງການການບຸກໂຈມຕີຂອງ ສັດ  
ຕູທຸກບຸກເຂົ້ານະຄອນຫລວງ, ເພື່ອໃຫ້ກຳລັງຂອງພວກເຮົາ ແລະ ປະ  
ຊາຊົນທັນຖອນອອກຈາກວຽງຈັນ.

ນ້ຳໃຈສູ້ຮົບ ແລະ ເສຍສະຫລະຢ່າງພິລະອາດຫານຂອງສະຫາຍ  
ສີທອງເປັນການລວມສູນຂອງນ້ຳໃຈຮັກຊາດອັນສູງສົ່ງ, ຄວາມ ຄຽດ  
ແທນສິດຕູຢ່າງເລິກເຊິ່ງ, ນັ້ນແມ່ນຍອນນິອຸດົມຄະຕິ, ມີລັດທິວິລະ ຊົນ  
ປະຕິວັດ ແລະ ທັງໄດ້ກາຍເປັນແວ່ນແຍງອັນແຈ້ງ ສະຫວ່າງ ຂອງ  
ສະໄໝປະຈຸບັນ-ຜ່ານສະຫາຍສີທອງ, ພວກເຮົາມອງເຫັນຢູ່ໃນ ຕົວ  
ຂອງສະຫາຍ ສີທອງມີທັງນ້ຳໃຈສູ້ຮົບອັນພິລະອາດຫານ, ບໍ່ຍິນ ຍອມ  
ສິດຕູຄິດົງເຈົ້າອານຸວົງ, ອົງແກ້ວ, ອົງກົມມະດາແລະມີທັງທາດ ແທ້  
ອັນເກັ່ງກ້າ, ຫມັ້ນຄົງຂອງນັກຮົບປະຕິວັດ. ຮ່າຮຽນ ໄດ້ນ້ຳໃຈສູ້ຮົບອັນ  
ເກັ່ງກ້າພິລະອາດຫານ, ນ້ຳໃຈເສຍສະຫລະເພື່ອຊາດ, ເພື່ອການປະ  
ຕິວັດຂອງສະຫາຍສີທອງ; ປະຈຸບັນນີ້, ຢູ່ໃນຖັນແຖວຂອງກອງທັບ ປົດ  
ປ່ອຍປະຊາຊົນລາວ ໄດ້ປາກົດມີບໍ່ຮູ້ຈັກເທົ່າໃດນັກວິລະຊົນ, ນັກ ຮົບ  
ແຂ່ງຂັນຕົນອກ, ນັ້ນແມ່ນບັນດາພວງດອກ ໄມ້ທົງດງາມກ່ວາ. ຫນູ່  
ເຫລືອມໃສ ແລະ ຫອມກ່ວາຫນູ່ໃນສ່ວນດອກ ໄມ້ທົງດງາມຂອງຊາດ.

ຊີວິດການຕໍ່ສູ້ຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາແສນທຸກຍາກລ້ຽບກາກ, ແຕ່  
ຫມິດຢ່າງ ເບີກບານມ່ວນຊື່ນ ດູ່ເດີອດທສຸດ, ແຕ່ກໍ່ທຳມະດາທສຸດ, ຕໍ່  
ບັນຫານີ້, ອາດຈະແມ່ນຍອນ ລັກສະນະຂອງປະຊາຊົນລາວ ເຮົາ  
ແລະ ທາດແທ້ຂອງການປະຕິວັດລາວພາໃໝ່ແນວນັ້ນ, ຊີວິດຢູ່ ແນວ  
ຫນ້າທຸກຍາກແທ້, ແຕ່ບັນດານັກຮົບປົດປ່ອຍຍັງມ່ວນຊື່ນເບີກບານ, ຮັກ  
ຊີວິດແລະສະຫງ່າຜ່າເຜີຍຈົນວ່າພວກເຮົາບໍ່ສາມາດຈະສຳນຶກໄດ້ຈິດ  
ໃຈອັນສືດຊື່ນເບີກບານ, ທະນົງໃຈ, ສະຫວາດສະເຫວີຍນັ້ນ ມັນ  
ແມ່ນຈິດໃຈຂອງຄົນລາວປະຕິວັດ, ດ້ານຫນຶ່ງເຂົາ ໄດ້ສືບທອດມູນເຊືອ  
ອັນດງາມຂອງຊາດ, ດ້ານຫນຶ່ງເຂົາ ໄດ້ເຫັນແຈ້ງຈຸດປະສົງຂອງການ

ຕໍ່ສູ້ປະຕິວັດ ແລະ ເຊື່ອໝັ້ນວ່າໃນອະນາຄົດແມ່ນເດັດຂາດນີ້ ໄຊ  
ເພາະສະນັ້ນ ຍັງທຸກຍາກປານໃດເຂົາຍັງມ່ວນຊື່ນເບິ່ງບານ, ໃນ  
ເລື່ອງ: "ຂັບໄລ່ສັດຕູໄປ 250ກິໂລແມັດ". ນັກຂຽນໄດ້ເລົ່າວ່າ: ມີ  
ຫລາຍຄົນແຈ້ງ. ນຶ່ງຢູ່ຊຸມຄອງ, ບັນດານັກຮົບຄິດຮອດບ້ານເກີດເມືອງ  
ນອນ; ມີສະຫາຍໜຶ່ງເຫັນນັກເຂົ້າຄູ່ໜຶ່ງ ນອນຢູ່ເທິງງ່າໄມ້ ໄຜ່  
ລາວເລີຍລິນນຳໝູ່ວ່າ:

"...ຖ້າຂ້ອຍຫາກກັບກາຍເປັນນັກໂຕນັ້ນ, ຂ້ອຍຈະບິນເມື່ອບ້ານ  
ຂ້ອຍໂລດ, ເມື່ອບາຍມືນາງແກ້ວຈັກຫນ້ອຍ..." "...ນຶ່ງມີແຕ່ບາຍ  
ມີເທົ່ານັ້ນ" ນັກຮົບຜູ້ໜຶ່ງເວົ້າຕໍ່ແລ້ວການເລົ່າເລື່ອງ ໄດ້ກາຍເປັນ  
ການມ່ວນຊື່ນ (ຂັດຈາກປຶ້ມ: ຜ່ານຜ່າພາຍຸໄຟ; ໜ້າ 67) . ດ້ວຍນ້ຳໃຈ  
ສູ້ຮົບອັນພິລະອາດຫານແລະຄວາມມ່ວນຊື່ນເບິ່ງບານໃຈຄິດແບບນັກສຽງ  
ເຮືອບິນອາຍພື້ນຂອງຈັກກະພັດອາເມລິກາ, ສຽງດັງສະໜັ່ນ ຫວັ້ນ  
ໄຫວຂອງປືນໃຫຍ່ທຸກຊະນິດຂອງສັດຕູ ຈະເຮັດແນວໃດຈຶ່ງສາ ມາດ  
ລືບຖິ້ມ ໄດ້ສຽງຮອງລຳທຳເພງ, ສຽງແຄນແລະສຽງກອງລຳວິງ ອັນ  
ສືດຊື່ນເບິ່ງບານຂອງ ບັນດານັກຮົບ ທີ່ກຳລັງດັງກ້ອງອອກມາ ຈາກ  
ຊຸມຄອງທີ່ຫນາວຈ້ອຍຫລືຢູ່ໃນສະຫນາມຮົບທີ່ຄວັນລູກປືນຍັງຂົວກູບ ຢູ່  
ໂອຍ! ສຽງຮອງຂອງບັນດານັກຮົບກຳລັງສູ້ຮົບຕ້ານຈັກກະພັດອາເມລິ  
ກາຮຸກຮານ; ສຽງຮອງຂອງບັນດາຄົນທີ່ກຳລັງກູມປັກບັບຄວາມ ເປັນ  
ແລະຄວາມຕາຍ. ແຕ່ໃນຄວາມທຸກຍາກຮ້ອຍແປດພັນປະການນັ້ນ ຊຸກ  
ພັດ ໄດ້ຍິນສຽງຮອງລຳທຳອອນຊອນແລະສິດໃສຂອງນັກປະຕິວັດ ໄດ້ດັງ  
ກ້ອງ ໄປຫ້ວຮ່ອມຫວຍພູເຂົາ, ຍັງທຸກຍາກລຳບາກ, ສຽງຮອງເພງຍັງ  
ແຮງຂຸນ, ຍັງດູເດີອາດທີ່ໃດສຽງເພງຍັງສືດຊື່ນເບິ່ງບານທີ່ນັ້ນເຫມືອນ

ດັ່ງວ່າໃນຊີວິດຂອງຄົນລາວເຮົາບໍ່ສາມາດຂາດໄດ້ສຽງຮອງລຳ ທຳ  
ເພງ, ສຽງກອງອັນສົດຊື່ນຂອງແບບຟ້ອນລຳວົງ ແລະ ຜ່ານ ສຽງ  
ຮອງລຳທຳເພງ, ສຽງແຄນ, ສຽງກອງເຫລົ່ານັ້ນ ມັນໄດ້ສ່ອງ ແສງ  
ເຖິງລັກສະນະຊາດຢ່າງຈະແຈ້ງ. ຊາດລາວເຮົາເປັນຊາດໜຶ່ງທີ່ຮັກ  
ຫອມສັນຕິພາບແລະມັກຄວາມສະຫງົບສຸກ. ຖ້າໃຜພົ້ນລະນາເລື່ອງ ຊີ  
ວິດການຕໍ່ສູ້ແລະ ເພິ່ນພູນຜະລິດຜົນຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາ, ຖ້າບໍ່ພົ້ນ  
ລະນາເຖິງຈິດໃຈ ມ່ວນຊື່ນເບິ່ງບາບຂອງເຂົາໃນທຸກເວລາ ແລ້ວ  
ຕາມພວກເຮົາຄິດວ່າຄຸນຄ່າຂອງບົດເລື່ອງນັ້ນອາດຈະຖືກລຸດຜ່ອນລົງ  
ບໍ່ຫລາຍກໍ່ໜ້ອຍ. ເພາະວ່າລັກສະນະຊາດໃນວັນນະຄະດີ ໄດ້ສະແດງ  
ອີແນວນັ້ນລະ.

ການປະຕິວັດລາວເຮົາ ໄດ້ຜ່ານພັນຫລາຍໄລຍະຕ່າງກັນ. ບາງໄລ  
ຍະຕໍ່ສູ້ທາງດ້ານອາວຸດເປັນຈຸດໜັກ, ແຕ່ກໍ່ມີບາງໄລຍະຕໍ່ສູ້ທາງດ້ານ  
ການເມືອງເປັນຈຸດໜັກ, ບາງໄລຍະຕໍ່ສູ້ດ້ານການເມືອງແລະ ດ້ານ  
ອາວຸດ ໄປພ້ອມກັນ. ທັງຕີທັງເຈລະຈາ. ການເຈລະຈາກໍ່ແມ່ນຍຸດທະວິ  
ທີເພື່ອເປັນສະໜາມຮົບໃຫ້ມີ, ຕໍ່ສູ້ຢ່າງຖືກກົດຫມາຍແລະ ເພື່ອປັບປຸງ  
ກຳລັງຍຸດທະວິທີ ແລະ ຮູບການຕໍ່ສູ້ຕ່າງໆເຫລົ່ານັ້ນມັນເປັນຈຸດ ພິ  
ເສດຂອງການປະຕິວັດລາວ. ໃນການຕໍ່ສູ້ທາງດ້ານການເມືອງມີເຫດ  
ການໜຶ່ງຊຶ່ງປະຫວັດສາດຈະ ໄດ້ບັນທຶກເຂົ້າປັນຄຳຂອງການຕໍ່ສູ້ປະຕິ  
ວັດຂອງຊາດ. ນັ້ນຄືການໂຕນອອກຈາກຄຸກຂອງບັນດາທ່ານຜູ້ນຳແນວ  
ລາວຮັກຊາດ. ໃນປັນເລື່ອງ "ພາຍຸປ່າ". ນັກຂຽນ ໄດ້ເລົ່າສູ່ພວກເຮົາ  
ຟັງເຖິງຈິດໃຈມະໂນພາບຂອງປະຊາຊົນ, ນັບທັງຄູບາອາຈານ, ຂ້າ  
ລາຊະການ, ນັກຮຽນ, ນັກສຶກສາ, ນາຍແລະພົນທະຫານໃນກອງ ຫັບ

ລາຊະອານາຈັກທີ່ຢູ່ຕົວເມືອງວຽງຈັນແລະທົ່ວປະເທດຕໍ່ກັບເຫດການ  
ທີ່ບັນດາທ່ານຜູ້ນຳຂອງແນວລາວຮັກຊາດ ຖືກພວກຂາຍຊາດຜູ້ຍຸ ຊະ  
ນະນິກອນແລະກະຕ່າຍຈັບໃສ່ຄຸກທໂພນເຄັງ ເຂົ້າເປັນຫວ່າງເຖິງ ຊີ  
ວິດຂອງບັນດາທ່ານຜູ້ນຳ, ເຖິງສະເດັດເຈົ້າສຸພານຸວົງ ແລະ ເປັນ  
ຫວ່າງເຖິງ ໂຊກຊະຕາກກຳຂອງປະເທດຊາດ. ເຂົ້າຄຽດແຄ້ນສັດຕູເຂົ້າ  
ຮ່ວມມິດຕຽງ, ຫວ່ານໃບປົວຄັດຄ້ານການກະທຳອັນຜິດກົດຫມາຍ, ໄຮ  
ສັດຈະທຳຂອງພວກຫຸ່ນຫັກກຳອຳນາດຢູ່ວຽງຈັນແລະຮ່ອງໂຮຊິນຊິນໃນ  
ເມື່ອ ໄດ້ຮັບຂ່າວບັນດາທ່ານ ຜູ້ນຳ ແນວລາວຮັກຊາດ, ສະເດັດເຈົ້າ  
ສຸພານຸວົງ ໄດ້ໂຕນອອກຈາກຄຸກ, ກັບຄືນມານຳພາ ປະຊາຊົນສືບ ຕໍ່  
ການຕໍ່ຕ້ານ. ມຫລາຍບ້ານຢູ່ນອກເມືອງວຽງຈັນທຄະນະ ໄດ້ ໄປ ຜ່ານ  
ປະຊາຊົນ ໄດ້ຊອກຫາວິທີເພື່ອປົກປັດ ແລະ ປ້ອງກັນຄະນະແລະຍັງມີ  
ຫລາຍເລື່ອງອອກຫປະຊາຊົນລາວ ໄດ້ສະແດງຄວາມເຄົາລົບນັບ ຖື  
ເຊື່ອຫມັ້ນຕໍ່ບັນດາ ທ່ານຜູ້ນຳປະຕິວັດ. ໃນບົດບັນທຶກຫວນຄືນ" ສະ  
ເດັດເຈົ້າສຸພານຸວົງມາຢ້ຽມຢາມ ໂຮງຮຽນນ້ອງນ້ອຍ" ຂອງສະ ຫາຍ  
ສິນ ໄຊ ໄດ້ເວົ້າເຖິງຄວາມຮູ້ສຶກແຫ່ງຈິດໃຈຂອງຕົນທີ່ໄດ້ພົບສະ ເດັດ  
ເຈົ້າສຸພານຸວົງ, ໃນໂອກາດສະເດັດ ໄປຢ້ຽມຢາມ ໂຮງຮຽນນ້ອງນ້ອຍ  
ວັນທີ 1 ເດືອນ 6 ວັນບຸນນ້ອງນ້ອຍສາກົນ, ຫລືໃນເລື່ອງສິນ" ນ້ອງ  
ອານຸ" ນັກຂຽນ ໄດ້ເວົ້າເຖິງນ້ຳໃຈເດັດດ່ຽວຕໍ່ສູ້, ເພື່ອຮັກສາຮູບ ສະ  
ເດັດເຈົ້າສຸພານຸວົງຂອງນ້ອງນ້ອຍຄົນໜຶ່ງຍ້ອນຮູບຂອງສະ ເດັດເຈົ້າ  
ສຸພານຸວົງ ໄດ້ກາຍເປັນຄະຕິເຕືອນໃຈ ແລະ ນຳພານ້ອງອານຸ ໄປ ສູ່  
ເສັ້ນທາງປະຕິວັດແລະ ໃນສຸດທ້າຍນ້ອງອານຸ ໄດ້ຖືກເສຍສະຫລະຊີວິດ  
ນ້ອງ ໄດ້ເອົາເລື່ອງສິດຂອງນ້ອງເພື່ອຮັກສາຮູບຂອງສະ ເດັດເຈົ້າ

ສຸພານຸວົງ ໄວ້, ການເສຍສະຫລະຂອງນ້ອງອານຸບໍ່ມີປະກົດຫຍັງທີ່ ມີ  
ລັກສະນະລະຄອນໂສກ. ກົງກັນຂ້າມມັນເປັນການເສຍສະຫລະອັນອົງ  
ອາດກ້າຫານ, ເສຍສະຫລະເພື່ອປົກປັກຮັກສາອຸດົມຄະຕິແລະອາ ນາ  
ຄິດອັນສະຫງ່າງາມຂອງຊາດ. ຍ້ອນການເສຍສະຫລະຂອງນ້ອງອານຸ  
ໄດ້ເຮັດໃຫ້ແມ່ຂອງນ້ອງອານຸແລະ ໄທບ້ານເຫັນແຈ້ງຕື່ມອີກກ່ຽວ ກັບ  
ແສງສະຫວ່າງຂອງການປະຕິວັດແລະ ໄດ້ປຸກລູກຈິດໃຈປະຕິວັດໃນຫມູ່  
ປະຊາຊົນໃນບ້ານ.

ທ່ານເລນນ ໄດ້ເວົ້າວ່າ: "ການປະຕິວັດແມ່ນວັນບູນຂອງມະຫາຊົນ  
ຜູ້ທຸກຍາກ"; ການປະຕິວັດ ໄດ້ທັບມ້າງ ສາຍໂສ້ເຫລັກ, ການກົດຂີ່ຂູດ  
ຂອງພວກຈັກກະພັດ ແລະ ສັກດີນາອອກຈາກຄໍ, ຈາກແຂນທີ່ ຈ່ອຍ  
ຜອມຂອງມະຫາຊົນຜູ້ອອກແຮງງານ, ການປະຕິວັດ ໄດ້ເປັນຜູ້ລີບລ້າງ  
ຮ່ອງຮອຍຂອງລະບອບຂ້ອຍຂ້າທາສາທິດເກດຂຶ້ນເທົ່າໃດພັນປີມາ ໃນ  
ຫມູ່ມະຫາຊົນຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ການປະຕິວັດ ໄດ້ນຳເອົາຊີວິດອັນ ພາ  
ສຸກມາສູ່ພວກເຂົາເຈົ້າທຸກທົ່ວໜ້າ. ສະນັ້ນໃນເມື່ອແສງສະ ຫວ່າງ  
ຂອງການປະຕິວັດ ໄດ້ມາເຖິງເຂົາເຈົ້າ. ເຂົາເຈົ້າມ່ວນຊື່ນເບິ່ງບານ  
ຂະຫຍັນຂັນແຂງ, ສະໜັກເຂົ້າຮ່ວມການປະຕິວັດແລະການປະຕິ ວັດ  
ຈະແຜ່ຂະຫຍາຍກ້ວາງ ໄດ້ກໍຈະຕ້ອງອົງໃສ່ມະຫາຊົນຜູ້ທຸກຍາກ; ຕ້ອງ  
ເຮັດໃຫ້ມະຫາຊົນຜູ້ທຸກຍາກສະໜັບສະໜູນ. ການປະຕິວັດຊາດ ປະ  
ຊາທິປະ ໄຕຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາແມ່ນການປະຕິວັດຂອງທົ່ວ ປວງ  
ຊົນ ທັງຊາດຕ້ານການຮຸກຮານ ຂອງຈັກກະພັດອາເມລິກາ. ເພາະ  
ສະນັ້ນບໍ່ແມ່ນມີແຕ່ບັນດາພະນັກງານ, ນັກຮົບຈົງມ໌ໜ້າທີ່ຈັບປືນ ສິ່ງ  
ຫານສັດຕູ; ພວກເຮົາຍັງເຫັນພວກລູງຊາວນາທີ່ເຖົ້າແກ້, ເອອຍນ້ອງ

ຍິງຫນ້າລູກອ່ອນນ້ອຍຈົນເຖິງພວກນ້ອງນ້ອຍອາຍຸສິບເອັດ, ສິບສອງປີ  
ກໍສາມາດພ້ອມກັນລູກຂົນຈັບປັນສິ່ງຫານສັດຕູໄດ້. ພົນລະເມືອງຜູ້ຫນຶ່ງ  
ກໍປຽບເຫມືອນ ກຳແພງຫນຶ່ງເພື່ອຕ້ານຢັນການຮຸກຮານຂອງສັດຕູໃນ  
ເລື່ອງ "ຝົນສົ່ງຟ້າ" ທະນູໄຊ ໄດ້ເລົ່າສູ່ພວກເຮົາຝັ່ງເລື່ອງລູກຫານໃຊ້  
ເລກັນຈັບພວກກົມມັງ ໂດ ໄດ້ຫາບັກ ແລະທົ່ວປົກສານາຍທະຫານອາ  
ເມລິກາ ຫນຶ່ງບັກຫລືໃນເລື່ອງ "ທັງເປັນເພື່ອນສູ້ຮົບ". ພຽງ ແຕ່  
ເລື່ອງເອອຍຈໍໄດ້ສ່ຽງໄພ ແລະ ເສຍສະຫລະເພື່ອຊ່ວຍເອົາ ອາຍ  
ສີ, ພະນັກງານປະເທດລາວ ເທົ່ານັ້ນ ກໍເປັນເລື່ອງຫນຶ່ງທີ່ສະທິກສະ  
ທອນໃຈແລ້ວ, ແຕ່ໃນເລື່ອງນັກຂຽນພັດບໍ່ຢຸດຢູ່ແຕ່ເທົ່ານັ້ນແລະກໍ່ ມີ  
ພຽງແຕ່ປະດິດພາບເອອຍຈໍ. ພິລະອາດຫານ, ສະຫລາດຫລັກ ແຫລມ  
ແລະທຸ່ນທ່ຽງ. ນັກຂຽນຍັງ ໄດ້ເຂົ້າເລິກກ່ວານັ້ນ ແລະ ປະດິດ ພາບ  
ເອອຍຈໍໄດ້ຢ່າງຄົບຖ້ວນກ່ວານັ້ນ, ພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ຊ່ວຍເອົາອາຍສີພນ  
ອອກຈາກກຳມີ ຂອງສັດຕູແລ້ວ, ເອອຍຈໍຍັງ ໄດ້ຊອກຫາທຸກວິທີ ທາງ  
ຍາດເອົາປັນສັດຕູ. ມີເບືອງຫນຶ່ງອຸ່ມລູກ, ເບືອງຫນຶ່ງຈັບປັນ, ເອອຍ  
ຈໍໄດ້ຄຽງບ່າຄຽງ ໄຫລກັບຜິວ ແລະຫນູ່ເພື່ອນດັບສູນສັດຕູ, ຮູບ ພາບ  
ຂອງເອອຍຈໍທີ່ຄຽງບ່າຄຽງ ໄຫລກັບຜິວສູ້ຮົບ, ໄດ້ປະສານເຂົ້າໃນບັນ  
ຍາກາດຂອງກອງທັບແລະປະຊາຊົນຮ່ວມກັນສູ້ຮົບ ແລະ ກຳລັງ ຕີ  
ເອົາຊະນະສັດຕູໄດ້ກາຍເປັນຮູບພາບໃບຫນຶ່ງ ທີ່ສວຍງາມແລະເປັນ  
ຫນ້າອອນຊອນ. ນັ້ນນັ້ນແມ່ນຄວາມງາມຂອງການປະຕິວັດ. ໃນເລື່ອງ  
"ຟອດສະບູ" ແລະ ເລື່ອງ "ລູກຂອງແມ່". ນັກຂຽນໄດ້ເລົ່າສູ່ ພວກ  
ເຮົາຝັ່ງເລື່ອງຂອງນ້ອງນ້ອຍເຍົາວະຊົນສອງນ້ອງ ໄດ້ຕໍ່ສູ້ກັບສັດ ຕູ  
ຢ່າງພິລະອາດຫານ ແລະໃຊ້ເລກັນຍາດເອົາປັນສັດຕູ. ໃນເລື່ອງ "

ນ້ອງນ້ອຍອາດຫານ", ພວກເຮົາເຫັນວ່ານ້ອງເຢີໄດ້ກຳເນີດ ແລະ  
ໃຫ້ຍ້ອນພາຍຫລັງບ້ານເກີດເມືອງນອນຂອງນ້ອງ ໄດ້ຮັບການປົດປ່ອຍ  
ແລະຫລັງຈາກນັ້ນ, ນ້ອງ ໄດ້ເຫັນສະພາບການທຳຮ້າຍຂອງສັດຕູ ຕໍ່  
ກັບບ້ານເກີດຂອງນ້ອງ. ການປະຕິວັດ ໄດ້ສິດສອນໃຫ້ນ້ອງມີ ນ້ຳ ໃຈ  
ຮັກບ້ານເກີດເມືອງນອນ, ຮັກປະເທດຊາດ, ສ່ວນໂທດກຳ ຂອງ  
ສັດຕູ ໄດ້ ເປັນການປຸກລຸກນ້ຳໃຈຄຽດແຄ້ນ ຂອງນ້ອງ ສູງ ຂຶ້ນຕືມ  
ສະນັ້ນເຖິງວ່າອາຍຸຂອງນ້ອງຍັງອ່ອນ ກໍຕາມ, ແຕ່ ນ້ອງ ເຢີ ໄດ້  
ຂຶ້ນກຳພໍ້ ແລະ ຄະນະກອງຫລອນບ້ານ ໄປສູ່ຮັບ ການກະທຳ ແລະ  
ຄຳເວົ້າຂອງນ້ອງເຢີ: " ເຮົາຍັງນ້ອຍ, ແຕ່ເຮົາມີ ນ້ຳໃຈ ຄຽດ  
ແຄ້ນສັດຕູ" ນັ້ນ ໄດ້ອະທິບາຍການກະທຳຂອງນ້ອງແລະບັນດາ ນ້ອງ  
ນ້ອຍເຢົາວະຊົນທັງຫລາຍຊຶ່ງ ໃນປະຈຸ ບັນ ກຳ ລັງ ຄຽງບ່າຄຽງ  
ໄຫລກັບພໍ້ແມ່, ອາຍເອອຍຈັບປັນຕີສັດຕູ. ຕໍ່ກັບພວກນ້ອງເຢົາວະ ຊົນ  
ຄວາມຈົງພວກນ້ອງຕ້ອງມີຊົດຮຳຮຽນ, ຂຽນອ່ານຢູ່ໃນໂຮງ ຮຽນ  
ແຕ່ເກີດຢູ່ໃນສະພາບສິ່ງຄາມກູ້ຊາດຕ້ານການຮຸກຮານຂອງຈັກກະພັດ  
ອາເມລິກາ, ແປວ ໄຟແຫ່ງການປະຕິວັດ ໄດ້ສົ່ງສອນໃຫ້ພວກນ້ອງ ຮັບ  
ຮູ້ຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າ: ຢາກມີຊົດອັນຜາສຸກ, ຢາກ ໄດ້ຮຳຮຽນ; ກ່ອນ  
ອັນຫມົດແມ່ນຈະຕ້ອງຕໍ່ສູ້, ປັດກວາດພວກມານຮ້າຍອອກຈາກຜົນແຜ່ນ  
ດິນທີ່ຢູ່ຢ່າຕາຍາຍໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ໄດ້ປົກປັກຮັກສາ ໄວ້ໃຫ້ ພວກ  
ນ້ອງມາຕັ້ງຫລາຍພັນປີ.

ບົນພື້ນຖານຫລັກຫມັ້ນອັນຖືກຕ້ອງ, ແນວລາວຮັກຊາດເວລາໃດ ກໍ  
ພະຍາຍາມດຳເນີນແນວທາງສັນຕິພາບເປັນກາງແລະຄວາມຖືກຕ້ອງ  
ປອງດອງຊາດຢ່າງຫມັ້ນຄົງ, ແຕ່ຍອນການຮຸກຮານຂອງຈັກກະພັດອາ

ເມລິກາ; ຊາວກວ່າປາກຜາມນາ, ສະພາບການດ້ານການເມືອງຢູ່ລາວ  
ຖືກເສດຖະ ໄພຢ່າງຫນັກຫນ່ວງ; ພວກມັນ ໄດ້ໃຊ້ທຸກເລກັນເພື່ອ ທຳ  
ຮ້າຍແນວທາງສັນຕິພາບແລະຄວາມຖືກຕ້ອງປອງດອງຊາດ. ເສກສັນ  
ປັນແຕ່ງເລື່ອງລາວທ່ອນວ່າ "ປະນາມໂທດຄອມມູນິດ". "ດັບ ສູນ  
ຄອມມູນິດ", ອອກແຮງປາບປາມ, ຈັບກຸມຄຸມຂັງ, ຂ້າຟັນລັນແທງບັນ  
ດາຄົນຕໍ່ຕ້ານເກົ່າຢ່າງປ່າເຖືອນ, ຈັດຕັ້ງລະບອບຂຸນເສີກຂຸນຢູ່ ລາວ  
ສະພາບການບ້ານເມືອງທີ່ສືບສິນເຫລົ່ານັ້ນ ໄດ້ສ່ອງແສງເຂົ້າໃນ ບັນ  
ດາບົດເລື່ອງຄື: "ແມ່ເຖົ້າມື; ນາງຈິ, ໃບບັດເລກທີ 15 ເງິນບ ຮອຍ  
ຫນັ້ນ ແລະອື່ນໆ..." ໃນສະໜາມຮົບໃຫມ່ (ຕໍ່ສູ້ດ້ານການເມືອງ) ນ  
ພວກເຮົາບໍ່ ໄດ້ຍິນສຽງປິນໃຫຍ່ກ້ອງດັງສະເທືອນ, ບໍ່ເຫັນຂຸນ ເຄອງ  
ເລິກ ແລະກຳປັງອັນສູງ, ບໍ່ ໄດ້ມີບົດຄ້າຍແລະ ບໍ່ແນມເຫັນເຮືອ ປິນ  
ອາຍຟັນອາເມລິກາ; ຍິງທຳຮ້າຍຫລືວ່າພວກເຮົາກໍ່ບໍ່ເຫັນບັນສູ້ ຮົບ  
ອັນດູເດອດຂອງບັນດານັກຮົບປະເທດລາວ, ແຕ່ການສູ້ຮົບໃຫມ່ນ ບໍ່  
ແມ່ນວ່າຈະດູເດອດ, ພິລະອາດຫານ ແລະ ມັນຍັງຈະຕ້ອງໃຊ້ຄວາມ  
ສະຫລາດຫລັກແຫລມຕົນອີກ. ໃນການເລືອກຕັ້ງຜູ້ແທນລາສະ ດອນ  
ເພິ່ນເຕີມ, ຢູ່ບ້ານຫນຶ່ງ (ພາກໃຕ້ລາວ), ໃນເວລາການຂັດແຍ້ງຮ້າຍ  
ແຮງລະຫວ່າງສອງສະໜາມຮົບ; ເຮົາກັບສັດຕູເກດຂຸນ; ພວກສັດ ຕູ  
ກຳລັງ ນາບຂູ່ປະຊາຊົນ ຢ່າງຮ້າຍແຮງ, ບັງຄັບໃຫ້ປະຊາຊົນ ຈະ  
ຕ້ອງປ່ອນບັດໃຫ້ຜູ້ແທນຂອງພວກມັນ. ເອອຍຄຳທອງ (ເລື່ອງໃບ ບົດ  
ເລກທີ 15), ໄດ້ນຳພາບັນດາສະຫາຍຂອງຕົນ "ພວກເຮົາຈະຕ້ອງຊະ  
ນະ, ການປະຕິວັດແມ່ນຂອງພວກເຮົາຈຶ່ງກຳຫານພວກສະຫາຍ ເອຍ  
ກຳຫານກວ່ານອກ, ຈະຕ້ອງດູດດຶງເອົາປະຊາຊົນໄປນຳພວກ ເຮົາ

ຕ້ອງເປັນຕົວຢ່າງ... " ເອອຍທອງດຳ ແລ້ວກໍປະຕິບັດໂລດ: "

ເອອຍທອງດຳ ແຍກຫມູ່ມະຫາຊົນອອກ, ເອອຍຍ່າງມາຫາໂຕະ ປ່ອນ  
ບັດ, ຈັບເອົາບັດໃບຫນຶ່ງ, ຈັກເອົາເລກທີ 15 ແລ້ວ, ສ່ວນຍັງ ເຫລືອ  
ເອອຍຖມລົງໃສ່ກະຕຳຂ ເຫຍອ, ພວກສັດຕູຫວາດຫວັນ, ສິ້ນສະ ເທືອນ  
ພວກມັນຈັກປິ່ນມາຈຳໃສ່ຫນ້າເອິກຂອງເອອຍທອງດຳ ແລ້ວຖາມວ່າ:

- ນຶ່ງປ່ອນບັດໃຫ້ໃຜ?

- ໃຫ້ທ່ານສີຊະນະ ເລກທີ 15 (ຜູ້ແທນຂອງຝ່າຍແນວລາວ ຮັກ  
ຊາດ), ເອອຍທອງດຳ ຕອບຄຳພວກມັນແລ້ວຄ່ອຍຍ່າງຢ່າງສະຫງ່າ  
ຜ່າເຜີຍມາຫາຫບປ່ອນບັດ ທີ່ຕິດຮູບຂອງທ່ານສີຊະນະ ແລະປ່ອນໃບ  
ບັດເລກທີ 15 ລົງໃສ່ຫບຫນ່ວຍນັ້ນ... (ຄັດຈາກເລື່ອງ: ໃບ ບັດ  
ເລກທີ 15; ຫນ້າ 60) . ການປ່ອນບັດຫນ້າໃດ ໄດ້ກາຍເປັນການສະ  
ແດງກຳລັງອັນມະຫາສານຂອງມະຫາຊົນ ແລະ ຜົນສຸດທ້າຍໄດ້ເຮັດ  
ໃຫ້ພວກສັດຕູຈຳຕ້ອງຍອມກຳລັງແຮງຂອງມະຫາຊົນນັ້ນໄດ້ລະ ເບີດ  
ຂຶ້ນຢູ່ຫລາຍແຫ່ງ, ໃນນັ້ນມີເລື່ອງ: ເງິນບຣອຍຫມັ້ນ "ຫລ ເລື່ອງ ແມ່  
ເຖົາມີ" . ແມ່ເຖົາມີ ເຂົ້າຮ່ວມການປະຕິວັດແຕ່ສະ ໄຫມຕໍ່ຕ້ານແມ່ ໄດ້  
ອອກ ໄປສູ່ຮົບກັບພວກລູກຫລານ, (ຫມາຍເຖິງບັນດານັກຮົບປະ ເທດ  
ລາວ) ເມື່ອສິ້ນຕໍ່ພາບ ໄດ້ກັບຕົວຄຸນມາ, ແມ່ກັບຄຸນເມື່ອຫາບ້ານຊ່ອງ  
ຢູ່ນຳພັນອງຊາວບ້ານ . ໃນເມື່ອການປະຕິວັດຫນ້າທິດ, ຊຳເໜືອ ໄດ້ຮັບ  
ການປົດປ່ອຍ, ພວກເຮົາພັດເຫັນແມ່ເຖົາມີສັກ ໄມ້ຄອນເທົ່າ ໄປ ຊອກ  
ຫາບັນດາລູກຫລານຂອງຕົນ, ເພື່ອ ໄປຕີສັດຕູ.

ການຕີສູ່ຕ້ານຈັກກະພັດອາເມລິກາຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົານັບ ມີ  
ນັບກ້າວເຂົ້າສູ່ຂັ້ນດູເດອດ. ພວກຈັກກະພັດອາເມລິກາອ້າງວ່າ ພວກ

ມັນຮຽນມີດ້ານວັດຖຸສິ່ງຂອງ, ແຕ່ພວກມັນບໍ່ສາມາດທັບມ້າງ ໄດ້ເຈດຈຳ  
ນຶງແລະນ້ຳໃຈເດັດດ່ຽວຕໍ່ສູ້, ກູ້ຊາດ, ຕ້ານການຮຸກຮານຂອງຈັກ ກະ  
ພັດອາເນລິກາຂອງບັນດາກຳລັງຮັກຊາດ ແລະ ປະຊາຊົນລາວ ໄດ້  
ຜ່ານຊາວກ່ວາປີແຫ່ງການຕໍ່ສູ້ ປະຕິວັດ; ໄດ້ຝຶກຝົນຫລໍ່ຫລອມໃນແປວ  
ໄຟສົງຄາມກູ້ຊາດ, ກອງທັບແລະປະຊາຊົນລາວທັງຊາດນັບມື້ນັບເຕີບ  
ໃຫຍ່ແລະເຂັ້ມແຂງ- ໃນປະຈຸບັນ ຢູ່ທຸກແຫ່ງຫົນຂອງປະເທດ ຊາດ  
ພວກເຮົາສາມາດພົບພັນກຣີບທດເດີນຄົງ: ສະຫາຍສີທອງ, ທ້າວຕູ້ງ  
ພວກແມ່ຄ: ແມ່ເຖົ້າມ, ແມ່ເຖົ້າຊອງ; ພວກເອອຍຄ: ເອອຍທອງ ຄຳ  
ນາງຈີ ແລະ ອື່ນໆ... ບັນດາກົມກອງທດເດີນ, ເກັ່ງກ້າຄ: ກອງພັນ  
ທ່ອງພິລະອາດຫານ ຫລືບັນດານັກຮົບທ່ອງຮຸ້ນ ຢູ່ເທິງພູກູດ ຈອມ  
ເຫລັກ, ແຕ່ລະມ ຈຳຕອງ ຫົນກັບລະເບີດ ແລະ ລູກປືນຂອງຈັກກະ  
ພັດອາເນລິກາຫລາຍຮອບພັນໂຕນ; ຈົນກະທັ້ງບັນດາເພື່ອນມິດ ໃນ  
ໂລກ ໄດ້ໃສ່ຊື່ວ່າ "ພູກາມຫລົງຂອງລາວ" ບັນດານັກຮົບເຫລົ່າ ນັ້ນ  
ໄດ້ໃຊ້ອາວຸດ ທ່ຫລາສະ ໄຫມ, ແຕ່ເຂົາສາມາດຍິງເຮືອບິນອາຍ ພິນ  
ທ່ານສະ ໄຫມທ່ານໜຶ່ງໃນໂລກຂອງຈັກກະພັດອາເນລິກາຕົກແລະໃນໜຶ່ງ  
ນ, ເຂົາຍັງ ໄດ້ສ້າງກິດຈະການອັນເລີດລ້ຳໃນການສູ້ຮົບຢູ່ທັງ ໄຫ ຫົນ  
ຊຽງຂວາງ. ປັດກວາດທະຫານສັດຕູ ຫລາຍຫມື່ນຄົນ ອອກຈາກ ຂຶງ  
ເຂດນ, ທັບມ້າງ ອັນທ່ເອນວ່າ: "ບັນຮົບກູ້ຊາດ" ຂອງຈັກກະພັດ ອາ  
ເນລິກາ ແລະ ວ່າງປາວ.

ຜ່ານຊາວກ່ວາປີຕໍ່ສູ້ປະຕິວັດ; ຈຸດຫນັກແມ່ນ ໄຊຊະນະຢ່າງສະຫງ່າ  
ຜ່າເຜີຍໃນສິບຫົກ, ສິບເຈັດປີຕ້ານຈັກກະພັດອາເນລິກາ; ມັນໄດ້ ສັນ  
ລະສູດໃຫ້ເຫັນວ່າ; ປະຊາຊົນລາວມີຄວາມສາມາດຢ່າງພຽງພໍ ເພື່ອ

ຕິໃຫ້ສິ່ງຄາມອະທຳຂອງຈັກກະພັດອາເມລິກາຖືກປະລາໄຊໃນທຸກ ງ  
ຄັ້ງ. "ໃນສະພາບປະຈຸບັນຂອງໂລກ, ຊົນຊາດໜຶ່ງເຖິງວ່າຈະ ອ່ອນ  
ນ້ອຍ; ແຕ່ຖ້າວ່າ ໄດ້ລຸກຂນຕໍ່ສູ້ ແລະ ໄດ້ມາການນຳແນວທາງ ການ  
ເນື່ອງອັນຖືກຕ້ອງ. ສາມັກຄີ, ເດັດດ່ຽວຕໍ່ສູ້ເພື່ອເອກະລາດ ແລະ ສິນ  
ຕິພາບຂອງຊາດ; ພັດນຶກຈຳລັງ ອັນໃຫຍ່ຫລວງຂອງປະຊາຊົນຜູ້ ຮັກ  
ຫອມສິນຕິພາບ (ຈຸດໜັກແມ່ນຄ້າຍສິ່ງຄົມນິຍົມ) ສະໜັບສະໜູນຊາດ  
ນັ້ນແມ່ນມີຄວາມສາມາດຢ່າງພຽງພໍ ເພື່ອຕິເອົາຊະນະ ທຸກຮູບການ  
ແຊກແຊງ ແລະ ຮຸກຮານຂອງຈັກກະພັດ. ຄວາມສັດຈະທຳ ທີ່ ຍັງ  
ໃຫຍ່ໃນສະໄຫມປະຈຸບັນນີ້, ມັນບໍ່ພຽງແຕ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ສອດ ຄ່ອງ  
ກັບບັນດາປະເທດຢູ່ທະວີບອາຊີ, ອາຟະລິກາແລະອາເມລິກາລາ ຕິນ  
ທິກາຈຳລັງລຸກຂນຕໍ່ສູ້ເທົ່ານັ້ນ; ມັນຍັງຖືກຕ້ອງ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບ ການ  
ປະຕິວັດລາວເຮົາ.

ອາດເວົ້າ ໄດ້ວ່າຕົວຈິງອັນອຸດົມສົມບູນຂອງການຕໍ່ສູ້ຕາມຈັກກະພັດ  
ອາເມລິກາຈິດໃຈເດັດດ່ຽວເອົາຊະນະສັດຕູຂອງຕອງທັບແລະປະຊາ  
ຊົນລາວເຮົາໄດ້ສ່ອງແສງເຂົ້າໃນວັນນະຄະດີປະຕິວັດລາວເຮົາ ໄດ້  
ຄົບຖ້ວນພໍສົມຄວນເຮັດໃຫ້ວັນນະຄະດີປະຕິວັດມີລັກສະນະຂອງ ສະ  
ໄຫມປະຈຸບັນແຕ່ເຖິງວ່າຫົວເລື່ອງຂອງບັນດາບົດເລື່ອງທີ່ເວົ້າ ເຖິງ  
ການຕໍ່ສູ້ຈະຫລາຍປານໃດກໍ່ຕາມໃນເວທີວັນນະຄະດີປະຕິວັດ ພວກ  
ເຮົາເຫັນວ່າມັນຍັງຂາດບົດເລື່ອງບົດນິພົນຫຍັງໃຫຍ່ບົດນິພົນຍິ່ງໃຫຍ່  
ນັບຫມາຍຄວາມວ່າຈະ ເວົ້າເຖິງບົດນິພົນຫຍັງຫລາຍຮ້ອຍ ຫນ້າ  
ບົດນິພົນໃຫຍ່ຫລວກເຮົາເວົ້ານັ້ນແມ່ນຈະຕ້ອງມີເນື້ອໃນອັນເລິກເຊິ່ງ  
ສິ່ງເຂບ ໄດ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ແລະ ມີລັກສະນະສິລະປະການແຕ່ງສູງ

## ຫົວເລື່ອງທີ່ເວົ້າເຖິງບັນດາຊົນຊາດ

ໃນເລກກິນແຊກແຊງແລະຮຸກຮານປະເທດລາວເຮົາ. ເພື່ອຫວັງຢຶດເອົາປະເທດຊາດອັນແສນຮັກ ຂອງພວກເຮົາໃຫ້ກາຍເປັນຫົວເມອງຂຶ້ນແບບໃໝ່, ຈັກກະພັດອາເມລິກາ, ດ້ານໜຶ່ງພວກມັນໄດ້ອອກແຮງອຸກຍູ້ສົງຄາມຮຸກຮານເຂົ້າລາວ; ໃຊ້ຄົນລາວຂ້າຄົນລາວ, ອີກດ້ານໜຶ່ງ, ພວກມັນສວຍໂອກາດອົງໃສ່ລັກສະນະສັບສົນຂອງບັນດາຊົນຊາດຢູ່ລາວເພື່ອປະຕິບັດກິນອຸບາຍອັນເກົ່າແກ່"ແບ່ງແຍກເພື່ອປົກຄອງ". ພວກຈັກກະພັດຂຶ້ນຂຽວແບ່ງແຍກບັນດາຊົນຊາດຢູ່ປະເທດລາວເຮົາ; ກໍຄວາມອາຄາດບາດຫມາງພາຍໃນບັນດາຊົນຊາດ. ພິເສດແມ່ນໃນໄລຍະນັ້ນຢູ່ພາກເໜືອລາວພວກມັນໄດ້ໃຊ້ອັນທີ່ເອີ້ນວ່າ: "ຄົນແມ່ວປົກຄອງແມ່ວ" ແລະ "ເຈົ້າຊົດແມ່ວ" ແລະຢູ່ພາກໃຕ້ພວກມັນໄດ້ປັນຂຶ້ນອັນທີ່ເອີ້ນວ່າ "ເຈົ້າຊົດຊົນຊາດຂ້າ"; ດ້ວຍເລກິນດັ່ງກ່າວພວກມັນໄດ້ປັນບ່ວນ, ສ້າງແນວຄິດຊົນຊາດຄັບແຄບ ແລະໃຊ້ພວກຕົນມີຊື່ນຈຳເພອຈັດຕັ້ງ "ກຳລັງພິເສດ" ຄພວກກອງປາບກອງປຸ້ນ, ມັກກີຈຳພວກ "ກຳລັງພິເສດ" ນັ້ນແມ່ນຢູ່ໃຕ້ການບັນຊາໂດຍກົງຂອງຈັກກະພັດອາເມລິກາ ໄດ້ໃຊ້ກຳລັງພິເສດນີ້ເພື່ອດຳເນີນ "ສົງຄາມພິເສດ" ຂອງພວກມັນ, ຄຽງຄູ່ກັນພວກມັນຍັງໄດ້ຈັດຕັ້ງ "ບ້ານສາມັກຄີ" "ເຂດລືບໄພ". "ບ້ານຍຸດທະສາດ", ເຊິ່ງເປັນຄຸກຄຸມຂັງ

ປອມແປງ ຂອງພວກມັນ, ນອກນັ້ນ, ພວກມັນຍັງສວຍໃຊ້ອິດທິພົນຂອງ  
ພວກເຈົ້າກິກເຈົ້າເຫລົ່າ, ເຈົ້າໂຄດ, ເພື່ອຂົ່ມຂູ່ຊຸດຮົດປະຊາຊົນ ບັນ  
ດາຊົນຊາດ, ຄຽງຄູ່ກັນນັ້ນ, ພວກຈັກກະພັດອາເມລິກາຍັງໄດ້ໃຊ້ ເລ  
ລ່ຽມທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ຊາກງດວຍວັດຖຸເງິນຄຳ, ສິ່ງ ຂອງ  
ເບື້ອສະຫມອງດວຍແບບແຜນດຳລົງຊົດອັນເປື້ອຍເນົາ, ແບບ ໂລກ  
ເສລີ". ຫມູນໃຊ້ສາດສະຫນາພິສາງມານຮາຍຫລຽນຄອງປະເພ ນີ  
ຂອງບັນດາຊົນຊາດຕົນອກຕໍ່ກັບເລກັນອັນເລິກແລບ, ສີ່ກິງຂອງ ພວກ  
ຈັກກະພັດອາເມລິກາ, ໃນເບື້ອງຕົ້ນປະຊາຊົນບັນດາຊົນຊາດຈຳນວນ  
ຫນຶ່ງ ໄດ້ຫລົງເຊື່ອແລະຖືກເລກັນຂອງພວກມັນ; ຈຸດຫນັກແນ່ນພີ ນັ້ນອງ  
ຊົນຊາດລາວສູງໃນເລື່ອງ "ຟິນປ່າ", ນັກຂຽນໄດ້ເລົ່າສູ່ພວກເຮົາຟັງ  
ເລື່ອງໃນຄອບຄົວຫນຶ່ງຂອງພັນອງລາວສູງທີ່ເປັນຫນ້າສົງສານ, ເຈົ້າ  
ເຮອນຂອງຄອບຄົວນັ້ນ ໄດ້ຖືກຫລົງ ໄປເປັນກອງປຸ້ນ, ຮັບຈ້າງໃຫ້ພວກ  
ອາເມລິກາ ແລະ ພວກປະຕິການຂາຍຊາດ. ຖ້າເວົ້າໃຫ້ມັນຖືກ ແທ  
ເລື່ອງນັ້ນແນ່ນລະຄອນໂສກເລື່ອງຫນຶ່ງ ຂອງບຸກຄົນຫຼືຖືກຫລົງທາງ  
ໄປນຳພວກຈັກກະພັດອາເມລິກາ ແລະ ກຳປັ່ນກັບຄືນມາຂ້າຟິນ ລັນ  
ແຫງຍາດຕິພັນອງຂອງຕົນ, ເລື່ອງເກດຂນໃນເດິກດນຄົນຫນຶ່ງ, ລາວ  
ວິກຳລັງນອນນຳເມຍຢູ່ເຮອນ; ຫັນໃດລາວວິເລຍ ໄດ້ຍິນສຽງປັນຂອງ  
ກອງທັບປົດປ່ອຍກຳລັງບຸກໂຈມຕີຄາຍຂອງພວກກອງປຸ້ນ. ລາວວິ ຄິດ  
ວ່າຈະແລ່ນກັບຄືນເມື່ອເອົາປັນຢູ່ຄາຍແຕ່ບໍ່ຫັນ, ເພາະຄາຍຂອງພວກ  
ມັນຖືກກອງທັບປົດປ່ອຍຢຶດແລ້ວ, ໄຟກຳລັງລຸກ ໄຫມ່ແຈ້ງຫມິດຂອບຟ້າ  
ເມື່ອ ເຫັນຄຳແນວນັ້ນ, ລາວວິເລຍແກ່ເມຍແລ່ນຫັນ, ແຕ່ເມື່ອແລ່ນ ຫັນ  
ໄປໄດ້ເຄິງທາງເມຍຂອງລາວວິເລຍເຈັບຫ້ອງເກດລຸກ, ບໍ່ສາ ມາດ

ຍ່າງ ໄປ ໄດ້ອກ, ລາວວິຄິດ: ຖ້າປະໃຫ້ເມຍກັບຄືນເມຍບ້ານ, ພັດຢ້ານ  
ເມຍຈະຕິກຢູ່ໃນກຳມຂອງກອງທັບບິດປ່ອຍເວົ້າ ເຖິງກອງທັບບິດປ່ອຍ  
ຮູບພາບຂອງບຸກຄົນທີ່ "ຮ້າຍກາດໂຫດຫຼຽນ" ຄືດັງຄວາມໂຄສະນາ  
ຂອງພວກຈັກກະພັດອາເມລິກາ, ວ່າງປາວພັດປະກົດອອກຢູ່ຕໍ່ ຫນ້າ  
ຂອງລາວວິ, ລາວວິຢ້ານກອງທັບບິດປ່ອຍຈະທຸບຕີທໍລະນານເມຍຍ້ອນ  
ຮັກແລະທະຫນອນເມຍ, ເປັນຫວ່າງໃຍຕໍ່ເມຍຕົນຕໍ່ແມ່ນຖືກຄວາມ ໂຄ  
ສະນາຂອງພວກຈັກກະພັດອາເມລິກາ ແລະ ວ່າງປາວ; ລາວວິ ຕັດ  
ສິນໃຈຊອກໃບງວນເບືອເມຍຕາຍ. ຈິງແມ່ນເປັນຫນ້າເມດຕາ ສິ່ງ  
ສານແລະ ເຈັບແສບທີ່ສຸດຕໍ່ກັບການຫລົງເຊືອ, ບໍ່ຮູ້ຈຳແນກຂາວຫລືດຳ  
ຂອງພວກຄົນຫລົງທາງ. ພາຍຫລັງເບືອເມຍຕາຍແລ້ວ. ລາວວິຍ່າງ  
ໄປໃນຄວາມມືດມົວ ແລະ ງຽບສະຫງັດຄືກັນກັບຊີວິດຂອງລາວວິກຳ  
ລັງຫລິ້ນຈິນລິງໃນຄວາມມືດມົວ.

ລາວວິ ໄປຊອກຫາພວກຢູ່ນ ແລະ ດຳລິງຊີວິດນຳພວກຢູ່ນຢ່າງ ບໍ່  
ມີອຸດົມຄະຕິ, ບໍ່ມີຄວາມຫມາຍ, ບໍ່ມີຈຸດປະສົງ ຫຍິ່ງຫມິດ, ວັນເວ ລາ  
ໄດ້ຜ່ານພັນ ໄປ, ແຕ່ເຫດການທີ່ເມຍຖືກເບືອຕາຍຍັງປົ່ນປ່ວນ ແລະ  
ເຮັດໃຫ້ຈິດໃຈລາວວິເຈັບປວດແລະຖືກທໍລະນານແຮງ, ຕໍ່ນາລາວ ວິ  
ຈິງຄ່ອຍເຫັນແຈ້ງວ່າ, ແມ່ນກຳມຂອງຕົນເອງ ທີ່ໄດ້ຂ້າຟັນລັນ ແຫງ  
ຍາດຕິພັນອງປະຊາຊົນ, ຊົນຊາດລາວສູງ; ແມ່ນກຳມຂອງຕົນນັ້ນເອງ  
ທີ່ໄດ້ຂ້າເມຍແລະລູກນ້ອຍຕາຍ. ລາວວິເຈັບແສບແລະຄຽດແຄ້ນຕໍ່ ຊີ  
ວິດການເປັນຢູ່ທີ່ຕົນກຳລັງດຳລິງ; ແຕ່ລາວວິບໍ່ຫານອອກນາຢູ່ນຳ ພີ  
ນ້ອງຊາວບ້ານ. ລາວວິຫມິດຫວັງບໍ່ຮູ້ເສັ້ນທາງຈະ ເດີນຕໍ່ໄປອກ, ມີແຕ່  
ຫລັບຕາ ໄປນຳພວກຢູ່ນ, ຈັບປັນສິບຕໍ່ຂ້າຟັນລັນແຫງພໍ່ແມ່ປະຊາຊົນ, ມ

ໜຶ່ງລາວວິໄດ້ຍິນພວກໝູ່ກອງປຸ້ນນຳກັນວ່າໃຫ້ຮູ້ວ່າ: ເຮອນ ຊານ  
ບ້ານຊ່ອງຂອງລາວວິບຖຸກຈູດເຜົາ, ເມຍຂອງລາວວິບຖຸກຕາຍ ແລະ  
ເກີດລູກຊາຍຄົນໜຶ່ງອກ, ຂ່າວອັນນີ້ໄດ້ເຮັດໃຫ້ລາວວິຕຸນສະດຽງ ໃຈ  
ລາວວິຕຸກສະເງ, ລາວວິຊຸນໃຈຈືນວ່າປາກບໍ່ອອກແລະຢືນຕາກຟືນ ຄື  
ກັນກັບຄືນເສຍຂວັນ. ໃນຄຳຄືນນັ້ນ, ລາວວິໄດ້ພາຍປືນລອດພູລອດປ່າ  
ກັບຄືນມາຢາມເມຍແລະລູກ. ແຕ່ລາວວິບໍ່ຫາມເຂົ້າເຮອນລາວວິ ນຶ່ງ  
ຮຳຟືນຢູ່ນອກສ່ວນຄ່ອຍຈອບເບິ່ງ ແລະ ຟັງສຽງເຫນັງຕົງຂອງເມຍ  
ແລະລູກ, ຈືນເຖິງຂ້ອນແຈ້ງ, ລາວວິກໍ່ຍັງບໍ່ຫາມເຂົ້າເຮອນ, ສຸດທ້າຍ  
ຍອນສຽງຮອງຂອງລູກນ້ອຍສິ່ງອອກມາແຕ່ໃນເຮອນຄືດັ່ງນັກຳລັງອັນ  
ແຮງກ້າມາດູດດຶງເອົາລາວວິ, ລາວວິບໍ່ສາມາດອິດກັນ ໄວ້ ໄດ້ອກລາວ  
ວິເຮະປະຕູແລ່ນເຂົ້າໃນເຮອນກອດເອົາເມຍແລະລູກນ້ອຍ, ຫລັງ  
ຈາກທີ່ໄດ້ຍິນເມຍເລົ່າສະພາບການໃນໄລຍະຜ່ານມາໃຫ້ຟັງ, ລາວ  
ວິໄດ້ເຫັນແຈ້ງຕໍ່ເສັ້ນທາງທຸກພາດຂອງຕົນ ແລະເຂົ້າໃຈໄດ້ດີກັບ  
ທາດແຫ່ອັນດຶງາມຂອງກອງທັບປົດປ່ອຍ. ສຸດທ້າຍລາວວິໄດ້ຕັດສິນໃຈ  
ປະປ່ອຍເສັ້ນທາງເກົ່າ; ກັບຄືນມາຫາຄອບຄົວ, ຄືນມາຢູ່ນຳພໍ່ແມ່ ປະ  
ຊາຊົນໃນ ບ້ານ. ໃນເມື່ອແຕ່ງເລື່ອງນີ້, ນັກຂຽນໄດ້ພະຍາຍາມ ພັນ  
ລະນາເຂົ້າເລິກທາງດ້ານຈິດໃຈຂອງຕົວລະຄອນ, ການຫັນປ່ຽນຂອງ  
ດ້ານຈິດໃຈແລະ ໄປເຖິງການກະທຳຂອງລາວວິແມ່ນຖຸກຕ້ອງຕາມກົດ  
ເກນເຄືອນ ໄຫວຕັກຄະສາດພາຍໃນຕົວລະຄອນ, ລັກສະນະຊົນ ຊາດ  
ຢູ່ໃນລາວວິແມ່ນແຈ້ງພໍຄວນ, ນັ້ນຄືລັກສະນະຂອງຊົນຊາດລາວສູງຊົງ  
ເປັນຊົນຊາດໜຶ່ງທຸກຄວາມສັດຊື່ບໍລິສຸດ, ເດັດດ່ຽວ, ບໍ່ຄິດລ້ຽວ ແລະ  
ມີສະຕິຕໍ່ຄວາມຮັກ ແລະ ຄວາມຊື່ງ ຢ່າງຈະແຈ້ງ, ຖ້າໄດ້ຮັກກໍ່ ຮັກ

ຢ່າງໃຈ ແລະ ຖ້າຄຣຣາຊັງກໍຊັງຈົນເບິ່ງບໍ່ໄດ້. ຍ້ອນລັກສະ ນະ  
ທາດແທ້ຂອງຊົນຊາດ; ດັ່ງນັ້ນ, ເມື່ອຖືກຫລົງເຊືອຄວາມໂຄສະ ນາ  
ຂອງຈັກກະພັດອາເມລິກາ-ວ່າງປາວ, ລາວວິ ເດັດດ່ຽວ ໄປນຳ ສັດ  
ຕູແລະເຮັດທຸກສິ່ງ ທຸກຢ່າງ ຈົນກະທັ້ງເຖິງຂ້າລູກຂ້າເມຍ ເພື່ອ  
ຄວາມເປັນທຳ" ແບບອາເມລິກາ. ແຕ່ກັງກັນຂ້າມ, ໃນເມື່ອພວກເຂົາ  
ຕົນຕົວ ເຫັນແຈ້ງຕໍ່ຄວາມຜິດຂອງຕົນ ແລະ ຊອກເຫັນເສັ້ນທາງທຸກ  
ຕ້ອງ, ເຂົາ ໄດ້ຕັດສິນໃຈເດັດດ່ຽວ ໄປນຳການປະຕິວັດຈົນສຸດກົກ ສຸດ  
ປາຍ.

ບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ພັນອງລາວສູງເທົ່ານັ້ນທຸກຫລົງເຊືອຕໍ່ລັກສະນະຂອງ  
ຈັກກະພັດອາເມລິກາ, ຕໍ່ກັບພັນອງ ຊົນຊາດລາວເທິງກໍ່ເຊັ່ນດຽວ ;  
ພວກມັນສວຍໃຊ້ ຄວາມບໍ່ຖືກຕ້ອງປອງດອງກັນ ໃນບັນດາຊົນ ເຜົ່າ  
ຊົນຊາດ ລາວເທິງ, ເພື່ອແບ່ງແຍກ. ກໍ່ຄວາມອາຄາດບາດຫມາງຊົງ  
ກັນແລະກັນ, ສຸດທ້າຍຈົນ ໄປເຖິງຍ້ອນຂ້າຟັນລັນແທງກັນ. ແຕ່ທຸກ ເລີ  
ກິນອັນໂຫດຫຼຽມຫວັງແບ່ງແຍກບັນດາຊົນຊາດ, ຊົນເຜົ່າຢູ່ລາວ ຂອງ  
ຈັກກະພັດອາເມລິກາລ້ວນແລ້ວແຕ່ຖືກປາລາ ໄຊລົງຢ່າງອັບອາຍຂາຍ  
ຫມ້າ. ບັນດາຊົນຊາດ. ຊົນເຜົ່າລາວເວົ້າລວນ; ສະເພາະແມ່ນ ຊົນ  
ຊາດຈາວສູງ, ລາວເທິງ, ແຕ່ໃດມາເຄີຍມມູນເຊືອຕໍ່ສູ້ອັນພິລະ ອາດ  
ຫານ. ເປັນຕົ້ນຄື: ຂະບວນການຕໍ່ສູ້ຂອງພໍ່ກະດວດ, ອົງແກ້ວ, ອົງ ກິນ  
ນະດຳ, ເຈົ້າຟ້າປັດ ໄຊແລະອື່ນໆ... ນັບແຕ່ປີ 1945ມາເຖິງປະ ງ  
ບັນ, ຊົນຊາດລາວສູງ, ລາວເທິງແລະບັນດາຊົນເຜົ່າຕ່າງໆຍັງ ໄດ້ປະ  
ກອບສ່ວນອັນໃຫຍ່ຫລວງເຂົ້າໃນພາລະກິດກູ້ຊາດແລະ ໄດ້ເກີດມີ ບັນ  
ດານັກວິລະຊົນແຫ່ງຊາດຄື: ທ່ານຕູ້, ຜູ້ບັງຄັບບັນຊາທະຫານທີ່ ເກິ່ງ

ກາ. ເຄີຍໄດ້ບັນຊາກອງພັນທສອງຂອງປະເທດລາວຫັບມ້າງວົງ ປິດ  
ລ້ອມຂອງສັດຕູຢູ່ທັງໄຫຫິນຫລິນ້ກຣົບແຂ່ງຂັນທາວເນົາແລະບັນດານັກ  
ວິລະຊົນ, ນັກຣົບແຂ່ງຂັນບັນດາຊາວຫນຸ່ມຊົນຊາດ, ຊົນເຜົ່າຫາກໍ ລັງ  
ເດີນຕາມສຽງເພງຂອງກອງທັບປົດປ່ອຍປະຊາຊົນລາວອອກໄປສູ່ສະ  
ຫນາມຣົບແນວຫນ້າ. ພິເສດແມ່ນກອງທັບ 705 ແລະກອງພັນ "ປັດໄຈ"  
ຫລຸ. ເຄີຍໄດ້ສ້າງພົນງານອັນສະຫງ່າຜ່າເຜີຍໃນການສູ້ຣົບ ແລະ  
ໄດ້ເຄີຍເຮັດໃຫ້ສັດຕູພຽງແຕ່ໄດ້ຍິນຊຸກເສຍຂວັນແລ້ວ.

ການປະຕິວັດ ໄດ້ກູ້ເອົາຊີວິດອັນຫຼາກຈົນຂອງບັນດາຊົນຊາດແລະ ໄດ້  
ນຳເອົາຄວາມສຸກສຳລານມາສູ່ເຂົາເຈົ້າໃນເລື່ອງ "ຄວນບອກ ໃຫ້  
ນາງຮູ້" ຫລືເລື່ອງ "ດອກໄມ້ປ່າ" ນັກຂຽນທັງສອງ ໄດ້ເວົ້າເຖິງບຸນຄຸນ  
ຂອງການປະຕິວັດທີ່ເດັກຍິງລາວສູງສອງຄົນ. ເຂົາເປັນເດັກ ກຳ  
ພ້າ, ຊີວິດຂອງເຂົາບໍ່ຕ່າງຫຍັງກັບແປວ ໄຟນ້ອຍຫຼາກລົມພັດໃກ້ ຈະ  
ນອດ. ແຕ່ການປະຕິວັດ ໄດ້ມາເຖິງ, ການປະຕິວັດ ໄດ້ກູ້ເອົາຊີວິດຂອງ  
ເຈົ້າແລະສູດຫາຍເດັກຍິງທັງສອງ ໄດ້ກາຍເປັນພະນັກງານທດ ຂອງ  
ຊາດໃນເລື່ອງ "ບິນເສັ້ນທາງປົດປ່ອຍ" ຜ່ານການເລົ່າເລື່ອງຂອງສະ  
ຫາຍທອງພັນນັກຂຽນຢາກເວົ້າເຖິງບຸນຄຸນຂອງການປະຕິວັດທີ່ຊົນ  
ຊາດລາວເທິງ. ການປະຕິວັດ ໄດ້ເປີດຊ່ອງທາງອັນແຈ້ງສະຫວ່າງໃຫ້  
ແກ່ຊົນຊາດລາວເທິງເວົ້າສະເພາະ ແລະ ໃຫ້ແກ່ບັນດາຊົນຊາດ ຢູ່  
ລາວເວົ້າລວມກ້າວຂຶ້ນສູ່ເສັ້ນທາງສິວິ ໄລແລະກ້າວຫນ້າ. ໃນປະຈຸບັນ  
ບໍ່ວ່າຊົນຊາດໃດທີ່ຢູ່ເຂດປົດປ່ອຍຂອງແນວລາວຣັກຊາດລ້ວນແລ້ວ ມີ  
ສິດສເລີພາບປະຊາທິປະ ໄຕເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ກຳລັງໄດ້ດຳເນີນຊີ  
ວິດແບບໃໝ່ໃນສັງຄົມໃໝ່. ໃນເລື່ອງ "ຊີວິດໃໝ່" ສະຫາຍຄຳຜາຍ

ພິລາວິງ ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ພວກເຮົາ ເຫັນການປ່ຽນແປງໃໝ່ຂອງ ຊົນ  
ຊາດລາວສູງ. ໃນເລື່ອງນັກຂຽນຍັງ ໄດ້ເວົ້າເຖິງຄວາມສາມັກຄີຊ່ວຍ  
ເຫລືອຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນລະຫວ່າງຊົນຊາດລາວລຸ່ມກັບຊົນຊາດ ລາວ  
ສູງອີກ. ບັນດາຊົນຊາດ ທີ່ຢູ່ເຂດປົດປ່ອຍຂອງແນວລາວຮັກຊາດ ໄດ້  
ຊ່ວຍເຫລືອຊຶ່ງກັນແລະກັນ. ສາມັກຄີຄຽງບ່າຄຽງ ໄຫລ່ກັນສູ້ຮົບ ແລະ  
ເພີ່ມພູມຜະລິດຜົນຄັ້ງອາຍນ້ອງໃນຄອບຄົວອັນມະຫາສານ. ຖິ້ມແຖວ  
ພະນັກງານວິທະຍາສາດ, ບັນດານາງແພດຊັ້ນກາງ, ຊັ້ນສູງ, ນັກວິຊາ  
ວະກອນຂອງຫລາຍພະແນກການບັນດາຄູ່ສອນນັດທະຍົມ, ອຸດົມ, ວິທະ  
ຍາ ໄລ, ນັກຂຽນ, ນັກສິລະປິນທີ່ເປັນຄົນ ຊົນຊາດລາວສູງ, ລາວເທິງ  
ກໍ່ນັບນັບຫລາຍ, ນັບຄື ດັ່ງນັ້ນກໍ່ຫວັຍຫລາຍລຳພ້ອມພາກັນ ໄຫລ ເຂົ້າ  
ສູ່ແມ່ນ້ຳຂອງ, ເຂົ້າ ໄດ້ພ້ອມພາກັນສູ້ຮົບ, ປົກປັກຮັກສາແລະສ້າງ ສາ  
ເຂດປົດປ່ອຍໃຫ້ນັບນັບປ່ຽນແປງ, ນັບນັບເຂັ້ມແຂງ ແລະ ຈະເລີນ  
ກ້າວໜ້າ. ຄັ້ງສະເດັດປະທານເຈົ້າສຸພານຸວົງ, ຜູ້ນຳອັນແສນ ຮັກ  
ຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາເຄີຍ ໄດ້ເວົ້າວ່າ: "ປະເທດລາວຂອງ ພວກ  
ເຮົາມີຫລາຍຊົນຊາດ, ແຕ່ຖ້າຮູ້ສາມັກຄີກັນເຂົ້າຈະງາມເຫມືອນ ດັ່ງ  
ດອກ ໄມ້ຫລາຍສີເກີດຢູ່ໃນຕົ້ນດຽວ... "ຮູບພາບຂອງທ່ານສີຫິນ ກິມ  
ມະດາ (ຕາງໜ້າໃຫ້ຊົນຊາດລາວເທິງ) ; ທ່ານ ໄຟດ່າງ (ຕາງ ໜ້າ  
ໃຫ້ຊົນຊາດລາວສູງ) ຢືນຄຽງຂ້າງກັບຮູບພາບຂອງສະເດັດປະ ທານ  
ເຈົ້າສຸພານຸວົງ, ທ່ານ ໄກສອນ ພິມວິຫານ (ຕາງໜ້າໃຫ້ແກ່ຊົນ ຊາດ  
ລາວລຸ່ມ) ໄດ້ກາຍເປັນພາບດອກ ໄມ້ທັງດງາມ, ສິດໃສແລະຫອມກວ່າ  
ໝູ່ໃນສວນອຸດທິຍານຂອງຊາດທັກກຳລັງບານ.

ຊີວິດໃໝ່ແລະຄົນແບບໃໝ່ຢູ່ເຂດປົດປ່ອຍ

ເພື່ອປະກອບສ່ວນດັດແປງສັງຄົມໃໝ່ນັບນັບກ້າວໜ້າ, ປົດ ບາດ ແລະໜ້າທ້ອງວັນນະຄະດີປະຕິວັດຂອງພວກເຮົາໃນປະຈຸບັນ ແມ່ນ ຕ້ອງສ້ອງແສງຊີວິດໃໝ່, ກໍ່ສ້າງຄົນແບບໃໝ່, ຄົນປະຕິວັດຢ່າງ ແທ້ ຈາງ.

ນອກຈາກຫົວເລື່ອງທ່າພວກເຮົາ ໄດ້ຍົກຂຶ້ນຢູ່ເບື້ອງເທິງນີ້ແລ້ວ, ບັນ ດາ "ນັກວິຊາວະກ້ອນທາງດ້ານແຫ່ງຈິດ" ຍັງ ໄດ້ທອນໂຮມແຕ່ລະ ຮູບ ພາບທີ່ເດັ່ນ, ດີງາມຂອງຊາດຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາໃນສະ ໄໝປະ ຈຸບັນ, ສັງຄົມໃໝ່ ແລະຄົນແບບໃໝ່ທ່າພວກເຮົາຈະເວົ້າເຖິງນີ້ແມ່ນ ຄົນທັມສະຕິ ແລະເປັນເຈົ້າຂອງຕໍ່ຕົນເອງ, ຕໍ່ສາຕາກຳຂອງ ຊາດ ດ້ວຍເຫອແຮງ ແຮງງານຂອງຕົນ, ເຂົາເຮັດວຽກຢ່າງບໍ່ຮູ້ອິດ ຮູ້ ເມື່ອຍເພື່ອສ້າງສາສັງຄົມ ໃໝ່ຊຶ່ງປະຊາຊົນລາວທັງຊາດກຳລັງ ລໍ ຖາແລະປາຖະໜາ.

ບັນຫາຄົນແບບໃໝ່ກຳລັງສ້າງສັງຄົມໃໝ່ແມ່ນບັນຫາໃຈ ກາງ ຂອງວັນນະຄະດີປະຕິວັດ. ເພື່ອຢາກເຮັດລ້ອນໜ້າທ່າຊາດແລະ ການ ປະຕິວັດນອບໝາຍໃຫ້, ບັນດານັກຂຽນທັງຫລາຍແມ່ນຈະຕ້ອງ ສ້ອງ ແສງໃຫ້ ໄດ້ຄົນແບບໃໝ່ແລະສັງຄົມໃໝ່ຢູ່ເຂດປົດປ່ອຍ, ກໍ່ສ້າງ ຄົນ ແບບໃໝ່ ແລະຊີວິດໃໝ່ບໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ "ແບບຄົນວິເສດ" ຫລື ແບບຄົນອຸດົມຄະຕິ "ຄົນແບບໃໝ່ ທ່າພວກເຮົາເວົ້າເຖິງນີ້ແມ່ນບັນດາ ຄົນທຳມະດາກຳລັງບັນຕົວຂຶ້ນ ໃນທຳມະກາງກະແສຟອງຂອງ ການ

ປະຕິວັດ. ໃນບົດເລື່ອງ "ນາງມາແນຍິງສາມເກັ່ງ" ຂອງສຸນ ຫອມ  
 ຫມາກຫົວໃຈຂອງຜູ້ຢູ່ແນວຫລັງ" ຂອງວຽງເຮອງ; "ຊີວິດໃຫມ່" ຂອງ  
 ຄຳພາຍພິລາວົງ; ຕາມສາຍເຫມືອງຕະລາງ" ຂອງກ.ສຸກຂະພິນແລະ  
 ອື່ນໆ... ລ້ວນແລ້ວ ໄດ້ເວົ້າເຖິງບັນຫາດຽວແລະປະກອບກັນ ເຂົ້າ  
 ເປັນຮູບພາບອັນສວຍງາມຫມາຍສັງຫລາຍຮູບຕ່າງກັນ. ແຕ່ລະບົດ  
 ເລື່ອງຂອງເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ສ້ອງແສງຄວາມຈິງແຕ່ລະດ້ານຕ່າງກັນແລະ  
 ມີຄວາມຫມາຍອັນສຳຄັນຕໍ່ກັບການປະຕິວັດ ບັນດານັກຂຽນ ຂອງ  
 ພວກເຮົາຫມາຍໂລກກະທັດແລະຊ່ວຍຫັດທາກາວຫນ້າ. ມີບ່ອນຢືນຂອງສິ່ງ  
 ຄົມໃຫມ່ແລະມີກຳລັງປະຕິວັດຂອງຫມູ່ມະຫາຊົນສະຫນັບສະ ຫນູນ  
 ພວກເຂົາເຈົ້າກຳລັງກ້າວເຂົ້າສູ່ສິ່ງຄົມໃຫມ່, ບໍ່ຄອຍຖ້າຮັບ ເອົາ  
 ເລື່ອງລາຍອັນໃຫມ່, ເລື່ອງດີເດັ່ນ, ເພື່ອຍ້ອງຍໍສັນລະເສີນແລະ ຟ້ນ  
 ຢູ່ໃຫມ່ນັບມື້ນັບຂະຫຍາຍກ້າວຫນ້າ.

ໃນເລື່ອງ "ສຽງເພງເຂດພູດອຍ". ນັກຂຽນໄດ້ເວົ້າເຖິງ ການ  
 ລຶບລ້າງຄວາມກັກຫນັງສືຢູ່ເຂດພູດອຍ ລາວສູງ ແຫ່ງໜຶ່ງ ປົດປ່ອຍ  
 ປະຊາຊົນ ເປັນຕົ້ນແມ່ນພວກນັກເຍົາວະຊົນເຂດພູດອຍຫລຸດ ພັນ  
 ອອກຈາກຄວາມມືດມົວ, ບໍ່ຮູ້ຫນັງສື, ອອກຈາກໄສ້ເຫລັກຂອງ ຄວາມ  
 ໂງ່າ, ຫລ້າຫລັງ. ຊຶ່ງໃນສິ່ງຄົມເກົ່າເຄີຍໜ້ອຍຂຶ້ນ, ເຄິ່ງສັກ ດີ  
 ນາ ຄາວກ່ອນປະ ໄວ້. ຢູ່ໃນສິ່ງຄົມເກົ່າ, ຍ້ອນນະໂຍບາຍປະຕິ ການ  
 ຂອງພວກປົກຄອງຫວັງເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນໂງ່າຫລ້າຫລັງ; ດັ່ງ ນັ້ນ  
 ປະຊາຊົນລາວເຮົາ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນພູມອງບັນດາຊົນຊາດສ່ວນ ຫນ້ອຍ  
 ເກືອບເກົ່າສິບແປດ ສ່ວນຮ້ອຍ (98%) ແມ່ນກັກຫນັງສື. ພາຍຫລັງ ທີ່  
 ໄດ້ຮັບການປົດປ່ອຍ ສູນກາງແນວລາວຮັກຊາດ ໄດ້ວາງຫນ້າຫອ້ນສຳ

ຄົນຢູ່ເຂດປົດປ່ອຍແມ່ນຕ້ອງລືບລ້າງຄວາມບໍ່ຮູ້ຫນຶ່ງສີ, ເພື່ອຍົກສູງລະ  
ດັບຕົນຕົວແລະຟຸ້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ, ຫລືໃນ ເລື່ອງ  
ນາງມາແນຍິງສາມເກັ່ງ", ດວ້ຍວິທິແຕ່ງເລື່ອງຈົງຄົນແທ້, ນັກ ຂຽນ  
ໄດ້ເລົ່າສູ່ພວກເຮົາຟັງ ຂະບວນວິວັດບັນຕົວຂອງນາງມາ. ນາງ ມາ  
ເປັນແມ່ເຮອນຫມລູກສີຄົນຜົວຂອງນາງມາ ໄປຮັບໃຊ້ຢູ່ແນວຫນ້າ, ຍັງ  
ແຕ່ນາງຄົນດຽວຢູ່ເຮອນເພີ່ມພູນພະລິດຜົນເພື່ອລ້ຽງແມ່ແລະລູກສີຄົນ  
ຜ່ານເສັ້ນທາງແຫ່ງຊີວິດ ອັນລຳບາກຍາກແຄ້ນ ແລະມີການຫັນປ່ຽນ  
ດ້ານແນວຄິດ, ຈິດໃຈ, ດັ່ງນັ້ນໃນເບື້ອງຕົ້ນນາງມາແບກຫາບ ການ  
ເຮັດ ໄຮ່, ເຮັດນາເພື່ອລ້ຽງຄອບຄົວ, ກ້າວຂຶ້ນຂຶ້ນຫນຶ່ງນາງປຸກເຮອນ  
ເອົາເອງ ແລະເຮັດ ໄຮ່ອອກເຂົ້າຊ່ວຍຊາດ. ເບິ່ງຕາມວຽກ ງານ  
ຂອງນາງມາເຮັດ ໄດ້ພຽງຂຶ້ນນັ້ນ, ພວກເຮົາກໍ່ເຫັນວ່າເກັ່ງທ່າສຸດ. ແຕ່ຕໍ່  
ກັບນາງມາ, ນາງຍັງບໍ່ທັນພໍໃຈແລະນາງ ໄດ້ຄິດວ່າ ຖ້າຫາກເຮັດໄດ້  
ພຽງແຕ່ເທົ່ານັ້ນ ກໍ່ຫມາຍຄວາມວ່າຕົນເອງຫາກໍ່ເຮັດລ້ອນຫນ້າທຂອງ  
ເມຍຄົນຫນຶ່ງທີ່ຢູ່ແນວຫລັງເທົ່ານັ້ນ, ຍັງຫນ້າຂອງພົນລະເມືອງ ຜູ້  
ຫນຶ່ງຕໍ່ກັບປະ ເທດຊາດ. ຕໍ່ກັບການປະຕິວັດ. ນາງຍັງບໍ່ທັນເຮັດໄດ້  
ເທື່ອ. ຈິດໃຈຮັກຜົວ, ຖະຫນອນລູກແລະຮູບຮຸນຕໍ່ກັບພໍ່ແມ່ຂອງ ນາງ  
ໄດ້ຄ່ອຍກາຍເປັນນ້ຳໃຈຮັກບ້ານເກີດເມືອງນອນ, ຮັກປະ ເທດ ຊາດ  
ຮັກການປະຕິວັດແລະຍ້ອນນ້ຳໃຈຮັກຊາດນັ້ນເອງ ໄດ້ຊຸກຍູ້ໃຫ້ ນາງ  
ບັນຕົວຂຶ້ນຕົນ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນຜ່ານຈິດຫມາຍຂອງຜົວທີ່ສົ່ງມາຈາກແນວ  
ຫນ້າ: "ນອງຕ້ອງພະຍາຍາມເຂົ້າຮ່ວມການເຄື່ອນ ໄຫວວຽກ ງານ  
ຂອງສັງຄົມ", ໄດ້ປຸກລະດົມນາງ. ແຕ່ຢາກເຂົ້າຮ່ວມວຽກງານ ການ  
ເຄື່ອນ ໄຫວຂອງສັງຄົມ, ກ່ອນອັນຫມົດນາງຕ້ອງຮູ້ອ່ານແລະຂຽນຫນຶ່ງ

ສິເພອອ່ານເອກະສານ ແລະຄຳສັ່ງຂອງຂັ້ນເທິງສົ່ງມາ ນາງ ໄດ້  
ໄປຊອກຊ່າຍແລະສິນຄ້າຮຽນຫນັງສືໃຫ້ຈົບຊັ້ນປະຖົມ. ນອກນັ້ນ ນາງ  
ຍັງ ໄດ້ຂົນຂວາຍຊາວບ້ານອອກແຮງ ເພີ່ມພູນຜະລິດຜົນແລະຮຽນຫນັງ  
ສື. ຍ້ອນນາງສ້າງ ໄດ້ຜົນງານເຫລົ່ານັ້ນ, ຊາວບ້ານຈຶ່ງ ເຊື່ອຖືແລະຄິດ  
ເລືອກໃຫ້ເປັນຫົວຫນ້າສາມະຄົມຍິງຂອງຕາແສງແລະ ໄດ້ຮັບເປັນແມ່  
ຍິງສາມເກັ່ງທົ່ວເຂດ.

ຜ່ານຮູບພາບຂອງ ນາງມາ, ພວກເຮົາ ເຫັນວ່າຮູບພາບຂອງຄົນ  
ແບບໃຫມ່ ໄດ້ສະແດງອອກ ຢ່າງລວມສູນ. ທຸກຄົນແບບໃຫມ່ ເວລາ  
ໃດກໍ່ພະຍາຍາມບິນຕົວ ເພື່ອຊອກຫາຄວາມສຸກອັນແທ້ຈິງ. ຜ່ານ ຮູບ  
ພາບຂອງນາງມາ ໄດ້ສ່ອງແສງ ເຖິງທາດແທ້ອັນດົງາມ, ນ້ຳໃຈ ດູ  
ຫມິ່ນມານະອິດຫິນຂອງປະຊາຊົນລາວ ເຮົາ. ນາງມາເປັນຄົນ ແບບ  
ໃຫມ່, ນາງມີຄວາມງາມຂອງຄົນຫມູ່ຄົນຄະຕິ, ຮູ້ຈັກຍົກສິດຜົນ ປະ  
ໂຫຍດຂອງຊາດສູງກວ່າສິດຜົນປະ ໂຫຍດສ່ວນຕົວ ຄວາມງາມນີ້ ຖາ  
ຢູ່ໃນສັງຄົມເກົ່າແມ່ນບໍ່ມີຈັກເທື່ອ, ກົງກັນຂ້າມຢູ່ເຂດປົດປ່ອຍ ຂອງ  
ພວກເຮົາໃນປະຈຸບັນ, ພວກເຮົາສາມາດພົບພໍ້ຫລາຍຄົນຄົນາງ ມາ  
ເຊັ່ນ: ນາງວິລາ (ນັກຮົບແຂ່ງຂັນສາທາລະນະສຸກຫລືແມ່ຍິງຊຳເຫນືອ  
ໃນເລື່ອງ (ຫມາກຫົວໃຈຂອງຜູ້ຢູ່ແນວຫລັງ) ໄດ້ພ້ອມກັນແບກ ໄຖແບກ  
ຄາດ ໄປເຮັດນາແລະລຳລຽງສະບຽງອາຫານອອກ ໄປແນວຫນ້າແລະ  
ຍັງອົກບົດເລື່ອງຫລາຍບົດຊຶ່ງພວກເຮົາບໍ່ສາມາດຈະນຳອອກມາ ຈຳ  
ແນກຢູ່ໃນນີ້ໃຫ້ຫມົດ ໄດ້ ຈຶ່ງແມ່ນເປັນຫນ້າອັດສະຈັນຕໍ່ກັບກຳລັງແຮງ  
ຂອງການປະຕິວັດແລະການບິນຕົວຂອງຄົນທີ່ ໄດ້ຮັບການປົດປ່ອຍ ຄົນ  
ເຮົາຖ້າ ໄດ້ຮັບການປົດປ່ອຍຢ່າງສົມບູນແລ້ວ, ເຂົາຈະມີກຳລັງ ອັນ

ແຮງກ້າ ສາມາດເຮັດໄດ້ທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງຫຍັງໃຫຍ່.

ຖ້າພວກເຮົາຫວນຄົນ ປະຫວັດສາດແຫ່ງການຕໍ່ສູ້ຂອງຊາດກ່ອນນີ້ ສືບກ່ວາປີ; ເຂດເຕົ້າໂຮມຂອງຝ່າຍປະເທດລາວເຖິງປະຈຸບັນ, ເຂດປົດປ່ອຍໄດ້ເປີດກ້ວາງຢ່າງໃຫຍ່ຫລວງ, ເກືອບເທົ່າສາມສ່ວນສີ່ (3/4) ດິນແດນ ທົ່ວປະເທດ ແລະຫນຶ່ງສ່ວນສອງ (1/2) ຈຳນວນ ພົນລະເມືອງລາວ. ຖ້າວ່າຢູ່ສອງແຂວງຄາວກ່ອນເປັນເຂດເຕົ້າໂຮມຂອງຝ່າຍປະເທດລາວເທົ່ານັ້ນ, ມາເຖິງປະຈຸບັນເຂດປົດປ່ອຍກຳລັງໄດ້ຮັບການສ້າງສາໃນທຸກດ້ານໃຫ້ຄືກັນກັບລັດຫນຶ່ງທີ່ເອກກະລາດຫາງດ້ານເສດຖະກິດ, ຢູ່ເຂດປົດປ່ອຍໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນກໍ່ສ້າງບັນດາໂຮງຈັກໂຮງງານເຊັ່ນ: ໂຮງງານປຸງຢາ, ໂຮງງານແປງລົດ, ໂຮງງານຕຳແພ່ນ, ໂຮງງານຕິເຫລັກ, ໂຮງພິມ, ໂຮງເລືອຍ, ໂຮງສີເຂົ້າໂຮງງານໄຟຟ້ານີ້ຕົກແລະອື່ນໆ... ຖ້າແຖວກຳມະກອນ ແລະພະນັກງານເຕັກນິກຊັ້ນກາງ ແລະຊັ້ນສູງນັບມື້ນັບຫລາຍ. ດ້ານກະສິກຳກໍ່ໄດ້ຟື້ນຟູ ແລະ ຂະຫຍາຍໃນປະຈຸບັນ, ຢູ່ເຂດປົດປ່ອຍມີຫລາຍບ່ອນ ໃນປະຫວັດສາດເຮັດມາ ໄດ້ສອງລະດູ, ພິເສດແມ່ນດ້ານສາທາລະນະສຸກແລະສຶກສາ ໄດ້ຂະຫຍາຍຢ່າງໄວວາ. ໂຮງຮຽນສ້າງຄູຊັ້ນມັດທະຍົມ, ໂຮງຮຽນອຸດົມ, ໂຮງຮຽນຊັ້ນມັດທະຍົມກໍ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ນັບມື້ນັບຫລາຍ; ເວລານັ້ນ ຢູ່ເຂດປົດປ່ອຍ, ຍັງພວມກຳລັງກຽມສ້າງໂຮງຮຽນມະຫາວິທະຍາໄລສອນດວຍພາສາລາວ. ນັ້ນເປັນບັນຫາຫຍັງໃຫຍ່ຊຶ່ງປະບັນດາປະເທດຊາດນິຍົມຫລາຍປະເທດຍັງບໍ່ທັນມີຄວາມສາມາດເຮັດໄດ້. ໃນບົດບັນທຶກ "ຕາມສາຍເຫມືອງຕະລາງ" ດວຍຮູບພາບປຽບທຽບລະຫວ່າງສອງສິ່ງຄືນ, ນັກຂຽນໄດ້ເລົ່າສູ່ພວກ

ເຮົາຝັງ, ໄດ້ໃຫ້ພວກເຮົາເຫັນການປ່ຽນແປງໃຫມ່ຢູ່ເຂດບົດ ປ່ອຍ  
ເປັນຕົ້ນແມ່ນຢູ່ເຂດຕະລາງ ແລະ ນາຮອດນພວກເຮົາຂໍເອົາ ຄຳ  
ເວົ້າຂອງຄຳຄິໃນເລື່ອງ "ພາສາແມ່" ນາຢັງຢືນ"...ນັ້ນ ໃບ  
ຫນ້າຂອງປະເທດລາວໃຫມ່, ປະເທດລາວຫນຸ່ມນ້ອຍ ກຳລັງໄດ້ ກຳ  
ເນີດແລະເຕີບໃຫຍ່ຂຶ້ນຢູ່ເຂດບົດປ່ອຍແຜ່ອອກທົ່ວປະເທດ, ບໍ່ແມ່ນແຜ່ອອກ  
ແຕ່ວຽງຈັນ..." (ຄັດຈາກພາສາແມ່; ຫນ້າ 11) ຄຳເວົ້ານັ້ນ ຖືກ  
ຕ້ອງ ແລະ ສັດຈະຫຳທ່ຽງ ແລະ ຕົວຈິງການຫັນປ່ຽນໃຫມ່ຢູ່ ເຂດ  
ບົດປ່ອຍ ໄດ້ສິ້ນລະສຸດໃຫ້ເຫັນ.

ດ້ວຍຄວາມຈິງທີ່ເຕັມ ໄປດ້ວຍຄວາມຫມາຍຄົງພວກເຮົາໄດ້ ຈຳ  
ແນກມາ, ຜ່ານການຊອກຄູ່ນຳບົດເລື່ອງ, ບົດບັນທຶກ, ບົດນາວະນິຍາຍ  
ຕ່າງໆ, ພວກເຮົາເຫັນວ່າບັນດານັກແຕ່ງ ໄດ້ບໍລິສຸດຕໍ່ຄວາມຈິງໃນເວ  
ລາທີ່ເຂົາເຈົ້າ ສ່ອງແສງຄວາມຈິງເຂົ້າໃນບົດເລື່ອງຂອງຕົນ, ບັນ  
ດານັກແຕ່ງ ໄດ້ສິ້ນລະສຸດເຖິງທາດແຫ້ອັນດົງາມຂອງສິ່ງຄົມໃຫມ່, ຄົມ  
ແບບໃຫມ່ຢູ່ເຂດບົດປ່ອຍ.

ແຕ່ຖ້າພວກເຮົາຕີລາຄາຢ່າງເຄັ່ງຄັດກໍ່ວານ; ພວກເຮົາເຫັນ ວ່າ  
ບັນດາເລື່ອງທີ່ເວົ້າຜ່ານມາຍັງມີຈຸດອ່ອນບາງອັນຄື: ຄວາມສາ ມາດ  
ລວບລວມຂອງນັກແຕ່ງຍັງບໍ່ທັນສູງ; ຂອບເຂດສ່ອງແສງຍັງບໍ່ ທັນ  
ກວ່າງ, ຍັງບໍ່ທັນສ່ອງແສງບັນຍາກາດອັນຟື້ນຟູ່ເຂດບົດປ່ອຍ ໄດ້  
ຢ່າງຄົບຖ້ວນ, ຫາງດ້ານສິລະປະ, ມີບາງບົດນັກແຕ່ງຍັງຕ້ອງເອົາໃຈ  
ໃສ່ຕົນອີກ. ບົດເລື່ອງຂອງພວກເຮົາສ່ວນຫລາຍແມ່ນແຕ່ງແບບ ເລົ່າ  
ເລື່ອງຈິງຄົນແທ້, ຖ້າເວົ້າເຖິງປະເພດເລື່ອງຈິງຄົນແທ້ມີຈຸດດີຢູ່ບ່ອນ  
ນັ້ນສ່ອງແສງ ໄດ້ທັນກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງສະພາບ ການ

ເຮັດໃຫ້ຜູ້ອ່ານຕາຍໃຈຍ້ອນວ່າເລື່ອງນັ້ນມີຈັງຢູ່ໃນສິ່ງຄົມຂອງ ພວກ  
ເຮົາ ແລະ ພວກເຮົາໝົດທຸກຄົນ ກໍ່ສາມາດເຮັດໄດ້ຄືກັນ. ແຕ່ຕາມ  
ພວກເຮົາຄິດບັນຫາຕົ້ນຕໍຂອງວັນນະຄະດີ ແມ່ນຈະຕ້ອງເປີດ ກ້ວາງ  
ທາງດ້ານແນວຄິດຈິດໃຈຂອງຕົວລະຄອນ, ເມື່ອພັນລະນາຕົວລະຄອນ  
ພວກເຮົາບໍ່ພຽງແຕ່ພັນລະນາຕົວລະຄອນນັ້ນ ເຮັດວຽກຫຍັງ, ຍັງຈະ  
ຕ້ອງພັນລະນາວິທີເຮັດວຽກຂອງຕົວລະຄອນນັ້ນຄືແນວໃດ. ຕົວ ຢ່າງ  
ເລື່ອງ "ນາງມາແມ່ຍິງສາມເກັ່ງ" ນັກຂຽນພໍ່ແຕ່ເລົ່າເລື່ອງ ນາງ  
ມາເທົ່ານັ້ນ, ສ່ວນແນວຄິດຈິດໃຈແລະຄວາມຮັກນັກຂອງນາງຄື ແນວ  
ໃດ, ນັກຂຽນຍັງບໍ່ຫັນເວົ້າເຖິງ, ສະນັ້ນເຮັດໃຫ້ຕົວລະຄອນນັ້ນຊົດ ຊີ  
ວາບໍ່ຄົບຖ້ວນປານໃດ. ດັ່ງນັ້ນໃນການແຕ່ງເລື່ອງ, ຮຽກຮອງໃຫ້ ນັກ  
ແຕ່ງຂອງພວກເຮົາຕ້ອງຮູ້ຈັກຄັດເລືອກເອົາເລື່ອງ, ຄັດເລືອກ ເອົາ  
ຂໍ້ປາຍອ່ອນຂອງເລື່ອງ ແລະ ຈະຕ້ອງຮູ້ຈັກສື່ບຸກຄົນເລື່ອງ, ຮູ້ຈັກເລົ່າ  
ຄົນສາຍເຫດຂອງເລື່ອງນັ້ນຄືແນວໃດ. ຄວນຫລີກເວັ້ນການ ເລົ່າ  
ເລື່ອງຍືດຍາວ. ຈິດຈາງ, ເຮັດໃຫ້ຜູ້ອ່ານມີກວ່າຕົນອ່ານບົດສະ ຫລຸບ  
ຜົນງານ ຫລືອ່ານບົດລາຍງານ ການເມືອງ ບົດເລື່ອງຕ່າງໆ ຕ້ອງ  
ນຳຄວາມດູດດື່ມໃຈ, ຄວາມອອນຊອນມາໃຫ້ແກ່ຜູ້ອ່ານ, ເຫມືອນ ດັ່ງ  
ເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ດື່ມນ້ຳຫວານຈອກໜຶ່ງ ແລະເຂົາເຈົ້າຮັບຮູ້ໄດ້ຕົວ ບັນ  
ຫາໜຶ່ງ. ເພື່ອຢາກເຮັດ ໄດ້ຄືແນວນັ້ນ, ນັກຂຽນທັງຫລາຍຂອງ ພວກ  
ເຮົາຕ້ອງຍົກສູງ ດ້ານສິລະປະການແຕ່ງຄົມອກ.

## ຕົວລະຄອນເອກໃນວັນນະຄະດີປະຕິວັດ

ບໍ່ວ່າຢູ່ໃນຍຸກສະ ໄຫມໃດ, ຕາມການຂະຫຍາຍຂອງວັນນະຄະ ດີ ແມ່ນຕ້ອງມີຕົວລະຄອນເອກ (ຫມາຍເຖິງແບບຄົນ ທີ່ເດັ່ນໃນຍຸກສະ ໄຫມນັ້ນ) . ບັນດານັກແຕ່ງ ໄດ້ ພ້ອມກັນສຸມໃສ່ພັນລະນາປະເພດ ຄົນ ເຫລົ່ານັ້ນ ແລະ ນຳມາເປັນຕົວລະຄອນເອກໃນບົດປະພັນຂອງ ຕົນ ຕົວຢ່າງໃນສະ ໄຫມສັກດີນາ, ຕົວລະຄອນເອກໃນວັນນະຄະດີຂອງຊົນ ຊັ້ນສັກດີນາສ່ວນຫລວງຫລາຍແມ່ນພວກເຈົ້າຊຸນນຸນນາຍ...ນາ ໃນ ສະ ໄຫມທົນນິຍົມ, ຕົວລະຄອນເອກໃນວັນນະຄະດີທົນນິຍົມສ່ວນຫລາຍ ພັດແມ່ນຮູບຄົນແບບນາຍທົນ, ນາຍທົນນ້ອຍ, ແບບຄົນທຳລາຍກິນ ແບບ ຄົນທຳແນວຄິດກົດຂູດຮົດໃຫ້ແລະອື່ນໆ...ນາໃນສະ ໄຫມປະຕິວັດ ຕົວລະຄອນເອກ ໃນວັນນະຄະດີປະຕິວັດແມ່ນຈຳພວກທີ່ຮັກຊາດຄຽດ ແຄ້ນສັດຕູນັ້ນຄືບັນດານັກກຳມະກອນຢູ່ໃນໂຮງຈັກໂຮງງານຕ່າງໆ. ບັນ ດານາຊາວນາທຸກຈົນ ແລະລຸ່ມ ໄວຫນຸ່ມທີ່ກຳລັງສູ້ຮົບຢູ່ແນວຫນ້າ, ກຳ ລັງອອກເຫອເຫແຮງສ້າງສາເຂດບົດປ່ອຍ. ເພື່ອຢາກໃຫ້ມັນລະອຽດ ກ່ວາ, ພວກເຮົາຂໍຍົກບາງບຸກຄົນ ຊຶ່ງວັນນະຄະດີ ປະຕິວັດ ລາວ ເຄີຍສ່ອງແສງດັ່ງລຸ່ມນີ້ :

## ຕົວລະຄອນໄວຫນຸ່ມໃນວັນນະຄະດີປະຕິວັດ

ບໍ່ວ່າໃນຍຸກສະໄຫມໃດ, ໄວຫນຸ່ມເປັນລຸ່ນຄົນທີ່ຫລາຍກວ່າລຸ່ນຄົນອື່ນ ແລະ ມີບົດບາດສຳຄັນຕໍ່ສັງຄົມ, ອາດຈະເວົ້າໄດ້ວ່າ ໄວຫນຸ່ມເປັນກະດູກສັນຫລັງຂອງປະເທດຊາດ. ປະເທດຊາດຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງຫລືຊຸດໂຊມລົງສ່ວນຫລາຍແມ່ນ ໄວຫນຸ່ມເປັນຜູ້ຕັດສິນ.

ໃນການຕໍ່ສູ້ກູ້ຊາດຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາ, ໄວຫນຸ່ມລາວເຮົາໄດ້ມີການປະກອບສ່ວນອັນສຳຄັນ, ມັນສະແດງອອກໃນມະຕິໃຫ້ມຂອງສູນກາງຕໍ່ກັບຂະບວນຂອງຊາວຫນຸ່ມ. ອີກດ້ານໜຶ່ງ ໄວຫນຸ່ມລາວເຮົາກໍໄດ້ເຕີບໃຫຍ່ໃນທຳມະກາງແປວ ໄຟແຫ່ງການປະຕິວັດແລະໄດ້ກາຍເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ຈຳພວກຄົນທຳອານາແລະມີຫນ້າຢູ່ທຸກແຫ່ງຫົນທຸກສະໜາມຮີບ. ດັ່ງນັ້ນ ໄວຫນຸ່ມຈຶ່ງກາຍເປັນລຸ່ນຄົນຊຶ່ງບັນດາມັກຂຽນໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ກ່ຽວກັບໄວຫນຸ່ມແລະໄດ້ສຸມພັນລະນາໃຫ້ເປັນຕົວລະຄອນເອກໃນວັນນະຄະດີປະຕິວັດ.

ຕົວລະຄອນໄວຫນຸ່ມທີ່ບັນດາມັກຂຽນໄດ້ພັນລະນາໃນບົດເລື່ອງຕ່າງໆມີລັກສະນະຊາດຢ່າງຈະແຈ້ງ, ພ້ອມທັງມີລັກສະນະຂອງແຕ່ລະຊົນຊາດ, ຊົນເຜົ່າຄື: ລັກສະນະລາວລຸ່ມ, ລາວສູງ, ລາວເທິງທີ່ຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ອ່ານຈຳແນກໄດ້ຢ່າງງ່າຍດາຍ. ຄົນລາວເຮົາມີລັກສະນະໃຈດີຊື່ສັດ ແລະ ພິລະອາດຫານ; ສ່ວນຊົນຊາດລາວລຸ່ມມີລັກສະນະລອບຄອບ, ໃຈດີທຸ່ນທ່ຽງສະຫລາດຫລັກແຫລມ; ລາວສູງມີລັກສະນະສັດຊື່

ໃຈດຽວ, ລາວ ເທິງມືລັກສະນະ ເດັດດ່ຽວ, ແຂງກ້າ. ພວກ ໄວ ຫນຸ່ມ  
ເຫລົ່ານັ້ນເປັນຄົນທີ່ຫາວັດທ່າວຽກງານ, ຫານຄິດ ແລະ ຫານກະທຳ  
ເຂົາຮັບຮູ້ໄດ້ ໄວ ໃນເມື່ອເຂົາຕິດແທດກັບວິທະຍາສາດທຳມະ ຊາດ  
ແລະວິທະຍາສາດສັງຄົມ, ຄຽງຄູ່ກັນນັ້ນເຂົາຍັງເປັນຄົນມີນ້ຳໃຈ ອິດ  
ທິນ, ພາກພຽນແລະອາດຫານຜ່ານຜ່າທຸກຄວາມຫຍຸ້ງຍາກອຸປະ ສັກ  
ເຂົາແມ່ນບັນດານັກຮິບໃນກອງທັບປົດປ່ອຍປະຊາຊົນລາວທຸກກຳລັງ ສູ່  
ຮິບຢູ່ແນວຫນ້າ; ເປັນກຳມະກອນຢູ່ໃນໂຮງງານຕ່າງໆ; ເປັນຊາວນາ  
ທຸກກຳລັງອອກແຮງເພີ່ມພູນຜະລິດຜົນ, ອອກເຂົ້າຊ່ວຍຊາດລ້ຽງ ກອງ  
ທັບປົດປ່ອຍ, ຊາວຫນຸ່ມເປັນພະນັກງານ ການເມືອງ, ພະນັກງານ ວິ  
ທະຍາສາດ, ນັກວິສາວະກອນ, ນາຍຄູ, ນາຍແພດ, ນັກຮຽນຮູ້ ແລະ  
ອື່ນໆ... ບັນດານັກຂຽນນັກພິມລະນາ ໄວຫນຸ່ມເປັນຕົວລະຄອນ ແຫ່ງ  
ອຸດົມຄະຕິຊຶ່ງມີຄວາມຫມາຍເວົ້າເຖິງເສັ້ນທາງເດີນຂອງສັງຄົມໃຫ້ມີ  
ຂອງລາວເຮົາທຸກກຳລັງກ້າວ ໄປສູ່ເສັ້ນທາງແຫ່ງຊົດໃນອະນາຄົດອັນ  
ດີງາມຢ່າງແທ້ຈິງ.

ໃນວັນນະຄະດີປະຕິວັດລາວເຮົາເບິ່ງລວມ ສ່ວນຫລາຍ ແມ່ນ  
ເລື່ອງສູ່ຮິບ, ສະນັ້ນ ໄວຫນຸ່ມລາວທຸກກຳລັງຈັບປັນສູ່ຮິບຢູ່ແນວຫນ້າ ໄດ້  
ປະກົດຢູ່ໃນວັນນະຄະດີ ປະຕິວັດແມ່ນຫລາຍກວ່າຫນູ່, ບັນດາຕົວ ລະ  
ຄອນ ເຫລົ່ານັ້ນ ເຖິງວ່າຈະແມ່ນຊາຍຫລືຍິງຫນຸ່ມ. ເຂົາລ້ວນ ແລ້ວ  
ເປັນຄົນຫມູ່ແນວຄິດອັນດີງາມ, ເຫລອນໃສ; ພິເສດແມ່ນນ້ຳໃຈສູ່ ຮິບ  
ອັນພິລະອາດຫານ, ຍອມເສຍສະຫລະ ເພື່ອພາລະກິດຂອງຊາດ, ເພື່ອ  
ອຸດົມຄະຕິປະຕິວັດອັນສູງສົ່ງ. ຜ່ານບົດເລື່ອງທຸກດ້ານໃຈຂອງບັນ ດາ  
ນັກຂຽນຫລາຍບົດ; ພວກເຮົາເຫັນແຈ້ງຮູບພາບຂອງບັນດານັກຮິບ ທີ່

ຫນຸ່ມນ້ອຍ, ນາງສາວກອງຫລອນທສວຍງາມ. ເຂົາເຈົ້າມີອາຍຸ ຕ່ຳໆ  
ກັນ; ເກີດຢູ່ແຕ່ລະເຂດແຂວງທອງຊິນໃນທົ່ວປະເທດ, ສະພາບ ກຳ  
ເນີດ ແລະສະພາບສູ່ຮີບບໍ່ຄືກັນ; ຮູບຊົງ ແລະ ລັກສະນະ ນິດໄສໃຈ  
ຄໍຂອງແຕ່ລະຄົນບໍ່ຄືກັນ. ແຕ່ເຂົາເຈົ້າລ້ວນແຕ່ມີຈຸດໜຶ່ງທົດເດັ່ນກ່ວາ  
ໝູ່ແລະກໍ່ເປັນຈຸດທສວຍງາມກ່ວາໝູ່ນັ້ນແມ່ນ ລັດທິວິລະຊິນ, ນ້ຳໃຈ  
ຫ້າວຫັນ, ເດັດດ່ຽວສູ່ຮີບ, ຄວາມຕັດສິນໃຈຕໍ່ເອົາຊະນະສັດຕູ ແລະ  
ຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຕໍ່ໄຊຊະນະຂອງການປະຕິວັດ. ແນວຄິດຈິດໃຈ ແລະ  
ຄວາມຕັດສິນໃຈເຫລົ່ານັ້ນນັ້ນ ໄດ້ສະແດງອອກ ໃນການກະທຳ ອັນ  
ພິລະອາດຫານຂອງເຂົາເຈົ້າ.

ໃນເລື່ອງ "ເຂົ້າຕົ້ມຈເອົາປັນ" ຂອງສະຫາຍຄຳມາພິມກອງ ໄດ້ສະ  
ເຫນີນຳພວກເຮົາ, ນ້ຳໃຈອັນພິລະອາດຫານ, ຄວາມສະຫລາດ ຫລັກ  
ແຫລມຂອງນັກຮີບປະເທດລາວ. ຫລັງຈາກເຂົາລວມລາວປີ 1957  
ບັນດານັກຮີບຝ່າຍປະເທດລາວ ໄດ້ກັບຄືນເມື່ອທຳມາຫາກິນຢູ່ ບ້ານ  
ເກີດເມືອງນອນຂອງໃຜລາວ. ແຕ່ໃນເມື່ອການປະຕິວັດ ໄດ້ຫັນທິດສົງ  
ຄາມກາງເມືອງ ໄດ້ເກີດຂຶ້ນ; ບັນດານັກຮີບ ປະເທດລາວດ້ວຍນ້ຳໃຈ  
ອັນພິລະອາດຫານແລະຄວາມພິກ ໄຫວ, ຄວາມສະຫລາດຫລັກ ແຫລມ  
ຂອງຕົນ; ເຂົາເຈົ້າທີ່ໄດ້ໃຊ້ເຂົ້າຕົ້ມໂຄມໜຶ່ງ ປະຊາຊົນທີ່ໃຫ້ ເພື່ອ  
ຈເອົາອາວຸດຂອງສັດຕູ, ປະກອບອາວຸດເອົາເອງແລະປະກອບອາວຸດ  
ໃຫ້ກອງຮ້ອຍໜຶ່ງ ໄດ້ພຽງພໍ ແລະ ຢູ່ປາຍເຫລັ້ມນເອງ, ເລື່ອງ "ຟອງ  
ແມ່ນ້ຳຂອງ" ນັກແຕ່ງ ໄດ້ເວົ້າເຖິງຄວາມອິດທິນຜ່ານຜ່າຄວາມ ຫຍຸ້ງ  
ຍາກອຸປະສັກ ເພື່ອເຮັດສຳເລັດໜ້າທີ່. ເລື່ອງ "ຟອງແມ່ນ້ຳຂອງ"  
ອາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ເປັນເລື່ອງທີ່ພິນລະນາ ທາດແຫ່ຂອງນັກຮີບ ກອງ

ຫັນປົດປ່ອຍ ໄດ້ຄົບຖ້ວນພໍຄວນ. ຮູບພາບຂອງບັນດານັກຮົບກອງ ທັບ  
ປົດປ່ອຍ ໄປປະຕິບັດໜ້າທີ່ໃນເວລາເດີນທາງທີ່ຮຸນແຮງຫລືວ່ານັ້ງ ກິນ  
ເຂົ້າກັບເກືອແກມນັ້ນຝົນຫລືຂ້າມນ້ຳຂອງດ້ວຍໄມ້ໄຜຄົນລະລຳ ໃນ  
ຍາມນ້ຳນອງ ແລະ ຍັງມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ອຸປະສັກອັກຫລາຍ ປະ  
ການ, ເຊັ່ນ: ຕໍ່ສູ້ກັບຝອງນ້ຳ, ກັບເຮືອຮົບຂອງສັດຕູ ແລະ ສັດຮ້າຍໃນ  
ພື້ນນ້ຳອີກ. ທຸກຮູບພາບເຫລົ່ານັ້ນ ມັນໄດ້ເວົ້າເຖິງທາດແທ້ອັນດີງາມ  
ຂອງກອງທັບປົດປ່ອຍຊຶ່ງເປັນກອງທັບທອກມາຈາກປະຊາຊົນ ແລະ  
ຕໍ່ສູ້ເພື່ອຮັບໃຊ້ປະຊາຊົນ.

ການຕໍ່ສູ້ກູ້ຊາດ, ຕ້ານຈັກກະພັດອາເມລິກາ ໄດ້ກາຍເປັນປັດ ໃຈ  
ອັນຍິ່ງໃຫຍ່ໃນຊ່ວງຂອງປະຊາຊົນລາວທົ່ວປະເທດພິເສດແມ່ນຕໍ່ ກັບ  
ໄວຫນຸ່ມ. ເພາະສະນັ້ນ, ເມື່ອແສງສະຫວ່າງຂອງການປະຕິວັດ ໄດ້  
ສ່ອງແສງມາເຖິງເຂົາເຈົ້າ; ເຂົາເຈົ້າພ້ອມກັນມ່ວນຊື່ນເບີກບານເຕ  
ລຸນບອນເຂົ້າເປັນນັກຮົບກອງທັບປົດປ່ອຍ" . . . ຊາຍຫນຸ່ມບາງ ບ້ານ  
ຂໍ ໄປຫມິດ ຈຳເປັນຕ້ອງ ໄດ້ອະທິບາຍໃຫ້ຈຳນວນໜຶ່ງຢູ່ເພີ້ນພູນ ຜະ  
ລິດຜົນ. ຈຳພວກທັບ ໄດ້ ໄປກໍ່ສະແດງທ່າທ່ຽວມເຫງົາທ່ຽດ . . . (ຂັດ  
ຈາກປຸມ: ນັກຮົບລາວ; ໜ້າ 58) ມັນເປັນໜ້າຮັກ, ໜ້າສະ ເທອນ  
ໃຈແລະສວຍສົດງົດງາມແທ້. ຄວາມສວຍສົດງົດງາມຂອງຄົນທີ່ ເຊື່ອ  
ໝັ້ນຕໍ່ ໄຊຊະນະຂອງການປະຕິວັດ. ບັນດາຊາວຫນຸ່ມເຫລົ່ານັ້ນ ໄດ້  
ເຕີບໃຫຍ່ຂຶ້ນໃນເວລາສູ້ຮົບ ແລະ ຫັນໃດເຂົາ ໄດ້ກາຍເປັນນັກວິ ລະ  
ຊົນ, ນັກຮົບແຂ່ງຂັນຂອງສະ ໄໝປະຕິວັດ, ຖ້າເວົ້າເຖິງພວກທະຫານ  
ຫນຸ່ມ, ໃນເວລາຍ່າງເຂົາສະໜາມຮົບ, ຢູ່ຕໍ່ໜ້າຂອງພວກມັນ ເຫັນ  
ແຕ່ເງິນໂດລາຂອງຈັກກະພັດອາເມລິກາແລະທາງຫລັງຂອງ ພວກ

ມັນມີແຕ່ປາຍກະບອກປົນປັງຄັບຂອງພວກນາຍບັນຊາ, ກົງກັນ ຂ້າມ  
ຕໍ່ກັບນັກຮົບຂອງພວກເຮົາ, ເຂົາຮັບຮູ້ຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າ: ເຂົາ ອອກ  
ມາຈາກໃສ, ເຂົາສູ້ຮົບເພື່ອໃຜແລະອາໄສຄິດຂອງເຂົາຈະນຳ ເຂົາ  
ໄປເຖິງບ່ອນໃດ. ເຂົາເປັນຄົນທີ່ມີອຸດົມຄະຕິ ແລະ ຮັບຮູ້ເສັ້ນ ທາງ  
ເດີນແຫ່ງຊີວິດຢ່າງຈະແຈ້ງ, ໃນຖິ່ນແຖວກອງທັບປົດປ່ອຍມີບັນດານັກ  
ຮົບຄືທາວທິດ. "ໃນເລື່ອງຊຸບໃນແປວ ໄຟ" ທາວທິດເຂົ້າທະຫານ ແຕ່  
ຄາວຍັງໜຸ່ມນ້ອຍ, ມີທຳອິດເຂົາເປັນທະຫານແມ່ນ້ອຍ. "ລູກຈະ ໄປ  
ຊອກຂ້າສັດຕູ, ແກ້ແຄ້ນໃຫ້ອາຈັນແລະລູງລາວ... " ແລະຜ່ານການສູ້  
ຮົບໜ້າຕໍ່ໜ້າກັບສັດຕູຫລາຍສິບຄັ້ງ, ທ່ານທາງຄວາມເຕັຍໃຫ້ຍຂອງ  
ການປະຕິວັດ, ທາວທິດນັບມື້ນັບເຕັຍໃຫ້ຍທາງດ້ານຮ່າງກາຍແລະຈິດ  
ໃຈ, ມີບາງບັນຮົບຢູ່ໃນຈຸຂອງທາວທິດມີພຽງສາມຄົນກໍຍັງຕິເອົາ ໄຊ  
ຊະນະສັດຕູ; ຊຸບໍ່ໜ້າ, ມີບາງຄັ້ງ, ມີແຕ່ທິດຜູ້ດຽວດ້ວຍປັນກາກ ບິນ  
ໜຶ່ງບອກ ແລະ ຫມາກແຕກໜ່ວຍໜຶ່ງຍັງສາມາດທັບມ້າງ ການ  
ກວາດລ້າງຂອງສັດຕູບັນໜຶ່ງແລະຫລັງຈາກຂ້າສັດຕູແລ້ວ, ທິດ ໄດ້  
ແປງຄົນຮ່ວສ່ວນຂອງປະຊາຊົນທຸກຫມາກແຕກຂອງລາວມ້າງ ເພ  
ການກະທຳຂອງທິດ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນທາດແທ້ອັນດີງາມຂອງ ກອງ  
ທັບປົດປ່ອຍແມ່ນອອກມາຈາກປະຊາຊົນແລະສູ້ຮົບເພື່ອສິດພົນ ປະ  
ໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນ.

ນັ້ນໃຈສູ້ຮົບອັນພິລະອາດຫານ ຂອງບັນດານັກຮົບປົດປ່ອຍ ພຽງ  
ແຕ່ໄດ້ສະແດງອອກຢູ່ໃນບັນຮົບຕ່າງໆທີ່ເຕັມ ໄປດ້ວຍຫຳລູກປັນຄື ຫຳ  
ພົນຂອງສັດຕູຫລືທ່ານກາງສຽງດັງສະໜັ່ນໜັ່ນ ໄຫວຂອງເຮືອບິນອາ  
ເມລິກາ. ໃນສະໜາມຮົບທັບມີສຽງປັນ, ໃນຊີວິດປະຈຳວັນ. ທາດແທ້

ອັນດີງາມຂອງນັກຮົບປົດປ່ອຍຍັງ ໄດ້ປະກົດອອກຢ່າງຈະແຈ້ງ. ຕົວ  
ຢ່າງສະຫາຍຊອງໃນເລື່ອງ "ຊີວິດຂອງເພື່ອນສະຫາຍ", ນັກຂຽນໄດ້  
ເວົ້າເຖິງນ້ຳໃຈຮັກແພງຫມູ່ເພື່ອນ, ນ້ຳໃຈເສຍສະຫລະອັນພິລະອາດ  
ຫາມຂອງສະຫາຍຊອງທີ່ໄດ້ເອົາເລົາຄົງຂອງຕົນນອນເຕັງ ຫມາກ  
ແຕກເພື່ອຊ່ວຍກູ້ເອົາຊີວິດຂອງຫມູ່ເພື່ອນ. ການເສຍສະຫລະ ຂອງ  
ສະຫາຍຊອງ ໄດ້ຍົກທາດແທ້ອັນດີງາມຂອງນັກຮົບປົດປ່ອຍຂຶ້ນອີກກ້າວ  
ໜຶ່ງ. ມັນສະແດງເຖິງລັດທິວິລະຊົນ, ຫັດສະນະປະຕິວັດແລະອຸດົມຄະ  
ຕິອັນສູງສົ່ງຂອງນັກຮົບປົດປ່ອຍໄດ້ຢ່າງລວມສູນ. ໃນກໍລະນີທີ່ເສຍສະ  
ຫລະຕ່າງກັນ. ສະຫາຍໜຶ່ງຖືກເສຍສະຫລະຢູ່ສະໜາມຮົບທີ່ເຕັມແຕ່  
ຫຳລຸກປັນຂອງສັດຕູ. ສ່ວນສະຫາຍໜຶ່ງ ເສຍສະຫລະຢູ່ໃນສະໜາມ  
ຮົບທົນດົງສູບ, ພວກເຮົາບໍ່ສາມາດຈຳແນກໄດ້ວ່າແມ່ນໃຜອາດ ຫາມ  
ກ່ວາໃຜ? ແມ່ນໃຜສະຫງ່າອົງອາດກ່ວາໃຜ? ແລະພວກເຮົາມີແຕ່ຮູ້ວ່າ  
ພວກເຂົາລ້ວນແຕ່ແມ່ນນັກວິລະຊົນຂອງຊາດ.

ເວົ້າເຖິງນັກຮົບກອງທັບປົດປ່ອຍປະຊາຊົນລາວ, ພວກເຮົາ ຍັງ  
ຕ້ອງເວົ້າເຖິງປະຊາຊົນ. ທາດແທ້ຂອງກອງທັບປົດປ່ອຍແມ່ນ ອອກ  
ຈາກປະຊາຊົນ ແລະ ຕໍ່ສູ້ເພື່ອສິດພົນປະໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນເພາະ  
ສະນັ້ນຕໍ່ກັບບັນດານັກຮົບປົດປ່ອຍຄວາມຮັກແພງທີ່ສູງສົ່ງ. ງົດ ງາມ  
ກ່ວາຫມູ່ນັ້ນແມ່ນຄວາມຮັກຕໍ່ປະຊາຊົນ. ຍ້ອນມີຄວາມຮັກແພງ ລະ  
ຫວ່າງກອງທັບແລະປະຊາຊົນ, ມັນເປັນບໍ່ເກີດແຫ່ງກຳລັງ ສູ້ຮົບ ອັນ  
ນະຫາສານ ແລະອາດຈະແມ່ນຍອນເຫດການນຳເອົາເຮັດໃຫ້ ຄອງ  
ທັບແລະປະຊາຊົນລາວເຮົາຕໍ່ສູ້ຕ້ານສັດຕູ ໃນຊາວກ່ວາປັດຜ່ານ ນາ  
ຢ່າງບໍ່ຮູ້ອິດເນື່ອຍແລະຍັງຈະຕໍ່ສູ້ໄດ້ຕະຫລອດ ໄປຈົນກ່ວາເວລາ ໃດ

ປະເທດຊາດ ໄດ້ຮັບການປົດປ່ອຍ. ໃນບົດເລື່ອງ "ນ້ອງວັນຄຳ" ນັກ  
ຂຽນສິນບູນ ຫະວິໄຊ ໄດ້ສ້ອງແສງເຖິງຄວາມຮັກແພງ, ຊ່ວຍ  
ເຫລືອຊັງກັນແລະກັນລະຫວ່າງກອງທັບແລະປະຊາຊົນເລື່ອງເກີດຂຶ້ນ  
ໃນສະໄໝບັນຮົບ "ກູ້ກຽດ" ເວົ້າເຖິງບັນຮົບ "ກູ້ກຽດ" ຫມິດທຸກ ຄົນ  
ພວກເຮົາ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນກອງທັບແລະປະຊາຊົນເຂດຊຽງຂວາງ ທີ່  
ໄຫຫັນຄົງຈະຈົບມື້ວັນລົມ ໄດ້ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ, ທຸກຈົນ ແລະ ໂທດກຳ  
ຂອງສັດຕູທີ່ໄດ້ກໍ່ຂຶ້ນໃນເຂດແດນດິນແຫ່ງນີ້. ເລື່ອງ "ນ້ອງວັນຄຳ"  
ເຖິງວ່າຫາກໍ່ສ້ອງແສງ ໄດ້ພຽງປາກຫນຶ່ງ ຂອງສະພາບການ. ໃນ  
ເລື່ອງ ໄດ້ເວົ້າເຖິງນັກຮົບປົດປ່ອຍສະຫາຍໄດ້ຮັບຫນ້າທີ່ໄປ ຊອກ  
ເຂົ້າກິນ, ເຂົ້າເຈົ້າ ໄດ້ ໄປຫາເຮືອນ ແມ່ຈັນ, ນັກຮົບປົດປ່ອຍສະ  
ຫາຍໄດ້ອົງໃສ່ແມ່ຈັນ ແລະ ນາງວັນຄຳ ເພື່ອຊອກຫາສາງ ເຂົ້າ  
ແລະເມື່ອມື້ນັກຮົບ ຄົນຫນຶ່ງຖືກເຈັບ, ເຂົ້າເຈົ້າກໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມ ເອົາ  
ໃຈໃສ່ເບິ່ງແຍງ. ຊ່ວຍເຫລືອ ແລະ ປິ່ນປົວ ປົວລະບັດ ຈາກ ຄອບ  
ຄົວ ແມ່ຈັນ. ລວມຄວາມວ່າ ນັກຮົບປົດປ່ອຍພວກເຮົາໄດ້ອົງໃສ່ ປະ  
ຊາຊົນເພື່ອປະຕິບັດຫນ້າທີ່ໃນເລື່ອງ "ສຽງກອງລຳວິງ" ນັກ ຂຽນ  
ພັດ ໄດ້ເວົ້າເຖິງຄວາມຊ່ວຍເຫລືອຂອງກອງທັບປົດປ່ອຍປະຊາ ຊົນ.

ຄຽງຄູ່ກັບຮູບພາບຂອງບັນດາ ໄວໜຸ່ມລາວ ຕະລຸນບອນສະ ຫມັກ  
ເຂົ້າເປັນນັກຮົບປົດປ່ອຍແລະກຳລັງອອກເດີນທາງ ໄປສູ່ຮົບຢູ່ ແນວ  
ຫນ້າ. ໃນວັນນະຄະດີປະຕິວັດລາວ, ພວກເຮົາຍັງເຫັນຮູບພາບ ຂອງ  
ບັນດາ ໄວໜຸ່ມລາວທີ່ກຳລັງສ້າງສາເຂດປົດປ່ອຍທັງວັນແລະຄືນ, ມັນ  
ໄດ້ສະແດງອອກໃນບົດເລື່ອງຕ່າງໆທີ່ເວົ້າເຖິງດ້ານກະສິກຳ, ສາທາ  
ລະນະສຸກ, ສຶກສາແລະອື່ນໆ... ໃນເມື່ອເວົ້າເຖິງກຳລັງ ໄວໜຸ່ມບັນ

ດານັກຂຽນຂອງພວກເຮົາມັກພັນລະນາເຂົາເຈົ້າເປັນຄົນທີ່ມີແນວຄິດ  
ກ້າວໜ້າ, ມີຫວັດສະດີປະດິດສ້າງຊອກຫາສິ່ງໃໝ່, ບັນດານັກແຕ່ງ ມັກ  
ຍົກ ໄວໜຸ່ມ ຕົກຢູ່ໃນກໍລະນີ ທີ່ຫຍຸ້ງຍາກ ສັບສິນແລະ ພາເຂົາເຈົ້າ  
ປະລອງກັບເຫດການທີ່ຫຍຸ້ງຍາກອັດຕະຄັດແລະເມື່ອຜ່ານຜ່າ ເຫດ  
ການເຫລົ່ານັ້ນ ໄດ້ແລ້ວ ຈະເຮັດໃຫ້ທັດສະນະຂອງເຂົາດີເດັ່ນ ຂຶ້ນ  
ແລະວຽກງານທີ່ເຂົາເຈົ້າເຮັດມານັ້ນ ຈົ່ງມີການກະທົບເທື່ອນ ເຖິງ  
ຜູ້ອ່ານ. ຕົວຢ່າງໃນບົດເລື່ອງ "ຄົນໜຶ່ງໃນແນວໜ້າ", ພວກເຮົາເຫັນ  
ວ່ານັກຂຽນໄດ້ວາງຕົວລະຄອນ ຕົກຢູ່ໃນກໍລະນີທີ່ຫຍຸ້ງຍາກສັບ ສິນ  
ການກະທຳຂອງນາງຄຳແດງ (ຕົວລະຄອນໃນເລື່ອງຄົນໜຶ່ງໃນແນວ  
ໜ້າ) ໄດ້ຕໍ່ສູ້ກັບແນວຄິດ ຈະຢູ່ສະໜາມຮົບ ຫລືກັບບ້ານ, ຢູ່ ເພື່ອ  
ເອົາຄົນເຈັບກັບເມື່ອແນວຫລັງຫລືວ່າກັບບ້ານພົບຄູ່ຮັກ ຊຶ່ງເຂົາ ທັງ  
ສອງ ໄດ້ພັດພາກຈາກກັນເປັນເວລາຫລາຍປີແລ້ວ. ບັນຫານັ້ນ ຂຶ້ນ  
ເພື່ອໃຫ້ໄວໜຸ່ມພວກເຮົາຄົ້ນຄິດ; ໃນລະຫວ່າງວຽກງານສ່ວນ ລວມ  
ແລະວຽກສ່ວນຕົວ; ລະຫວ່າງຄວາມຮັກສ່ວນຕົວແລະຄວາມຮັກຕໍ່ການ  
ປະຕິວັດ, ໃນໄລຍະສັ້ນໆນີ້ ປະກົດວ່າມັນມີການຄັດແຍ້ງກັນ, ແຕ່  
ເມື່ອພວກເຮົາຄິດໃຫ້ມັນຖືກຖວນແລ້ວ, ຄວາມຈິງມັນບໍ່ມີຫຍັງທີ່ຈະ ຂັດ  
ແຍ້ງກັນ; ເພາະວ່າຄວາມສຸກສ່ວນຕົວຈະຮັບປະກັນໄດ້ກໍເມື່ອມີ ການ  
ປະຕິວັດ. ຖ້າບໍ່ມີການປະຕິວັດ, ບໍ່ມີການຕໍ່ສູ້ເພື່ອປົດປ່ອຍຊາດແລ້ວບໍ່ມີ  
ຜູ້ໃດຈະມີຄວາມສຸກຢ່າງແທ້ຈິງ ໄດ້ຄວາມສຸກສ່ວນຕົວເວລາໃດກໍຕ້ອງ  
ນອນຢູ່ໃນຄວາມສຸກ ສ່ວນລວມຂອງປວງຈິນທັງຊາດ, ຍ້ອນນາງ ຄຳ  
ແດງມີແນວຄິດຄືແນວນັ້ນ, ຄຳແດງຈິງ ໄດ້ສະໜັກເອົາຄົນເຈັບກັບຄົນ  
ແນວຫລັງ, ຫລັງຈາກເຮັດຫລ້ອນໜ້າທັງແລ້ວ; ບັນເລີ້ນທາງກັບ ຄົນ

ເມື່ອບ້ານຄຳແດງ ໄດ້ພົບກັບຄູ່ຮັກຂອງຕົນ, ເຂົາທັງສອງລ້ວນແລ້ວ ມີ  
ຄວາມດີໃຈເພາະເຂົາຮູ້ຈັກເສຍສະຫລະສິດພົນປະ ໂຫຍດສ່ວນ ຕົວ  
ເພື່ອການປະຕິວັດ. ໃນເລື່ອງ "ແປວ ໄຟແຫ່ງ ໄວຫນຸ່ມ" "ຄວາມຮັກ ຄິ  
ຄວາມສຸກ" ແລະ "ຄວາມສຸກ" ກໍ່ເຊິ່ນດຽວ, ນັກຂຽນທັງສາມ ໄດ້ຕັ້ງ  
ບັນຫາກ່ຽວກັບ "ຄວາມຮັກ" ໃຫ້ໄວຫນຸ່ມພວກເຮົາຄົນຄິດ. ຄວນສ້າງ  
ຄວາມຮັກຄິແນວໃດໃຫ້ຖືກຕ້ອງແລະເຫມາະສົມກັບສະພາບ ການ  
ຄວາມຮັກສ່ວນຕົວຕ້ອງນອນຢູ່ໃນຄວາມຮັກອັນຍິ່ງໃຫຍ່ຂອງການປະຕິ  
ວັດ ແລະຈະຕ້ອງສ້າງຄວາມຮັກແບບປະຕິວັດຢ່າງແທ້ຈິງ.

ພວກເຮົາ ຢາກຂໍສະຫລຸບພາກນດວຍເລື່ອງ "ຜູ້ສືບທອດ" ຜ່ານ  
ເລື່ອງນີ້ ນັກຂຽນໄດ້ຢັ້ງຢືນ ຕໍ່ກັບບົດບາດຂອງຊາວຫນຸ່ມ, ຊາວຫນຸ່ມ  
ລາວເຮົາໃນປະຈຸບັນ ທັງເປັນຜູ້ສືບທອດແລະສືບທອດພາລະກິດຂອງ  
ການປະຕິວັດເຂົາເຈົ້າບໍ່ພຽງແຕ່ເປັນຜູ້ກຳປັນຕໍ່ສູ້ໃນປະຈຸບັນ, ຍັງ  
ເປັນຜູ້ທີ່ຈະສ້າງສາປະເທດຊາດ, ບ້ານເມືອງໃຫ້ຮຸ່ງເຮືອງວີ ໄລ  
ກ້າວຫນ້າ. ສ້າງສາປະເທດລາວໃຫ້ກາຍເປັນຫໍພະສາດລາດສະ ມູນ  
ທຽນທີ່ສວຍສົດງົດງາມ.

# ບາງປະກົດການກ່ຽວກັບຕົວລະຄອນແມ່ຍິງ

## ໃນວັນນະຄະດີ ປະຕິວັດລາວ

ໃນການຕໍ່ສູ້ກຸຊາດຕ້ານການຮຸກຮານ ຂອງຈັກກະພັດອາເມລິ ກາ ຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາ, ພາຍໃຕ້ການນຳພາຂອງສູນກາງແນວລາວ ຮັກຊາດ. ສິ່ງຄາມປະຊາຊົນຢູ່ລາວ ໄດ້ຍົກຂຶ້ນສູ່ບາດກ້າວໃໝ່ ຢ່າງ ຫນ້າອັດສະຈັນ ແລະ ໃນສິ່ງຄາມເທອນເອອຍນອງເພດຍິງ ໄດ້ເຂົ້າ ປະກອບສ່ວນຄົງ "ທະຫານປະເພດໜຶ່ງ" ແລະໃນການຕໍ່ສູ້, ເຂົາ ເຈົ້າ ໄດ້ສ້າງຜົນງານຢ່າງສະຫງ່າອົງອາດ.

ໃນວັນນະຄະດີປະຕິວັດ, ບັນດານັກຂຽນນອກຈາກສ່ອງແສງ ຮູບ ພາບຂອງ ໄວໜຸ່ມລາວແລ້ວ, ພວກເຮົາຍັງເຫັນຮູບພາບຂອງແມ່ຍິງ ລາວທີ່ "ນມນວນ", ດູໜັ້ນ, ອາດຫານ" ຕົມອກ. ນັ້ນແມ່ນຮູບພາບຂອງ ພວກແມ່, ເອອຍ, ນອງ, ນາງສາວຫນມນວນ, ໃຈດີ, ແຕ່ເດັດດ່ຽວຕໍ່ສູ້ ເຂົາເຈົ້າຮັກຜົວ, ຖະຫນອນລູກ, ບໍລິສຸດຕໍ່ຄວາມຮັກແລະຮັກບ້ານເກີດ ເມືອງນອນ; ແຕ່ກໍ່ຄຽດແຄ້ນ ສັດຕູຢ່າງເລິກເຊິ່ງ, ເຂົາມີຄວາມ ທຸກ ທໍລະນານໃຈໃນຊີວິດສ່ວນຕົວຂອງເຂົາເຈົ້າ, ແຕ່ເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ພະຍາ ຍາມອິດທົນແລະກ້າຫານຜ່ານຜ່າ, ເຂົາເຈົ້າບໍ່ຍອມຫລິ້ນຈົມລົງ ໃນ ຄວາມທຸກທໍລະນານໃຈຕໍ່ຊີວິດສ່ວນຕົວຂອງເຂົາເຈົ້າ. ບໍ່ວ່າຢູ່ໃນ ສະ ພາບການໃດ, ຕົກຢູ່ໃນກໍລະນີຫຍຸ້ງຍາກຄືແນວໃດກໍ່ຕາມ, ເວລາໃດ ເຂົາກໍ່ ໄດ້ພະຍາຍາມຕໍ່ສູ້ກັບແນວຄິດຂອງຕົນ, ເພື່ອຄິດເຖິງວຽກງານ

ສ່ວນລວມ, ເພື່ອຄິດເຖິງຄວາມສຸກຂອງຄົນອື່ນ ແລະ ເພື່ອໄດ້ ເຂົ້າ  
ຮ່ວມການປະຕິວັດແລະສຸດທ້າຍເຂົ້າເຈົ້າລ້ວນແລ້ວກາຍເປັນໝູ່ ຍິງ  
ໃນສະໄຫມໃຫ້ແນ່ຍິງກ້າວໜ້າ, ນັ້ນຄື: ແມ່ເຖົ້າຊອງ (ໃນ ເລື່ອງ  
ບາດກ້າວໃຫ້ແນ່ຍິງລາວສູງ), ແມ່ເຖົ້າມີ (ໃນເລື່ອງຜ່ານ ຜ່າ  
ພາຍຸໄຟ), ແມ່ສິງ (ໃນເລື່ອງກອງ 97), ເອອຍຈໍ (ໃນເລື່ອງທັງເປັນ  
ເພື່ອນສູ້ຮົບ). ນາງນາ (ໃນເລື່ອງນາງນາແນ່ຍິງສາມເກັ່ງ) ນາງ  
ຄໍາໃບ (ໃນເລື່ອງໃບເລກທີ 15); ນາງສາວກອງຫລອນເລື່ອງາມ  
ແນ່ຍິງຊຽງຂວາງແລະອື່ນໆ...

ການປະຕິວັດ ໄດ້ປົດປ່ອຍແນ່ຍິງ, ເຮັດໃຫ້ເອອຍນ້ອງມີເງື່ອນ ໄຂ  
ເຂົ້າຮ່ວມທຸກການເຄື່ອນໄຫວ ຂອງການປະຕິວັດອ່ານເລື່ອງ" ບາດ  
ກ້າວໃຫ້ແນ່ຍິງລາວສູງ", ພວກເຮົາພົບແມ່ເຖົ້າຊອງ, ແມ່ເຖົ້າ  
ຊອງ ມີລູກສິບສອງຄົນ, ຢູ່ໃນສິງຄົນເກົ່າ, ແມ່ຕ້ອງ ໄດ້ທຶນຫານ ຕໍ່  
ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກອັບຈົນຫລາຍສິ່ງຫລາຍຢ່າງ; ເວລາເກີດລູກບໍ່ມີເຂົ້າ  
ກິນພໍເມັດ, ປານນັ້ນແນ່ຍິງຕ້ອງ ໄປຊອກຟ້າຝືນ ສອງກິໂລ ເສຍພາສີ  
ໃຫ້ພວກອາດຍາເຈົ້ານາຍພາຍຫລັງ ໄດ້ຮັບການປົດປ່ອຍການປະຕິວັດ  
ໄດ້ສິດສອນແລະສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ແມ່ເຂົ້າຮ່ວມການເຄື່ອນໄຫວຂອງ  
ສິງຄົນ ແມ່ເຖົ້າຊອງແຕ່ຄາວກ່ອນ ເປັນແນ່ຍິງຄົນໜຶ່ງທີ່ຮູ້ແຕ່ ລ້ຽງ  
ລູກ, ເຮັດກວຽກເຮືອນການຊານແລະຫລິ້ນຈົມລົງໃນຄວາມທຸກທໍ ລະ  
ນານໃຈ, ແຕ່ມາເຖິງປະຈຸບັນ ເພິ່ນຮູ້ຈັກອ່ານຮູ້ຂຽນໜັງສືແລະ ໄດ້  
ຮັບເລືອກຕັ້ງເປັນສະມາຄົມ ເພດຍິງຂອງເມືອງຫລີແມ່ເຖົ້າສິງ (ໃນ  
ເລື່ອງກອງ 97). ເມື່ອຮູ້ວ່າລູກຊາຍຂອງແນ່ຍິງໄປຫລົງຫາງ, ເປັນທະ  
ຫານໃຫ້ສິດຕູ, ຈັບປັ່ນຕ້ານຄົນການປະຕິວັດ, ແມ່ຮູ້ສຶກເຈັບແຄ້ນໃຈ ທີ່

ສຸດ. ແຕ່ແມ່ເຖົ້າຮັບຮູ້ໄດ້ສິ່ງໜຶ່ງ. ທຖກຕອງຫສຸດນັ້ນຄື: "... ການ  
ປະຕິວັດແມ່ນຢູ່ໃນດວງໃຈຂອງແມ່..." ແມ່ນການປະຕິວັດຢູ່ໃນດວງ  
ໃຈຂອງແມ່, ໃນດວງໃຈຂອງຟວງຊິນຫັງຊາດແລະໃນເມື່ອແປວ ໄຟ  
ແຫ່ງການປະຕິວັດ ໄດ້ລຸກຂຶ້ນໃນດວງໃຈຂອງຫມົດທຸກຄົນແລ້ວ, ຈະບໍ່ມີ  
ກຳລັງປະຕິການໃດທີ່ຈະມາມອດ ໄດ້.

ການປະກອບສ່ວນເຂົ້າຮ່ວມການເຄື່ອນໄຫວສິ່ງຄົນຂອງພວກ ແມ່  
ພວກເອອຍ, ພວກນ້ອງເຖິງຈະໜ້ອຍຫລືຫລາຍປານໃດກໍຕາມ, ພວກ  
ເຮົາຕ້ອງເຂົ້າໃຈວ່າບັນຫານັ້ນບໍ່ແມ່ນຈະໄດ້ມາຢ່າງງ່າຍ ດາຍ  
ເພາະເຂົາເຈົ້າຕ້ອງຜ່ານຜ່າຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຫລາຍສິ່ງຫລາຍ ຢ່າງ  
ຈິງຈະເຮັດ ໄດ້, ພວກແມ່, ພວກເອອຍນ້ອງນອກຈາກເຮັດວຽກ ສ່ວນ  
ລວມແລ້ວ, ຍັງມີໜ້າທີ່ອື່ນໜຶ່ງໜຶ່ງຂອງຜູ້ເປັນແມ່, ເປັນເນຍ  
ເປັນເອອຍ, ຕໍ່ກັບຄອບຄົວເຮືອນຊານ ແລະ ກໍຍອມເຫດການນູ່ງ  
ຫມັກ ຂັດຂວາງຄວາມກ້າວໜ້າຂອງພວກແມ່ ແລະ ພວກ ເອອຍ  
ນ້ອງໃນເລື່ອງ "ນາງແພດ" ຂອງສະຫາຍສຸວັນຫອນ, ພວກເຮົາ ເຫັນ  
ນາງຄຳຜົວ (ແພດປະຈຳກອງ) ຕ້ອງຜ່ານຜ່າຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ຫລາຍ  
ສິ່ງຫລາຍຢ່າງ ເພື່ອເຮັດຫລອນໜ້າທີ່ເປັນແພດ. ຜົວຂອງນາງ ຄຳ  
ຜົວເປັນພະນັກງານຢູ່ແນວໜ້າ, ນາງຄຳຜົວທັງລ້ຽງລູກສາມຄົນ ທັງ  
ເຮັດວຽກງານໃນເວລານັ້ນ, ເຮືອບິນຂອງຈັກກະພັດອາເມລິກາ ພັດ  
ຍິງທຳລາຍແຮງຢູ່ຂອບເຂດຂອງສຳນັກ, ແຕ່ເຊົ້າງນາງຄຳຜົວ ຕ້ອງ  
ແຕ່ງເຂົ້າໃຫ້ພວກລູກກິນແລ້ວສິ່ງເຂົ້າ ໄປໂຮງຮຽນ, ຫລັງຈາກ ນັ້ນ  
ລາວພັດເຈຍລູກນ້ອຍ, ຖືຫມັ້ນເຂັ້ມ, ພາຍຖືງຢາ ໄປປະຕິບັດ ໜ້າທີ່  
ນາງເຮັດວຽກທັງເວັນແລະຄືນ, ບາງເທື່ອລູກກຳລັງ ໄຂ້, ແຕ່ມີຄົນມາ

ບອກ ໄປເບິ່ງຄົນເຈັບກ່ອນ, ນາງກໍ່ຈຳຕ້ອງຝາກລູກໃຫ້ຄົນອື່ນ. ເບິ່ງ  
ຊ່ວຍສ່ວນຕົນເອງ ພາຍຖົງຢາ ໄປເບິ່ງຄົນເຈັບ, ຫລືໃນເລື່ອງ "ນາງ  
ສາວຜູ້ນອຍໃນໂຮງງານຕຳແຜ່ນ 1 2 ຕຸລາ", ສະຫາຍຄຳໂປ້ໂພທິ ສັກ  
ໄດ້ເວົ້າເຖິງບັນຫາກ່ຽວກັບ ກຳມະກອນ, ນາງ ໄຊ (ຕົວລະຄອນ ໃນ  
ເລື່ອງ) ເປັນຄົນຊົນຊາດຜູ້ນອຍ, ນາງບໍ່ເຄີຍເຮັດວຽກຕຳຫຼຸກ ເຂັ້ມ  
ຝ້າຍແຕ່ເມື່ອນາງ ໄຊເຂົ້າມາຮ່ວມຊີວິດ ໃນຖິ່ນແຖວປະຕິວັດ ນາງ  
ໄດ້ສ້າງຄວາມກ້າວຫນ້າຢ່າງວ່ອງ ໄວ. ເບື້ອງຕົ້ນນາງ ໄຊຖືກຈັດເຂົ້າ  
ຫນ່ວຍປັ້ນຫລອດໃຫຍ່, ແລ້ວເຂົ້າຢູ່ຫນ່ວຍຕຳແຜ່ນກະຕຸກ. ເມື່ອໂຮງ  
ງານ ໄດ້ເພີ່ມເຄື່ອງຈັກອັດຕະ ໂນມັດທັນສະ ໄຫມ, ແລ້ວດວ້ຍກຳ ລັງ  
ໄຟຟ້າ; ນາງ ໄຊ ເປັນຜູ້ທຳອິດທີ່ຖືກຈັດເຂົ້າຢູ່ຫນ່ວຍເຄື່ອງຈັກອັດ ຕະ  
ໂນມັດ ແລະນາໃນປະຈຸບັນ, ນາງ ໄຊສາມາດບັນຊາເຄື່ອງຈັກອັດຕະ  
ໂນມັດ ໄດ້ສອງເຖິງສີ່ເຄື່ອງ. ຄວາມກ້າວຫນ້າຢ່າງວ່ອງ ໄວຂອງນາງ  
ຄຳຜົວ, ນາງ ໄຊແລະຂອງບັນດານອງສາວອື່ນໆ... ແມ່ນຮູບ ພາບ  
ຂອງຄົນແບບໃໝ່, ບຸກຄົນທີ່ ໄດ້ເປັນເຈົ້າຂອງຕົນເອງ. ໄດ້ຮັບ ການ  
ບົດປ່ອຍຢ່າງສົມບູນ ແລະ ທຸກເວລາເຂົາເຈົ້າຊອກຫາເສັ້ນ ຫາງ  
ເດີນ ໄປສູ່ອຸດົມຄະຕິອັນສູງສົ່ງ.

ຜ່ານບາງເລື່ອງທພວກເຮົາ ໄດ້ນຳມາຈຳແນກ, ພວກເຮົາເຫັນວ່າ  
ບັນຫາຊຶ່ງບັນດານັກຂຽນຕັ້ງຂຶ້ນແລະແກ້ ໄຂແມ່ນຖືກຕ້ອງທີ່ສຸດ ແລະ  
ເຫມາະສົມທີ່ສຸດ, ມັນເວົ້າເຖິງຄວາມຈິງກ່ຽວກັບແນ່ນຶ່ງລາວຢູ່ ເຂດ  
ບົດປ່ອຍແລະສ້າງຮູບພາບແນ່ນຶ່ງແບບໃໝ່, ບັນດາບົດເລື່ອງທີ່ ພວກ  
ເຮົາ ໄດ້ເວົ້າຜ່ານມາຍັງມີຄຸນປະ ໂຫຍດເປັນແບບຢ່າງໃຫ້ແກ່ ອອຍ  
ນ້ອງທົ່ວ ໄປ, ຕັດສິນໃຈບັນເທີງຂັ້ນຕົ້ນ, ແບກຫາບວຽກງານຢູ່ແນວຫລັງ

ເພື່ອໃຫ້ຜົວແລະລູກ ອຸ່ນອຽນໃຈອອກ ໄປສູ່ຮີບຢູ່ແນວຫນ້າ.

ເກີດຂຶ້ນໃນທ່າມກາງທະປະຊາຊົນທັງຊາດກຳລັງດຳເນີນການ ຕໍ່
 ສູ່ຕາມຜົນດັບສັດຕູໂຕຣາທາດຂອງຊາດ. ແນ່ຍິງລາວ ເວົ້າລວມ ໂດຍ
 ສະເພາະແມ່ນບັນດານາງສາວລາວທໝູ່ນັ້ນອຍ. ບັນດາເພດຄົນ "ຕົນ
 ມີອ່ອນແອ" ຄາວກ່ອນ. ຫມິດມມແຕຣູຈັກເຮັດແຕ່ວຽກເຮືອນການຊານ
 ວຽກ ໄຮ່ການນາ, ຕະຫລອດປັບອອກຈາກບ້ານພໍບາດກ້າວໜຶ່ງ ມາ
 ເຊິ່ງປະຈຸບັນເຂົາ ໄດ້ຮັບຮູ້ຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າຄອບຄົວໃຫ້ຄວາມ ຮັກ
 ຂອງເຂົາ ໄວ້ ໄດ້ຫມັ້ນຄົງ, ຄວາມສຸກໃນຄອບຄົວ ໄດ້ຮັບປະກັນ, ກ່ອນ
 ອັນຫມິດແມ່ນຕ້ອງກຳອາວຸດ, ແມ່ນຕ້ອງຕໍ່ສູ້ຢ່າງບໍ່ຫຼອຍເພື່ອປົດປ່ອຍ
 ຕົນເອງ, ປົດປ່ອຍບ້ານເກດເມືອງນອນ. ເພາະສະນັ້ນໃນວັນນະຄະດີ
 ບໍ່ພຽງແຕ່ສ້ອງແສງຮູບພາບຂອງແນ່ຍິງລາວແບບໃຫມ່ຢູ່ແນວ ຫລັງ
 ເທົ່ານັ້ນຢູ່ແນວຫນ້າ ຢູ່ສະໜາມຮີບທຸ່ງເດືອດພວກເຮົາຍັງແນມເຫັນ
 ເຫມືອນກັນ. ແນ່ຍິງລາວສະຫມັກເຂົ້າເປັນນັກຮີບປົດປ່ອຍສູ່ຮີບ ຄຽງ
 ບຳຄຽງ ໄຫລກັບລູກຜົວ, ອ້າຍນ້ອງ. ສະຫມັກເຂົ້າກອງລຳລຽງ, ລຳ
 ລຽງອາວຸດອອກ ໄປແນວຫນ້າ, ຕົວຢ່າງຄືເລື່ອງ: "ນາງສາວ ກອງ
 ຫລອນເລື້ອງາມ". "ນາງສາວຫົງສາ". ແນ່ຍິງຊຽງຂວາງອາດຫານ
 ແລະອື່ນໆແລະເປັນຕົ້ນແມ່ນກອງລຳລຽງ 3.68 ແລະກອງກຳລັງ ໄຟ
 7.69 ຢູ່ເຂດຊຽງຂວາງ-ຫົງ ໄຫລຫມືນ, ດ້ວຍລູກກະສູນປົນຫຼືຄຽດແຄ້ນ
 ເຂົາ ໄດ້ຫັບມ້າງບັນກວາດລ້າງຕ່າງໆຂອງສັດຕູ; ໃຊ້ຍຸດທະວິທີຈັບສັດ
 ຕູ້; ຍິງກວ່ານັ້ນເຂົາຍັງຍິງເຮືອບິນທຳນສະ ໄຫມຂອງຈັກກະພັດອາເມ
 ລິກາ. ດັ່ງນັ້ນພວກເຮົາອາດຈະ ເວົ້າໃຫ້ກວາງກວ່ານອກ, ບໍ່ວ່າຢູ່ ສະ
 ໜາມຮີບໃດຫໍຕາມຈັກກະພັດອາເມລິກາ, ພວກເຮົາກໍ່ອາດຈະພົບບັນ

ດາຜູ້ເປັນແມ່, ເປັນເອອຍບັນດານາງສາວຫາວຫັນກຳລັງເດີນທາງ  
ອອກ ໄປສູ່ແນວຫນ້າ.

# ຈຸດດີເດັ່ນແລະບາງບັນຫາທີ່ຍັງຄ້າງຄາໃນ

## ວັນນະຄະດີປະຕິ ວັດ

ຜ່ານຊາວກ່ວາປີທີ່ໄດ້ກຳເນີດແລະເຕີບໃຫຍ່ວັນນະຄະດີ ປະຕິວັດລາວແມ່ນບໍ່ສາມາດແຍກອອກຈາກແນວທາງຕໍ່ສູ້ປະຕິວັດແລະ ແນວທາງສິລະປະວັນນະຄະດີອັນຖືກຕ້ອງຂອງສູນກາງແນວລາວຮັກ ຊາດກົງກັນຂ້າມ, ມັນໄດ້ຮັບຜົນໃຫ້ເຫັນວ່າແນວທາງການເມືອງຂອງສູນກາງແນວລາວຮັກຊາດແມ່ນຖືກຕ້ອງທີ່ສຸດ. ສອດຄ່ອງກັບຕົວຈິງ ການຕໍ່ສູ້ຂອງປະຊາຊົນລາວ.

ວັນນະຄະດີປະຕິວັດລາວເຖິງວ່າຫາກກຳເນີດ, ໃຫມ່ຫຼຸດ, ແຕ່ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດອັນດີງາມ, ສຳຄັນກ່ວາໝູ່ແມ່ນມັນໄດ້ຮັບຜົນວ່າຢູ່ ປະເທດລາວເຮົາ ໄດ້ມີວັນນະຄະດີແບບໃຫມ່, ວັນນະຄະດີປະຕິວັດຫມັ້ນລັກສະນະຊາດ, ລັກສະນະສູ້ຮົບແລະລັກສະນະປະຊາຊົນແລະລັກສະນະວິທະຍາສາດຄດັງວັນນະຄະດີປະຕິວັດຂອງບັນດາປະເທດຊາດທີ່ກຳລັງດຳເນີນການຕໍ່ສູ້ປົດປ່ອຍຊາດ.

ວັນນະຄະດີປະຕິວັດລາວເຮົາເວລາໃດກໍ່ສ່ອງແສງຄວາມຈິງຂອງການຕໍ່ສູ້ ແລະ ການເພີ່ມພູນຜະລິດຜົນຂອງກອງທັບ ແລະປະຊາຊົນລາວເຮົາທົ່ວປະເທດ. ເພື່ອສິ່ງເສີມນັ້ນໃຈກິຕິຄຸນແຫ່ງຊາດ, ເພາະສະນັ້ນທາງດ້ານເນື້ອໃນ, ຖ້າເບິ່ງລວມພວກເຮົາເຫັນວ່າວັນນະຄະດີປະຕິວັດ ໄດ້ຮັບຜົນແລະທັງ ໄດ້ປະກອບສ່ວນເຂົ້າພາລະກິດຕໍ່ສູ້ກູ້ ຊາດ

ຂອງປະຊາຊົນທັງຊາດແລະ ໄດ້ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການສ້າງ ສາ  
ລະບອບໃໝ່, ສັງຄົມໃໝ່, ຄົນແບບໃໝ່ຢູ່ເຂດປົດປ່ອຍ.

ຊີວິດການຕໍ່ສູ້ຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາ ໄດ້ສ້ອງແສງເຂົ້າໃນວັນນະ  
ຄະດີປະຕິວັດແມ່ນອຸດົມສົມບູນຫຼາຍສຸດ; ລວມມີຫລາຍດ້ານ, ຫລາຍ ພາກ  
ສ່ວນ ພ້ອມກັນນັ້ນກໍ່ ໄດ້ສຸມໃສ່ສ້ອງແສງບັນຫາຕົ້ນຕໍຄືການຕໍ່ສູ້ກູ້ ຊາດ  
ຕ້ານຈັກກະພັດອາເມລິກາຂອງປະຊາຊົນລາວເຮົາແລະການກໍ່ ສ້າງ  
ເຂດປົດປ່ອຍ.

ທາງດ້ານສິລະປະການແຕ່ງ, ວັນນະຄະດີປະຕິວັດລາວເຮົາກໍ່ ໄດ້  
ຮັບຜົນດີພໍຄວນໂດຍສັບທອດມູນເຊືອວັນນະຄະດີປະຊາສາມັນ, ວັນນະ  
ຄະດີສະ ໄໝຕໍ່ຕ້ານພວກລ່າເມືອງຂັ້ນຝະລັ່ງ; ໃນວັນນະຄະດີປະຕິວັດ  
ຂອງພວກເຮົາໃນປະຈຸບັນ ໄດ້ມີຄົນແບບໃໝ່ປະກົດຂຶ້ນ, ຄົນແບບໃໝ່  
ນັບແມ່ນຄພວກຊາວໜຸ່ມຫອ້ກຮັກ, ເສຍຫວັງ ໃນວັນນະຄະດີບູ ຮານ  
ຫລວງຄພວກຊາວໜຸ່ມຈຳນວນໜຶ່ງຫຂເຫລົ່າ, ເມົາຢາ, ຫລືຫລິ້ນໄພ  
ດຳລົງຊີວິດອັນຕໍ່ອຍ ຢູ່ວຽງຈັນ ໃນເວລານັ້ນບັນດາບຸກຄົນຄື: ສີ  
ຫອງ, ຫ່ານຕູ້, ແມ່ເຊົາຊອງ, ນາງນາແລະອື່ນໆ ບັນດານັກຮົບຢູ່ກອງ  
ພັນທສອງວິລະຊົນ, ບັນດານັກຮົບຫກຳລັງສູ້ຮົບຢູ່ແນວໜ້າຫລື ວ່າ  
ຫນ້າຍາກອງຫລອນແມ່ຍິງ ຍິງຍົນຢູ່ຊຽງຂວາງແລະອື່ນໆເຂົາ ເຮົາ  
ລ້ວນແລ້ວເປັນຄົນທົດຫນັ້ນ, ພາກພຽນມີຈິດໃຈເບີກບານນ່ວນຊົນ, ສັດ  
ຊີບິລິສຸດຕໍ່ຊາດ, ອາດຫານສູ້ຮົບຕ້ານສັດຕູທ້າຍເຂົ້າມາຮຸກຮານປະ ເຫດ  
ຊາດພວກເຮົາແມ່ນລູກຮັກຫລານແພງຂອງພໍ່ແມ່ປະຊາຊົນຢ່າງແທ້ຈິງ.

ແຕ່ວ່າຖ້າພວກເຮົາເອົາແຕ່ລະເລື່ອງມາ ໄຈ້ແຍກ, ຈຳແນກ, ພວກ  
ເຮົາຈະ ເຫັນມິດງານແຂງແລະດ້ານອ່ອນຕ່າງກັນ. ດ້ານອ່ອນກ່ວາ ໜູ່

ນັ້ນແມ່ນການພັນລະນາສ້າງຕົວລະຄອນເດັ່ນ. ຕົວລະຄອນໃນ ບົດ  
ເລື່ອງຕ່າງໆຫ້ວ້າຜ່ານມາ. ສ່ວນຫລາຍຍັງເປັນຕົວລະຄອນຊຶ່ງ, ຍັງ  
ບໍ່ທັນມີຊົດຊວາ, ຍັງບໍ່ທັນເວົ້າ ໄດ້ຈຸດພິເສດຂອງແຕ່ລະຕົວລະ ຄອນ  
ເຊັ່ນ: ຄວາມຮັກ, ຄວາມຄຽດຊັງ ແລະ ວາດຊຶ່ງຂອງເຂົາເຈົ້າ, ຄືດັ່ງ  
ອັງແກນ ໄດ້ເວົ້າວ່າ: "ຄົນຜູ້ນັ້ນ" ນອກນັ້ນຕົວລະຄອນໃນບົດເລື່ອງຍັງ  
ຕ້ອງມີ ລັກສະນະ ລວມຕົວອກ. ລັກສະນະລວມຂອງທຸກຄົນໃນສັງຄົມ  
ຄືດັ່ງເບລິນສະກ໌ ໄດ້ວາງອອກ: "ຄົນຜູ້ໜຶ່ງແປກໜ້າ, ແຕ່ຊິນ ເຄີຍ"  
ພວກເຮົາຄວນພັນລະນາທາງດ້ານແນວຄິດ, ຈິດໃຈຂອງຕົວລະ ຄອນ  
ຕົວອກ; ເຮັດໃຫ້ຕົວລະຄອນມີຊົດຊວາກ່ວາເກົ່າ.

ເວົ້າເຖິງປະເພດວັນນະຄະດີ; ໃນວັນນະຄະດີປະຕິວັດຂອງ ພວກ  
ເຮົາສ່ວນຫລາຍແມ່ນແຕ່ງຕາມແບບເລົ່າເລື່ອງຈິງຄົນແທ້. ຂາດ ບົດ  
ເລື່ອງສັ້ນ, ນະວະນິຍາຍຫມູ່ລັກສະນະ ບັນແຕ່ງ, ດັ່ງນັ້ນເຮັດໃຫ້ ບົດ  
ເລື່ອງບໍ່ມີຊົດຊວາປານໃດ.

ຕໍ່ກັບຫົວເລື່ອງກໍ່ເຊັ່ນດຽວ, ຍັງບໍ່ທັນສ່ອງແສງ ໄດ້ທຸກດ້ານ, ຍັງ ບໍ່  
ທັນເປັນກ່ວາງຫົວເລື່ອງ. ສ່ວນຫລວງຫລາຍພວກເຮົານັກແຕ່ງເລື່ອງ  
ສູ້ຮົບ, ເລື່ອງຈັບນັກສືບສອດແນມ, ພວກບຸນ, ຄວາມຈິງ. ໃນສະ ພາບ  
ເວລານັ້ນຫົວເລື່ອງສູ້ຮົບເປັນຈຸດສຳຄັນຫພວກເຮົາຄວນເອົາໃຈ ໃສ່  
ກ່ວາໝູ່, ແຕ່ໃນດ້ານອື່ນເຊັ່ນ: ດ້ານກະສິກຳ, ເສດຖະກິດ, ດ້ານ ສາ  
ທາລະນະສຸກ, ດ້ານສຶກສາ, ການກໍ່ສ້າງສັງຄົມໃຫ້ມີຢູ່ເຊດບົດ ບ່ອຍ  
ແລະດ້ານອື່ນໆ... ທີ່ຢູ່ແນວຫລັງ, ຮັບໃຊ້ໃຫ້ແກ່ການສູ້ຮົບຢູ່ແນວໜ້າ  
ກໍ່ເປັນບັນຫາສຳຄັນ ແລະ ນັກແຕ່ງທັງຫລາຍຄວນເອົາໃຈໃສ່ ຕົວ  
ອກ. ສະເພາະໜ້າທີ່ຂອງວັນນະຄະດີປະຕິວັດແມ່ນຕ້ອງສ່ອງແສງໃຫ້

ໃຫ້ມື້, ວຽກງານໃຫ້ມື້ທີ່ປະກົດຂຶ້ນໃນສິ່ງຄົມໃຫ້ມື້.

ດ້ານສິລະປະການແຕ່ງ, ພວກເຮົາເຫັນວ່າເວົ້າລວມຍັງຕໍ່, ເປັນ  
ຕົ້ນແມ່ນການສ້າງໂຄງຮ່າງຂອງເລື່ອງ ຍັງບໍ່ທັນແຫນ້ນດີ, ຕົວ ລະ  
ຄອນຍັງບໍ່ທັນມີຊົດຊື່ວ່າ, ການພັນລະນາພາບຍັງບໍ່ທັນມ່ວນ, ຍັງບໍ່ທັນ  
ຫນູນໃຊ້ການພັນລະນາແບບເພື່ອຮັບໃຊ້ຫົວເລື່ອງ, ພາສາຄຳເວົ້າໃນ  
ບົດເລື່ອງຍັງບໍ່ທັນມ່ວນ, ບໍ່ທັນດູດດຶມໃຈຂອງຜູ້ອ່ານ.

ເຫດຜົນ ທີ່ພາໃຫ້ມື້ຈຸດອ່ອນເຫລົ່ານີ້ກໍຍ້ອນວ່າ ມັກຂຽນຂອງພວກ  
ເຮົາສ່ວນຫລາຍຍັງບໍ່ທັນ ມີຄວາມຊື່ນເຄີຍໃນການແຕ່ງ; ບາງ ເທື່ອ  
ພວກເຮົາແຕ່ງແລ້ວ, ແຕ່ບໍ່ທັນ ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ດັດແປງໃຫ້ມັນມີສິລະປະ  
ຫລືບາງເທື່ອພວກເຮົາຍັງແລ່ນຕາມປະລິມານ, ຍັງບໍ່ທັນ ໄດ້ເອົາ ໃຈ  
ໃສ່ຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງເລື່ອງ, ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຈຸດອ່ອນທີ່ພວກ  
ເຮົາເວົ້າມາເທິງນີ້, ມັນເປັນຈຸດສຳລອງເຫຼົ່ານັ້ນ, ຕໍ່ກັບວັນນະຄະດີ  
ຫາກໍສ້າງຂຶ້ນໃຫ້ມື້ແມ່ນບໍ່ອາດຈະຫລີກເວັ້ນໄດ້ຈຸດອ່ອນ ເຫລົ່ານັ້ນ  
ແລະພວກເຮົາກໍເຊື່ອໝັ້ນວ່າໃນຕໍ່ຫນ້ານ, ມັກຂຽນທັງຫລາຍ ຂອງ  
ພວກເຮົາຈະມີຄວາມສາມາດດັດແປງໄດ້ຈຸດອ່ອນ ດັ່ງກ່າວ ແລະຈະ  
ນຳອອກມາສະເໜີນຳຜູ້ອ່ານທັງຫລາຍໆບົດເລື່ອງທົດເດັ່ນ ມີ ເນອ  
ໃນດີແລະມີສິລະປະສູງ.

-ສະຫລຸບ

ທ່ານກາງຂະບວນການຕໍ່ສູ້ບົດປ່ອຍຊາດ, ຕໍ່ການການຮຸກຮານ ຂອງ  
ຈັກກະພັດອາເມລິກາ ແລະ ພວກລູກມຂາຍຊາດຫຼັກຈຳລັງຟິດ ເດືອດ  
ທົ່ວປະເທດ, ບັນດານິກົບວັນນະຄະດີຂອງພວກເຮົາ ໄດ້ນຳເອົາ ບົດ  
ເລື່ອງຕ່າງໆທີ່ຍັງເຕັມ ໄປດວ້ຍກັນຄວັນສູ້ຮົບມາໃຫ້ພວກເຮົາອ່ານບົດ  
ເລື່ອງເຫລົ່ານີ້ ໄດ້ສົ່ງສິນໃຫ້ພວກເຮົາເຫັນວ່າວັນນະຄະດີຂອງ ພວກ  
ເຮົາ ໄດ້ແຜ່ຂະຫຍາຍຖືກຕາມກົດເກນຂະຫຍາຍຂອງສິ່ງຄົມ, ຊີວິດໃນ  
ສິ່ງຄົມສູງກວ່າວັນນະຄະດີແລະວັນນະຄະດີຈະເຕີບໃຫຍ່ໄດ້ກໍ່ຕໍ່ ເມື່ອ  
ມັນສ່ອງແສງ ໄດ້ຊີວິດອັນສູງສິ່ງຂອງສິ່ງຄົມ.

ຄຽງຂ້າງກັບວັນນະຄະດີປະຊາສາມັນທີ່ອຸດົມສົມບູນວັນນະຄະ ດີ  
ສາສະໜາ ແລະ ວັນນະຄະດີປະຕິກິລິຍາຊອດກະຈາຂອງພວກ ຫຸ່ນ  
ວຽງຈັນ ແລະ ເຂດທີ່ພວກສັດຕູຄອບຄຸມຊົ່ວຄາວ, ຢູ່ປະເທດລາວເຮົາ  
ໄດ້ມີວັນນະຄະດີປະຕິວັດທີ່ຂຽນດວ້ຍພາສາລາວ, ວັນນະຄະດີປະຕິ ວັດ  
ຂອງພວກເຮົາມັນແຕກຕ່າງກັບວັນນະຄະດີສາສະໜາຫລືວັນນະ ຄະ  
ດີຂອງພວກຫຸ່ນວຽງຈັນ, ວັນນະຄະດີປະຕິວັດ ໄດ້ນຳເອົາບັນຍາ ກາດ  
ໃຫ້ມ, ສ່ອງແສງແຈ້ງສະຫວ່າງເຂົ້າໃນປະຫວັດສາດຂອງວັນນະຄະດີ  
ແຫ່ງຊາດ. ຖ້າເມື່ອໃດພວກເຮົາອ່ານບົດເລື່ອງຕ່າງໆທີ່ຂຽນດວ້ຍພາ  
ສາຝະລັ່ງ, ອັງກິດຫລືພາສາ ໄທທີ່ຂາຍຊາດຂອງພວກຫຸ່ນວຽງຈັນ ໃນ  
ສະ ໄໝກ່ອນພວກເຮົາຈຶ່ງສາມາດເຫັນ ໄດ້ຄຸນປະ ໂຫຍດຂອງ ບົດ  
ເລື່ອງວັນນະຄະດີປະຕິວັດຂອງພວກເຮົາ

- ເອກະສານໃຊ້ໃນການຄົ້ນຄ້ວາ

1. ນາກ-ອັງແກນ-ເລນິນ ແລະ ສິລະປະວັນນະກຳ.
2. ສູນຫອນວິດທະຍາ (4 ເຫຼັ້ມ)
3. ທິດສະດີວັນນະຄະດີ (4 ເຫຼັ້ມ)
4. ໂຄງການການເມືອງຂອງແນວລາວຮັກຊາດ.
5. ຫນຶ່ງສ່ວນສ່ວນຂອງວັດຖຸວັດແຫ່ງການຕໍ່ສູ້ຢ່າງເດັດດ່ຽວຫນຽວ  
ແຫນ້ນ ແລະ ມີ ໄຊ, ໂດຍ ທ່ານ ໄກສອນພິມວິຫານ.
6. "ທິດສະດີນັກເຊີນ" ພວກລ້ຽມທະລາຍຢ່າງຫນັກຫນ່ວງຢູ່ ລາວ  
ໂດຍສະເດັດເຈົ້າສຸພານຸວົງ.
7. ບົດ ໂອ້ລົມຂອງທ່ານ ໄກສອນພິມວິຫານຕໍ່ຊາວຫນຸ່ມໃນວັນ ທີ  
15-3-1971.
8. ປະເທດລາວແລະການຕໍ່ສູ້ມີ ໄຊຂອງປະຊາຊົນລາວຕ້ານ ລັດ  
ທີ່ລ່າເມືອງຂຶ້ນແບບໃໝ່ຂອງຈັກກະພັດອາເມລິກາ ໂດຍ ທ່ານ ພູ ມີ  
ວົງວິຈິດ.
9. ແນວລາວຮັກຊາດແລະ ເສັ້ນທາງສັນຕິພາບຂອງປະເທດລາວ
10. ຈັກກະພັດອາເມລິກາແຊກແຊງ ແລະ ຮຸກຮານປະເທດລາວ  
ໃນ 12 ປີຜ່ານມາ.

## ສາລະບານ

	ໜ້າ.
ພາກ <u>77</u>	
1. ກ່າວສັງເຂບກ່ຽວກັບປະເທດລາວ	1
ກ) ບາງຈຸດກ່ຽວກັບພູມສາດ	
ຂ) ປະຫວັດການຕໍ່ສູ້ຂອງປະຊາຊົນລາວ	
ຄ) ກ່າວໂດຍສັງເຂບກ່ຽວກັບປະຫວັດວັນນະຄະດີລາວ	
ພາກ <u>77</u>	
1. ເນອໃນປະກົດການເປັນຈັງໃນວັນນະຄະດີປະຕິວັດ	29
1. ຫົວເລອງຫວ້າເຖິງ " ໄປຊອກຫາແສງສະຫວ່າງ	
ຂອງການປະຕິວັດ	30
2. ຫົວເລອງຕໍ່ສູ້	48
3. ຫົວເລອງຫວ້າເຖິງບັນດາຊົນຊາດ	68
4. ຊີວິດໃຫ້ແລະຄົນແບບໃຫ້ມູ່ເຂດປົດປ່ອຍ	75
2. ຕົວລະຄອນເອກໃນວັນນະຄະດີປະຕິວັດ	82
1. ຕົວລະຄອນໄວໜຸ່ມ ໃນວັນນະຄະດີປະຕິວັດ	83
2. ບາງປະກົດການກ່ຽວກັບຕົວລະຄອນແນ່ຢັງ ໃນ	
ວັນນະຄະດີປະຕິວັດລາວ.	92
3. ຈຸດຕິເດັ່ນແລະບາງບັນຫາຄ້າງຄາໃນວັນນະຄະ	
ດີປະຕິວັດ	98

ພິມທີ່ ວິສາຫະກິດການພິມຈຳໜ່າຍສຶກສາ